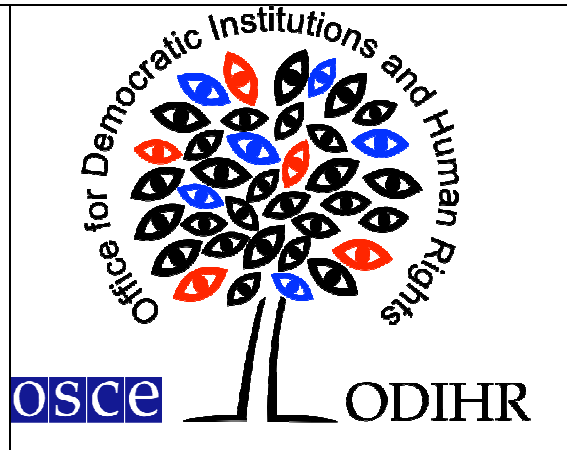

м. Варшава, 18 липня 2014 р.
Висновок №GEN -UKR/254/2014
[RJU]

www.legislationline.org

Бюро демократичних інститутів та
прав людини

ВИСНОВОК ЩОДО ДВОХ ПРОЕКТІВ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ

**Підготовлено на основі неофіційного перекладу проектів Законів на
англійську мову**

*Висновок підготовлено за участі д-ра Слаг'яни Тесевої (колишня
Югославська Республіка Македонія) та Горана Клеменчича (Словенія),
експертів з питань боротьби з корупцією*

ЗМІСТ

I. ВСТУП

II. ПРЕДМЕТ АНАЛІЗУ

III. РЕЗЮМЕ

IV. АНАЛІЗ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міжнародні стандарти боротьби з корупцією

2. Нормативно-правова база

3. Незалежність

3.1 Міжнародні стандарти незалежності

3.2 Незалежність діяльності

3.3 Призначення Директора

3.4 Звільнення та/або відсторонення від посади Директора

4. Відповідальність

5. Добросовісність та неупередженість

6. Доступність

7. Прозорість та конфіденційність

8. Адекватність матеріально-технічного та кадрового забезпечення і професійної підготовки

9. Національна та міжнародна співпраця

10. Комплексний підхід до боротьби з корупцією

Додаток 1. Проект Закону України «Про Національне бюро антикорупційних розслідувань» (зі змінами та доповненнями)

Додаток 2. Проект Закону України «Про Національну антикорупційну службу» (зі змінами та доповненнями)

Висновок ОБСЄ/БДППЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

I. ВСТУП

1. 22 квітня 2014 р. Голова Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією надіслав Директору ОБСЄ/БДППЛ офіційний лист з проханням надати правовий висновок щодо двох окремих проектів антикорупційних Законів.
2. Листом від 25 квітня 2014 р. Директор ОБСЄ/БДППЛ підтвердив готовність провести аналіз двох проектів Законів на відповідність зобов'язанням перед ОБСЄ та міжнародним стандартам.
3. Цей Висновок підготовлено у відповідь на вищезазначений лист.

II. ПРЕДМЕТ АНАЛІЗУ

4. В Висновку аналізуються два проекти Законів, - проект Закону України «Про Національне бюро антикорупційних розслідувань» (надалі – «проект Закону «Про НБАР»») та проект Закону України «Про Національну службу боротьби з корупцією» (надалі – «проект Закону «Про НСБК»») на предмет їх відповідності міжнародним стандартам та зобов'язанням перед ОБСЄ.
5. Висновок підготовлено на основі неофіційного перекладу проектів Законів на англійську мову, тому можуть зустрічатися помилки.
6. З огляду на вищевикладене, ОБСЄ/БДППЛ зазначає, що цей Висновок жодним чином не обмежує змісту та не применшує значення будь-яких письмових або усних рекомендацій чи коментарів стосовно проектів Законів або пов'язаного законодавства, що їх ОБСЄ/БДППЛ може зробити в майбутньому.

III. РЕЗЮМЕ

7. Перш за все, ОБСЄ/БДППЛ вітає підготовку двох проектів Законів, ціллю яких є створення незалежного та ефективного антикорупційного органу в Україні. В той же час обидва проекти Законів потребують доопрацювання в питаннях, які стосуються незалежності діяльності та процедур призначення, відсторонення та звільнення Директора, а також захисту працівників від цивільного, адміністративного та кримінального переслідування, яке може як навмисно, так і ненавмисно перешкоджати роботі антикорупційного органу за відсутності законних підстав.
8. Взагалі, необхідно приділити також більше уваги посиленню попереджувальних повноважень антикорупційних органів або шляхом створення окремого органу, відповідального за попередження корупції, або шляхом розширення попереджувальних функцій органів,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

передбачених проектами Законів. Крім того, було б корисно більше зосередитися на відносинах між запропонованими антикорупційними органами та іншими правоохоронними і судовими органами України, включаючи прокуратуру та суди. З метою покращення відповідності обох проектів Законів міжнародним стандартам, ОБСЄ/БДПЛ рекомендує таке:

1. Основні рекомендації:

- A. посилити роль та стійкість запропонованих антикорупційних органів шляхом включення відповідних положень до Конституції або вжиття інших заходів, направлених на подальше закріплення цих органів в правовому полі [пункт 15];
- B. посилити незалежність обох органів, вказаних в проектах Законів, шляхом усунення зовнішнього впливу інших органів, наприклад, Ради національної безпеки та оборони або Кабінету Міністрів, зокрема при призначенні та звільненні/відстороненні, а також підвищити прозорість [пункти 19-26 та 32-39];
- C. передбачити в обох проектах Законів заборону на повторне призначення Директора антикорупційного органу [пункт 31];
- D. включити в обидва проекти Законів положення про службовий імунітет Директора та працівників антикорупційних органів [пункт 46];
- E. посилити захист інформаторів в обох проектах Законів [пункти 65-66];
- F. передбачити в обох проектах Законів чіткі запобіжні заходи, які дозволяють антикорупційним органам пропонувати власні бюджети [пункт 68];
- G. доопрацювати в обох проектах Законів заходи, направлені на попередження корупції, або розглянути можливість створення спеціалізованого органу, який займається попередженням корупції [пункт 68];
- H. розглянути можливість включення до обох проектів Законів положень, які б передбачали створення спеціалізованого правоохоронного антикорупційного органу, який проводить розслідування та займається судовим переслідуванням [пункти 65-66];

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

2. Додаткові рекомендації:

- I. вдосконалити способи обміну інформацією з іноземними антикорупційними органами, які зазначені в статті 5 проекту Закону «Про НБАР» та статті 8 проекту Закону «Про НСБК» [пункт 83];
- J. в статтях 5 та 10 проекту Закону «Про НБАР» зазначити, що права на рівний доступ до інформації поширюються на всіх осіб, включаючи іноземців та осіб без громадянства [пункт 83];
- K. забезпечити, щоб проект Закону «Про НСБК» відповідав міжнародним принципам максимального розкриття інформації та мінімізації кількості виключень з цього правила [пункт 62];
- L. в статтях 7 і 12 проекту Закону «Про НСБК» та статті 18 (8) проекту Закону «Про НБАР» вказати, хто може створювати та очолювати спільні слідчі групи та які органи можуть брати в них участь, а також в статті 7 проекту Закону «Про НСБК» визначити умови, за яких НСБК може надавати доручення правоохоронним органам України [пункти 73-75];
- M. включити наявність попереднього управлінського досвіду до складу кваліфікаційних вимог до Директора, передбачених пунктом 2 статті 7 проекту Закону «Про НБАР» та статтею 16 проекту Закону «Про НСБК» [пункт 30];
- N. внести до статті 8 проекту Закону «Про НБАР» наступні зміни:
  - 1) вказати, хто очолює Конкурсну комісію [пункт 28];
  - 2) ввести механізм оскарження в процес відбору кандидатів на посаду Директора НБАР [пункт 29];
- O. в пункті 5 статті 9 проекту Закону «Про НБАР» визначити роль першого заступника Директора [пункт 40];
- P. видалити статтю 13 з проекту Закону «Про НСБК», яка встановлює граничну чисельність працівників [пункт 70];
- Q. в пункт 2 статті 13 проекту Закону «Про НБАР» передбачити виключення з правила про проведення відкритих конкурсів для працівників, які залучені до проведення спеціальних або секретних операцій [пункт 69];
- R. визначити роль воєнізованих підрозділів, передбачених статтею 21 проекту Закону «Про НСБК», та їх зв'язок з іншими правоохоронними та воєнізованими формуваннями України [пункт 71];
- S. в статті 23 проекту Закону «Про НСБК» та статті 18 проекту Закону «Про НБАР» визначити необхідність дотримання основних

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- принципів пропорційності [пункти 42-43];
- Т. забезпечити прозорий судовий нагляд за розслідуваннями, які проводяться антикорупційними органами [пункти 42-43];
  - У. в обох проектах Законів визначити конкретні підстави для виникнення обґрунтованих підозр та ініціювання розслідувань або включити посилання на відповідні закони [пункт 43];
  - У. доопрацювати обидва проекти Законів шляхом включення вимоги про необхідність проведення внутрішніх та зовнішніх незалежних перевірок [пункт 47];
  - W. до статті 23 проекту Закону «Про НБАР» та статті 24 проекту Закону «Про НСБК» включити вимогу про необхідність подання працівниками письмового рапорту у випадку отримання ними незаконних наказів [пункт 50];
  - Х. в пункті 3 статті 25 проекту Закону «Про НБАР» визначити, які накази НБАР може віддавати іншим державним органам з урахуванням їх ролі та повноважень [пункт 78];
  - У. більш детально описати порядок розгляду скарг, передбачений статтею 27 проекту Закону «Про НСБК» [пункт 82];
  - Z. збільшити вказаний в проекті Закону «Про НБАР» термін, протягом якого особа не може входити до складу керівних органів політичної партії або знаходитися у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією до подачі заяви на участь у конкурсі на заміщення посади Директора [пункт 51];
  - AA. в обох проектах Законів описати базову внутрішню ієрархію органів, які ними створюються, та розглянути питання внутрішнього контролю в положеннях про підготовку щорічних звітів НБАР/НСБК [пункти 52-53];
  - BB. в обох проектах Законів доопрацювати положення про органи громадського контролю [пункти 58-59];
  - CC. включити до запропонованих поправок до Кримінального процесуального кодексу, передбачених проектом Закону «Про НБАР», факультативне положення, яке дозволяє НБАР, не обмежуючи інші його основні повноваження, самостійно обирати справи, якщо це в інтересах суспільства [пункт 76];
  - DD. роз'яснити взаємовідносини між НБАР/НСБК та Генеральною прокуратурою, а також забезпечити незалежність цих антикорупційних органів [пункти 79-81].

IV. АНАЛІЗ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міжнародні стандарти боротьби з корупцією

9. У цьому Висновку проводиться аналіз двох проектів Законів на їх відповідність міжнародним антикорупційним стандартам та зобов'язанням перед ОБСЄ. Зокрема, боротьба з корупцією є невід'ємною частиною зобов'язань, взятих країнами-учасниками ОБСЄ відповідно до Декларації «Про посилення належного державного управління та боротьбу з корупцією, відмиванням грошей та фінансуванням тероризму», прийнятої Радою міністрів ОБСЄ у 2012 році.¹
10. Міжнародні стандарти боротьби з корупцією головним чином визначаються Конвенцією ООН проти корупції,² а також Кримінальною конвенцією Ради Європи про боротьбу з корупцією³, Цивільною конвенцією про боротьбу з корупцією⁴ та Конвенцією про відмивання, виявлення, вилучення і конфіскацію доходів від злочинної діяльності.⁵ Вони також містяться в низці стандартів, визначених м'яким правом, а саме: Декларацією ООН про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях⁶, Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН №51/59 «Боротьба з корупцією»⁷, Резолюцією Комітету міністрів Ради Європи №(97) 24 «Про двадцять керівних принципів

¹ Доступна за посиланням: <http://www.osce.org/cio/97968?download=true>

² Конвенція ООН проти корупції, прийнята 31 жовтня 2003 р., ратифікована Україною 2 грудня 2009 р., доступна за посиланням:

http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf

³ Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, прийнята 27 січня 1999 р., ратифікована Україною 27 листопада 2009 р., доступна за посиланням:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=173&CM=8&DF=2/20/2008&CL=ENG>; див. також Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією,

прийнятий 15 травня 2003 р., ратифікований Україною 27 листопада 2009 р., доступний за посиланням:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=191&CM=8&DF=2/20/2008&CL=ENG>

⁴ Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією, прийнята 4 листопада 1999 р., ратифікована Україною 19 вересня 2005 р., доступна за посиланням:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=174&CM=8&DF=2/20/2008&CL=ENG>

⁵ Конвенція про відмивання, виявлення, вилучення і конфіскацію доходів від злочинної діяльності, прийнята 8 листопада 1990 р., ратифікована Україною 26 січня 1998 р., доступна за посиланням:

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=141&CM=8&DF=2/20/2008&CL=ENG>

⁶ A/RES/51/191, 86-е пленарне засідання від 16 грудня 1996 р., доступна за посиланням:

<http://www.un.org/documents/ga/res/51/a51r191.htm>

⁷ A/RES/51/59, прийнята 12 грудня 1996 р., доступна за посиланням:

<http://www.un.org/documents/ga/res/51/a51r059.htm>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

боротьби з корупцією»⁸, а також Рекомендацією Ради Європи №(2000)10Е «Про кодекси поведінки державних службовців».⁹

11. Стандарти, які регулюють діяльність антикорупційних організацій або органів, містяться в Джакартській заяві про принципи роботи антикорупційних органів¹⁰ (надалі – «Джакартські принципи») та Стандартах роботи антикорупційних органів, визначених мережею «Європейські партнери проти корупції» (надалі – «Принципи ЄППК»), яка є незалежним форумом спеціалістів-практиків у сфері запобігання та протидії корупції.¹¹
12. Ціллю обох проектів Законів є створення законодавчої бази для діяльності централізованого органу з боротьби з високорівневою корупцією, відмиванням грошей та складними економічними злочинами, що є позитивним моментом. Протягом багатьох років різноманітні міжнародні установи та організації рекомендували Україні вжити заходів, направлених на боротьбу з корупцією як явищем, та, зокрема, створити антикорупційний орган.¹²
13. Загалом варто відзначити що, при підготовці обох проектів Законів зроблена спроба врахувати стандарти, викладені в міжнародних та регіональних правових актах та документах. Однак для того, щоб привести проекти Законів у повну відповідність з міжнародними стандартами, необхідно їх доопрацювати.

---

⁸ Резолюція №(97) 24 Комітету міністрів Ради Європи від 6 листопада 1997 р. доступна за посиланням: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=593789>

⁹ Резолюція №(2000)10 Е Комітету міністрів Ради Європи від 11 травня 2000 р. доступна за посиланням:

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=353945&Site=CM&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75>; див. також Пояснювальний меморандум, доступний за посиланням: [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=ExpRec\(00\)10&Sector=CM&Lang=en](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=ExpRec(00)10&Sector=CM&Lang=en)

¹⁰ Available at https://www.iaca.int/images/sub/activities/EPAC/Jakarta_Statement.pdf. Принципи були розроблені та ухвалені на конференції, яка проходила з цією метою 26-27 листопада у Джакарті (Індонезія) за участю теперішніх та колишніх керівників антикорупційних органів, спеціалістів-практиків та експертів з питань боротьби з корупцією з різних країн світу. Конференція була організована Комісії з викорінення корупції в Індонезії, Програмою розвитку ООН (ПРООН) та Управлінням ООН з наркотиків і злочинності.

¹¹ Доступні за посиланням: http://www.epac.at/downloads/recommendations/doc_view/1-anti-corruption-authority-standards

¹² Див., наприклад, Четвертий додаток до Звіту про виконання Україною рекомендацій від 31 березня 2014 р., Greco RC-ІІ (2009) 1Е, Група держав проти корупції Ради Європи, доступний за посиланням:

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoRC1&2\(2009\)1_FourthAdd_Ukraine_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoRC1&2(2009)1_FourthAdd_Ukraine_EN.pdf); та Проміжний звіт про виконання Україною рекомендацій в рамках Антикорупційного плану дій (м. Стамбул), рекомендація 2.9, Організація економічного співробітництва та розвитку, доступний за посиланням: <http://www.oecd.org/corruption/acn/UkraineProgressUpdateApril2014ENG.pdf>

2. Нормативно-правова база

14. Національне законодавство повинно передбачати існування, чітко визначати повноваження та гарантувати незалежність антикорупційних органів.¹³ Відповідно до Джакартських принципів антикорупційні органи «повинні створюватися на основі належної та стабільної законодавчої бази (наприклад, конституції або іншого спеціального закону відповідно до основоположних правових принципів країни) з метою забезпечення безперервності їх роботи».¹⁴ Антикорупційні органи повинні також мати чітко визначені повноваження у сфері боротьби з корупцією шляхом попередження, навчання, підвищення обізнаності, розслідування та притягнення до відповідальності (чи через єдиний орган, чи декілька підпорядкованих органів).¹⁵
15. Варто зауважити, що Конституція України не передбачає створення спеціального антикорупційного органу, а це означає, що створення такого органу або органів може базуватися виключно на звичайних законах. Правляча більшість завжди буде намагатися змінити ці закони в частині повноважень антикорупційних органів. Насправді вона може навіть взагалі їх скасувати. Це може призвести до надмірного тиску на створені у такий спосіб органи та політизації прийнятих ними рішень. Таким чином, рекомендується розглянути можливість включення у Конституцію спеціальних положень про створення та повноваження антикорупційного органу (органів) або вжити інших заходів для забезпечення кращого закріплення правового статусу такого органу (органів) у законодавстві України (наприклад, вимагаючи більшості у 2/3 або 3/5 голосів для внесення змін у законодавство).

3. Незалежність

3.1 Міжнародні стандарти незалежності антикорупційних органів

16. Відповідно до пункту 2 статті 6 та статті 36 Конвенції ООН проти корупції, ратифікованої Україною у 2009 р.¹⁶, Україна зобов'язана забезпечити органу або органам із запобігання корупції, а також органу чи органам, які спеціалізуються на боротьбі з корупцією за допомогою правоохоронних заходів [...] «необхідну самостійність відповідно до основоположних принципів своєї правової системи», щоб вони могли «виконувати свої функції ефективно й без будь-якого неналежного

¹³ Принципи ЄППК, принцип №1 «Верховенство права».

¹⁴ Джакартські принципи, принцип «Незмінність», стор. 2.

¹⁵ Джакартські принципи, принцип «Повноваження», стор. 2.

¹⁶ Див. виноску №2.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

впливу».¹⁷ Дана вимога стосується як політичної незалежності – незалежності від неналежного втручання з боку політичних партій, – так і незалежності діяльності, що передбачає можливість приймати рішення в межах своєї компетенції без неналежного втручання з боку інших суб'єктів.¹⁸ Антикорупційні органи повинні самостійно приймати рішення без неналежного зовнішнього втручання або надмірних зобов'язань щодо складання звітності,¹⁹ що могло б незаконно обмежувати їхню діяльність та незалежність.

17. Іншим важливим аспектом забезпечення незалежності є процедура призначення, відсторонення та звільнення керівництва антикорупційних органів. Відповідно до Джакартських принципів керівник антикорупційного органу «призначається через процедуру, яка забезпечує його аполітичність, неупередженість, нейтралітет, чесність та компетентність».²⁰ Ці принципи також передбачають, що керівники антикорупційних органів «повинні мати гарантії проти необґрунтованого звільнення з посади та звільняються лише відповідно до встановленої законодавством процедури, аналогічній тій, яка застосовується при усуненні з посади ключових керівників незалежних органів (наприклад, голова верховного суду)».²¹

3.2 Незалежність діяльності

18. Проект Закону «Про НСБК» містить низку положень стосовно незалежності Національної служби боротьби з корупцією. Стаття 2 проекту Закону «Про НСБК» говорить, що Національна служба боротьби з корупцією є незалежним органом, однак вона підпорядкована Президенту України та підзвітна Раді національної безпеки і оборони України (координаційному органу з питань національної безпеки і оборони при Президентові України)²². РНБО призначає та звільняє

---

¹⁷ Порівняйте також статтю 20 Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією та частину II Рішення №2/2012 Ради міністрів ОБСЄ – Декларацію Ради міністрів ОБСЄ «Про посилення належного державного управління та боротьбу з корупцією, відмиванням грошей та фінансуванню тероризму» (надалі – «Рішення №2/2012 РМ ОБСЄ»): «особи, відповідальні за попередження, виявлення, розслідування, кримінальне переслідування та винесення судових рішень у справах, відкритих за скоєння корупційних злочинів, не повинні зазнавати неналежного впливу».

¹⁸ Принципи ЄППК, принцип №2 «Незалежність».

¹⁹ З того ж джерела.

²⁰ Джакартські принципи, принцип «Призначення», стор. 2.

²¹ Джакартські принципи, принцип «Звільнення», стор. 2.

²² Відповідно до Указу Президента України від 16 червня 2014 року до складу РНБО входять, окрім Президента як Голови РНБО, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, Голова СБУ, Голова Служби зовнішньої розвідки України, Міністр внутрішніх справ, виконуючий обов'язки Міністра закордонних справ, виконуючий обов'язки Міністра оборони, Міністр фінансів, Міністр юстиції та Глава Адміністрації Президента. Крім того, Голова

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Директора НСБК та його заступників (стаття 16). Хоча стаття 2 чітко забороняє впливати на діяльність НСБК та втручатися в неї, положення, яке регулює діяльність цього органу, «розробляється Радою Національної безпеки та оборони України та затверджується Указом Президента України».

19. Варто звернути увагу, що у статті 2.4 Розділу 5 «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону «Про НСБК», яка вносить зміни до статті 3 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України», зазначено, що функцією РНБО є «координація та здійснення контролю за діяльністю НСБК у будь-який час». Враховуючи те, що до складу РНБО входять в основному представники виконавчої гілки влади (хоча стаття 107 Конституції²³ дозволяє Голові *Верховної Ради* брати участь), виникають сумніви щодо повної незалежності НСБК, проголошеної в проекті Закону «Про НСБК». Для забезпечення більшої незалежності НСБК в проекті Закону «Про НСБК» рекомендується зменшити вплив РНБО в процедурах призначення та звільнення (див. п. 22 нижче), видалити вказані зміни до статті 3 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» та, можливо, дозволити НСБК мати більший вплив на підготовку своїх внутрішніх положень.
20. Крім того, відповідно до пункту 4 статті 4 проекту Закону «Про НСБК», Національна служба боротьби з корупцією зобов'язана (в рамках своєї компетенції) «проводити перевірки за ініціативою президента України, Прем'єр-Міністра України, Генерального прокурора України та Секретаря Ради національної безпеки і оборони України». Залишається незрозумілим, чи це положення означає, що НСБК зобов'язана продовжувати та оцінювати перевірки, розпочаті за ініціативою інших органів (а також переривати їх), якщо такі перевірки входять до сфери її компетенції, або це положення насправді вимагає виконувати накази прями вказівки суб'єктів виконавчої влади. Якщо має місце останнє, то це положення не зовсім узгоджується з принципом незалежності діяльності та несе високий ризик політизації розслідувань. Хоча необхідно забезпечити усім, включаючи урядові органи та високих державних посадовців, можливість повідомляти про факти корупції, в кінцевому рахунку НСБК повинна самостійно вирішувати, яку справу розслідувати, щоб задовольнити вимоги щодо самостійності діяльності. Тому рекомендується видалити пункт 4 статті 4 проекту Закону «Про НСБК» або внести такі зміни, щоб НСБК могла самостійно приймати

Верховної Ради, виконуючий обов'язки Генерального прокурора та Голова Національного банку входять до складу РНБО за згодою

²³ Конституція України в редакції 28 червня 1996 року із змінами і доповненнями, внесеними у 2004 році

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

кінцеве рішення щодо доцільності початку або продовження розслідування справи згідно з чинним законодавством України.

21. Проект Закону «Про НБАР» також містить низку положень, які забезпечують незалежність діяльності Національного бюро антикорупційних розслідувань. Хоча пункт 4 статті 1 проекту Закону «Про НБАР», який стосується повноважень Кабінету Міністрів над НБАР, говорить, що Кабінет Міністрів «спрямовує і координує» роботу Національного бюро. В той же час в проекті Закону «Про НБАР» зазначено, що Кабінет Міністрів України та його члени «не можуть давати Національному бюро та його працівникам доручення [або] приймати акти з питань досудового розслідування у конкретних кримінальних провадженнях». Крім того проект Закону визначає, яким чином Кабінет Міністрів може спрямовувати та координувати роботу Національного бюро, наприклад, шляхом забезпечення формування державної політики у сфері запобігання і протидії корупції, затвердження положення про Національне бюро. Також бажано, щоб НБАР мало деякий вплив на свої внутрішні положення. Крім того, повноваження Кабінету Міністрів над НБАР не обмежуються тими, які перелічені в пункті 4 статті 1 проекту Закону, що може негативно вплинути на незалежність НБАР від Кабінету Міністрів. Рекомендується чітко зазначити, що пункт 4 статті 1 проекту Закону «Про НБАР» містить вичерпний перелік повноважень Кабінету Міністрів над НБАР.

3.3 Призначення Директора

22. Відповідно до статті 16 проекту Закону «Про НСБК» Директор Національної служби боротьби з корупцією призначається Радою національної безпеки та оборони України. Хоча Голова Верховної Ради входить до складу РНБО та може брати участь у її засіданнях, процедура призначення, визначена у статті 16, не передбачає участі *Верховної Ради* або громадських організацій у відборі та/або призначенні Директора.
23. Як зазначено вище у п. 17, процес призначення є невід'ємним елементом надання необхідної незалежності антикорупційним органам «з метою забезпечення їм можливості виконувати [...] свої функції ефективно за відсутності будь-якого неналежного впливу».²⁴ Процедура призначення,

---

²⁴ Порівняйте також статтю 20 Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією та частину II Рішення №2/2012 Ради міністрів ОБСЄ – Декларацію Ради міністрів ОБСЄ «Про посилення належного державного управління та боротьбу з корупцією, відмиванням грошей та фінансуваням тероризму» (надалі – «Рішення №2/2012 РМ ОБСЄ»): «особи, відповідальні за попередження, виявлення, розслідування, кримінальне переслідування та винесення судових рішень у справах, відкритих за скоєння корупційних злочинів, не повинні зазнавати неналежного впливу».

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

запропонована у проекті Закону «Про НСБК», не є прозорою та не включає низку важливих суб'єктів, що значно зменшує незалежність та демократичну легітимність Директора. Таким чином, ця процедура є найбільшим недоліком проекту Закону «Про НСБК». Для того, щоб виправити цей недолік, рекомендується розділити відповідальність за відбір та призначення Директора НСБК, залучивши також інших суб'єктів – наприклад, незалежних представників громадськості та *Верховну Раду*, яка може потім ухвалювати запропоновану кандидатуру Директора або прямо призначати Директора шляхом голосування «за» кваліфікованою більшістю депутатів. Загалом, процедури конкурсного відбору та призначення Директора мають бути більш прозорими. Це дозволить зменшити ризик призначення повністю залежної від виконавчої гілки влади особи та підвищити рівень демократичної легітимності Директора.

24. Проект Закону «Про НБАР» передбачає процедуру конкурсного відбору Директора Національного бюро, яка проводиться Конкурсною комісією за участі представників виконавчої влади та депутатів *Верховної Ради*, а також омбудсмена та представників громадянських об'єднань (стаття 8). Ми вітаємо те, що проект Закону «Про НБАР» пропонує інклюзивну, прозору та конкурсну процедуру відбору.
25. Стаття 8 проекту Закону «Про НБАР» визначає, що до складу Конкурсної комісії входять особи, визначені Президентом України, комітетом Верховної Ради України, до предмету відання якого належать питання боротьби з корупцією, Міністр юстиції, Генеральний прокурор, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та особи, запропоновані громадськими об'єднаннями. Усіх членів Конкурсної комісії «затверджує» Кабінет Міністрів України (п. 2 статті 8). До кінця не ясно, як ця процедура «затвердження» працюватиме на практиці, зокрема, що робити, якщо Кабінет міністрів відмовиться затверджувати окремих членів Конкурсної комісії.
26. Крім того, відповідно до п. 3 (б) статті 8 громадські об'єднання, які мають досвід роботи у сфері запобігання корупції, пропонують 4 своїх представники до складу Конкурсної комісії. Тут також незрозуміло, як це має бути на практиці, особливо, яким чином мають бути відібрані 4 представники громадських об'єднань. Рекомендується посилити гарантії незалежності представників громадських організацій, які беруть участь в процедурі відбору, передбаченій статтею 8 проекту Закону «Про НБАР», наприклад, шляхом внесення вимоги про те, що вони не можуть бути пов'язаними з будь-якими політичними партіями, та роз'яснення процедури їх відбору та призначення.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

27. Крім того, для забезпечення добросовісного виконання обов'язків усіма членами Конкурсного комітету та уникнення конфліктів інтересу, рекомендується залучати до складу цієї комісії осіб, які не перебувають під слідством за підозрою в корупції або вчиненні інших серйозних злочинів чи мають судимість за такі злочини.
28. Варто зазначити, що у п. 4 статті 8 проекту Закону «Про НБАР» не визначено, хто очолює Конкурсну комісію. Необхідно прямо визначити в проекті Закону, хто є Головою Конкурсної комісії, або додати положення, де вказується, що члени Конкурсної комісії обирають Голову комісії на першому засіданні.
29. Відповідно до п. 5 статті 8 Конкурсна комісія розглядає документи та відбирає із загального числа кандидатів трьох осіб, з якими проводиться співбесіда. Шляхом відкритого голосування Конкурсна комісія відбирає з цих трьох осіб одного остаточного кандидата, який потім призначається Кабінетом Міністрів. Ми схвалюємо таку процедуру, оскільки процес відбору Конкурсною комісією є прозорим, а фактичне рішення щодо призначення Директора приймається комісією, до складу якої входять різні представники, а не одним органом (так як проект Закону «Про НБАР» не надає Кабінету Міністрів жодних прав оскаржувати рішення Конкурсної комісії). Водночас в якості заходу безпеки доцільно включити до проекту Закону «Про НБАР» процедуру оскарження рішень, яка визначатиме компетентний апеляційний орган, до якого кандидати, що не пройшли відбір, можуть звернутися, щоб оскаржити рішення Конкурсної комісії.
30. Пункт 2 статті 7 проекту Закону «Про НБАР» та стаття 16 проекту Закону «Про НСБК» визначають вимоги, яким повинен відповідати кандидат на посаду Директора. У переліку обов'язкових вимог не згадується про те, що Директор повинен мати управлінські здібності, які підтверджуються відповідними документами. Управлінські здібності відіграють особливо важливу роль для керівників великих незалежних установ, які займаються складною діяльністю на зразок тої, що передбачена проектами Закону «Про НБАР» та Закону «Про НСБК». Рекомендується додати вимогу про підтвердження управлінського досвіду відповідно до вимог до Директора, перелічених в пункті 2 статті 7 проекту Закону «Про НБАР» та статті 16 проекту Закону «Про НСБК».
31. Ще однією проблемою проекту Закону «Про НСБК» є те, що стаття 16 не забороняє повторно призначати Директора після закінчення строку призначення (в проекті Закону «Про НБАР» також не згадується цей випадок). Загалом, можливість повторного призначення Директора

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

суперечить принципу незалежності²⁵. Це може спонукати Директора по іншому ставитися до осіб, від яких залежить його повторне призначення, або впливати на них з метою прийняття відповідного рішення, і навіть якщо він насправді не вчинятиме таких дій, його повторне призначення може послужити приводом для підозр з боку громадськості та підірвати її довіру до НСБК. Рекомендується внести в проект Закону «Про НСБК» спеціальне положення, яке унеможливило б повторне призначення Директора після закінчення його першого терміну служби.

3.4 Звільнення та/або відсторонення від посади Директора

32. Поряд з іншими підставами, такими як неможливість виконувати свої повноваження за станом здоров'я та відставка за власним бажанням, проект Закону «Про НСБК» передбачає звільнення з посади Директора Національної служби боротьби з корупцією внаслідок «висловлення недовіри Радою національної безпеки та оборони України». Стаття 16 визначає два застережні заходи проти зловживання цим положенням. По-перше, не допускається звільнення Директора внаслідок висловлення недовіри Радою національної безпеки та оборони України «якщо таке звільнення фактично пов'язане з розслідуванням Національною службою боротьби з корупцією справ щодо Президента України, членів Ради національної безпеки та оборони України, членів їх сімей, або близьких до них фізичних або юридичних осіб». По-друге, стаття 16 передбачає, що «рішення про звільнення з посади на цих підставах може бути оскаржено Директором Національної служби боротьби з корупцією у Вищому адміністративному суді України».
33. Не зважаючи на те, що ці застережні заходи є корисними, з цією процедурою загалом пов'язана низка проблем. По-перше, ніщо не перешкоджає РНБО надати інші підстави для прийняття рішення про звільнення Директора, наприклад, підстави, пов'язані з ефективністю його роботи, навіть якщо насправді звільнення Директора необхідне через інші причини, включаючи результати розслідувань проти членів РНБО або пов'язаних з ними осіб. У разі надання інших підстав Директору доведеться доводити у Вищому адміністративному суді, що існує зв'язок між рішенням про початок розслідувань проти певних осіб, пов'язаних з Президентом або РНБО, та його звільненням з посади Директора. Це, здається, необгрунтовано обтяжує Директора.

---

²⁵ Див. п. 4 «10 керівних принципів і параметрів ЄППК/ЕАСН для визначення незалежності антикорупційних органів» «EPAC/ 10 Guiding Principles and Parameters on the Notion of Independence of Anti-Corruption Bodies» за посиланням http://www.epac.at/downloads/recommendations/doc_view/1-anti-corruption-authority-standards (див. стор. 11)

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

34. По-друге, хоча в результаті розгляду скарги Вищий адміністративний суд України може прийняти рішення про порушення законодавства при звільненні, проект Закону не передбачає жодних наслідків у таких випадках. Не ясно, чи Директора буде відновлено на посаді або навіть повторно призначено після винесення Судом такого рішення, та чи зможе Суд у законному порядку зобов'язати РНБО виконати його рішення.
35. По-третє, складається враження, що Директор звільняється відразу, не дочекавшись результатів можливого судового розгляду, в результаті чого НСБК може залишатися без керівництва протягом значного періоду часу. Це може суттєво вплинути на здатність НСБК працювати, оскільки проект Закону не визначає чіткі умови виконання повноважень Директора, наприклад, одним з його заступників.
36. Нарешті, як і при призначенні, *Верховна Рада* як орган не бере участі у прийнятті рішення про звільнення Директора, що певною мірою може позбавляти таке рішення політичної та демократичної легітимності. З метою забезпечення незалежності Директора та зменшення ризиків політичного втручання, рекомендується значно ускладнити можливість звільнення Директора НСБК. Якщо *Верховна Рада* буде більшою мірою залучена до призначення Директора, це можна зробити за допомогою процедури звільнення, яка передбачає проведення голосування «за», можливо, кваліфікованою більшістю депутатів Верховної Ради для затвердження рішення про звільнення.
37. Що стосується звільнення Директора відповідно до проекту Закону «Про НБАР», необхідно зауважити, що перелік, наведений в пункті 4 статті 7, не містить жодної суттєвої підстави для звільнення, пов'язаної з тим, у який спосіб Директор виконує свої обов'язки, наприклад, груба некомпетентність або серйозні порушення повноважень НБАР. За виключенням таких підстав як смерть або поганий стан здоров'я, у переліку наводяться лише підстави, які залежать від волі Директора (наприклад, подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням), в якості причин для звільнення. Хоча це, звичайно, сприяє посиленню незалежності Директора, але при цьому зменшується відповідальність Директора (і відповідно НБАР), наприклад, за грубу некомпетентність або серйозні порушення повноважень НБАР. Рекомендується розширити список підстав для звільнення Директора, що міститься у статті 7.
38. З іншого боку, застережні заходи, передбачені процедурою звільнення Директора, носять дуже обмежений характер та передбачають припинення його повноважень Кабінетом Міністрів України лише за наявності однієї з перелічених підстав без участі інших суб'єктів, таких

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

як *Верховна Рада*. Враховуючи відхритий і плюралістичний характер процедур відбору та призначення Директора, рекомендується застосовувати подібні процедури, наприклад, шляхом створення спеціальної комісії, яка відповідатиме за розгляд та затвердження пропозицій щодо звільнення Директора. Директор повинен мати право виступити з промовою в будь-яких процедурах, що ведуть до його звільнення. Альтернативним варіантом може бути проведення голосування «за», зокрема, кваліфікованою більшістю депутатів *Верховної Ради* з метою затвердження рішення Кабінету Міністрів України про звільнення Директора.

39. Проекту Закону «Про НБАР» передбачає не лише звільнення, але й відсторонення від посади Директора НБАР. Відповідно до запропонованої поправки до частини третьої статті 154 Кримінального процесуального кодексу України «Загальні положення відсторонення від посади», відсторонення від посади Директора НБАР здійснюється «Кабінетом Міністрів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством». Це забезпечує набагато менший захист порівняно з відстороненням, наприклад, суддів України, рішення про що приймає Вища кваліфікаційна комісія суддів України, та не передбачає необхідних процедурних застережних заходів. Рекомендується включити додаткові застережні заходи до процедури відсторонення від посади Директора, такі як голосування членів спеціальної комісії або депутатів *Верховної Ради* за скороченою процедурою, зокрема, кваліфікованою більшістю з метою схвалення або скасування рішення про відсторонення Директора від посади протягом певної кількості днів після прийняття рішення про відсторонення.

40. Варто зауважити, що пункт 1 (5) статті 9 передбачає призначення першого заступника Директора Національного бюро та двох заступників Директора Національного бюро. Це корисне положення, однак воно не визначає особу, яка очолюватиме НБАР у випадку відсторонення або звільнення Директора до призначення нового чи у випадку тривалої відсутності Директора за станом здоров'я або з інших причин. Тому рекомендується внести роз'яснення щодо посади першого заступника Директора шляхом включення положень, направлених на забезпечення безперервної роботи НБАР, наприклад, зазначивши, що перший заступник є виконуючим обов'язки Директора до призначення нового Директора, або у випадку тривалої відсутності Директора або його неспроможності виконувати свої обов'язки за станом здоров'я або з інших причин. Якщо ці зміни будуть прийняті, їх також необхідно відобразити у відповідних положеннях Кримінального Кодексу.

4. Відповідальність та імунітет

41. Обидва антикорупційні органи та їх працівники повинні нести відповідальність за свої дії та рішення.²⁶ Це означає, що необхідно запровадити відповідні механізми моніторингу за належним управлінням такими органами²⁷, зокрема, швидкі та ефективні механізми розгляду звинувачень працівників у неналежній поведінці з метою забезпечення виправдання невинних у порушенні законодавства та інших правопорушеннях, а також покарання винних у неправомірній поведінці.²⁸ З метою забезпечення можливості працівникам виконувати службові обов'язки у несприятливих політичних умовах, Джакартські принципи передбачають, що керівники та працівники антикорупційних органів повинні бути захищеними та мати імунітет від протизаконного цивільного та кримінального переслідування за дії, вчинені під час виконання службових обов'язків.²⁹ Антикорупційні органи повинні також регулярно звітувати про свою діяльність, наприклад, у формі щорічних звітів, які подаються до Верховної Ради або іншого державного органу.³⁰
42. Зрозуміло, що для ефективної роботи НСБК потребує значних слідчих повноважень, що передбачено статтею 23 проекту Закону «Про НСБК». Однак такі повноваження не повинні перевищуватися та повинні здійснюватися під попереднім та наступним незалежним контролем для унеможливлення їх свавільного та необмеженого використання Національною службою боротьби з корупцією.³¹ Однак в проекті Закону питання незалежного нагляду, зокрема судового контролю, не розглядаються. Хоча працівникам НСБК дозволяється застосовувати силу, включаючи право носити та використовувати зброю (стаття 23 (11)), в проекті Закону згадуються також питання пропорційності застосування сили. Тому проект Закону «Про НСБК» необхідно доповнити обов'язковими попереджувальними заходами у формі механізмів нагляду та вимогою про необхідність рішення суду для проведення слідчих дій насильного характеру, таких як обшуки та виїмки. Якщо ці питання регулюються іншими законами, в проект Закону необхідно включити чітке посилання на них. Всі дії повинні

²⁶ Принципи ЄППК, принцип №3 «Відповідальність».

²⁷ З того ж джерела.

²⁸ З того ж джерела.

²⁹ Джакартські принципи, принцип «Імунітет», стор. 2.

³⁰ З того ж джерела.

³¹ Конвенція Ради Європи про захист прав людини та основоположних свобод вступила в силу 3 вересня 1959 р. Україна ратифікувала Конвенцію 11 вересня 1997 р. Щоб ознайомитися з мінімальними заходами, які повинні бути закріплені в законодавстві з метою унеможливлення зловживання повноваженнями, див. справу «Асоціація за європейську інтеграцію та права людини і Єкіджисев проти Болгарії», рішення Європейського суду з прав людини від 28 червня 2007 р., номер 62540/00, §§ 75-77.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

відповідати принципам пропорційності, особливо щодо застосування сили.

43. Те ж саме стосується статті 18 проекту Закону «Про НБАР», яка також дозволяє, зокрема, проводити обшук та виїмку предметів. Не дивлячись на те, що тут дозвіл компетентного прокурора є вимогою, про судовий контроль за проведенням таких заходів нічого не згадується. Що стосується принципу пропорційності у застосуванні сили та зброї, у статтях 19 та 20 проекту Закону, який дозволяє працівникам НБАР, зокрема, застосовувати фізичну силу та затримувати осіб, необхідно наголосити, що будь-яке застосування сили повинно відбуватися лише пропорційно та відповідно до загальних вимог чинного законодавства та стандартів.
44. Крім того, стаття 23 проекту Закону «Про НСБК» не вимагає наявності вмотивованої підозри для початку розслідування, проведення спостереження або затримання (такий бар'єр згадується лише в статті 23 (13) у випадку зупинення операцій по рахунках в банках), що може призвести до проведення непотрібних та безпідставних розслідувань з боку НСБК. Така ситуація потребує виправлення шляхом внесення змін безпосередньо до проекту Закону або включення посилання на подібний закон. Стаття 18 проекту Закону «Про НБАР» також не передбачає конкретних перепон для ініціювання розслідувань, але лише зазначає, що для цього необхідно отримати письмове розпорядження Директора та дотримуватися «процедури, передбаченої законодавством» (очевидно, посилаючись на Кримінальний процесуальний кодекс).
45. Хоча працівники антикорупційних органів повинні нести відповідальність за свої дії, необхідно передбачити певні засоби захисту від зловживання механізмами притягнення до відповідальності та неналежного втручання у їх роботу. Тому такі незалежні організації та їх працівники лише виграють від наявності певного імунітету від притягнення до відповідальності за дії, вчинені під час виконання службових обов'язків. Як проект Закону «Про НБАР», так і проект Закону «Про НСБК» не містить положень про службовий імунітет, тобто імунітет працівників, включаючи Директора, від цивільної та кримінальної відповідальності за дії, вчинені під час виконання службових обов'язків.
46. Натомість пункт 2 статті 23 проекту Закону «Про НБАР» передбачає, що працівники НБАР «за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність». Аналогічно, стаття 23 проекту Закону «Про НСБК» передбачає, що «надані права співробітники Національної служби боротьби з корупцією не можуть використовувати у протиправних цілях. У разі невиконання цих вимог вони несуть відповідальність,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

встановлену законом». Незважаючи на те, що стаття 28 проекту Закону «Про НСБК» передбачає певні обмеження стосовно того, хто може проводити розслідування щодо працівників та Директора НСБК (а саме Генеральний прокурор, а у випадку працівників – його заступники), це не може прирівнюватися до імунітету від цивільного та кримінального переслідування. Тому необхідно включити до відповідного проекту закону про антикорупційні органи положення про службовий імунітет працівників, включаючи Директора, від цивільної та кримінальної відповідальності за дії, вчинені під час виконання службових обов'язків.

47. В якості додаткового інструменту забезпечення відповідальності проект Закону «Про НБАР» передбачає створення підрозділу внутрішнього аудиту (пункт 4 статті 6), але нічого не говорить про зовнішній аудит, який відіграє надзвичайно важливу роль в забезпеченні добросовісної роботи антикорупційних органів та їх працівників. Проект Закону «Про НСБК» також не передбачає проведення внутрішнього або зовнішнього аудиту. Рекомендується включити положення про внутрішній аудит в проект Закону «Про НСБК», а також включити як в проект Закону «Про НБАР», так і проект Закону «Про НСБК» чіткі положення про зовнішній фінансовий контроль, включаючи періодичну перевірку бухгалтерського обліку (наприклад, кожні два роки) незалежними зовнішніми аудиторами.

5. Добросовісність та неупередженість

48. Як державні службовці, працівники антикорупційних органів повинні чесно виконувати службові обов'язки та користуватися довірою громадськості.³² Вони повинні діяти незалежно від партійної приналежності.³³ Рішення повинні прийматися на основі достоїнств з урахування обставин конкретної справи без зовнішнього впливу та упередженості.³⁴ Необхідно також запровадити відповідні системи, які забезпечують добросовісність та неупередженість антикорупційних органів та їх працівників.³⁵ Це передбачає проведення відповідних ефективних дисциплінарних заходів³⁶ та впровадження процедур контролю,³⁷ а також організацію навчання з питань професійної етики. Ці принципи можна також реалізувати шляхом розробки кодексів

³² Принципи ЄСПК, принцип №4 «Добросовісність та неупередженість».

³³ З того ж джерела.

³⁴ З того ж джерела.

³⁵ Джакартські принципи, принцип «Внутрішня відповідальність», стор. 3.

³⁶ Двадцять керівних принципів боротьби з корупцією, принцип №10.

³⁷ З того ж джерела, принцип №11.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

професійної поведінки для працівників та/або визначення місії відповідного органу.³⁸

49. Обидва проекти Законів містять положення, в яких йде мова про добросовісність та неупередженість працівників. Наприклад, стаття 22 проекту Закону «Про НСБК» передбачає, що особи, які зараховуються на службу до НСБК, складають присягу про добросовісне виконання службових обов'язків.
50. Крім того, обидва проекти Законів містять положення, які зобов'язують працівників відмовитися від виконання будь-яких наказів, розпоряджень або вказівок, які суперечать законодавству (стаття 23 проекту Закону «Про НБАР» та пункт 6 статті 24 проекту Закону «Про НСБК»). Для посилення дії цих положень рекомендується розглянути можливість включення до них зобов'язань доповідати про будь-які вказівки, які складають кримінальне правопорушення, та подавати письмовий звіт безпосередньому керівнику, якщо письмовий або усний наказ складає кримінальне правопорушення. Якщо наказ, який складає кримінальне правопорушення, надходить від безпосереднього керівника, то письмовий звіт необхідно подати іншому керівнику.
51. Заслугує схвалення те, що пункт 2 статті 7 проекту Закону «Про НБАР» забороняє призначати на посаду Директора Національного бюро особу, яка впродовж одного року до подання заяви на участь у конкурсі на заміщення цієї посади, незалежно від тривалості, входила до складу керівних органів політичної партії або знаходилася у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією. Стаття 16 проекту Закону «Про НСБК» вимагає лише, щоб Директор не був «членом будь-якої політичної партії» або надав «згоду на тимчасове припинення членства у політичній партії на період зайняття посади Директора Національної служби боротьби з корупцією». Однак обох положень не достатньо для недопущення можливості виникнення конфліктів інтересів. Рекомендується розглянути можливість подовження вказаного в проектах обох Законів терміну, протягом якого особа, яка подає заяву на участь у конкурсі на заміщення посади Директора, не може входити до складу керівних органів політичної партії або знаходитись у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією.
52. З метою підвищення відповідальності обидва проекти Законів зобов'язують органи, які створюються ними, публікувати письмові щорічні звіти про проведені ними антикорупційні заходи. Пункт 3 статті 31 про письмові звіти про діяльність НБАР містить доволі детальний

---

³⁸ Джакартські принципи, принцип «Етична поведінка», стор. 2; Принципи ЄППК, принцип №4 «Добросовісність та неупередженість».

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

перелік питань, які повинні висвітлюватися в звітах НБАР. З метою підвищення відповідальності та добросовісності НБАР, а також довіри до нього, рекомендується включити положення про внутрішній контроль (тобто дисциплінарні заходи, питання добросовісності, тощо) до зобов'язань НБАР щодо складання публічної звітності. Те ж саме необхідно вказати і в проекті Закону «Про НСБК».

53. Важливо зауважити, що чітка внутрішня ієрархія, яка дозволяє проводити багаторівневий аналіз процесу прийняття рішень (незважаючи на концентрацію найвищих повноважень в руках Директора) може також мати позитивний ефект у забезпеченні захисту працівників від неналежного впливу. Проект Закону «Про НБАР» приділяє порівняно мало уваги внутрішній ієрархії прийняття рішень в НБАР та закріплює за Директором право визначати внутрішню організаційну структуру (пункт 3 статті 9).
54. Подібні зауваження можна зробити і стосовно НСБК. Стаття 13 проекту Закону «Про НСБК» в деякій мірі висвітлює внутрішню організацію НСБК, однак в ній головним чином йде мова про територіальну юрисдикцію та не приділяється достатньо уваги інституційній структурі та внутрішній ієрархічній організації НСБК. Рекомендується описати основні елементи внутрішньої ієрархії НБАР та НСБК як в проекті Закону «Про НБАР», так і в проекті Закону «Про НСБК», зі збереженням певного рівня гнучкості шляхом віднесення найбільш деталізованих правил внутрішньої ієрархії до правил впровадження.
55. Внутрішні інформатори також можуть відігравати важливу роль у забезпеченні добросовісності працівників антикорупційних органів. Тому ми схвалюємо те, що пункт 4 статті 26 проекту Закону «Про НБАР» передбачає, що працівник НБАР, який «повідомив про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Національного бюро, не може бути звільнений з посади або змушений до такого звільнення, притягнутий до відповідальності чи іншим чином переслідуватися за таке повідомлення, крім випадку притягнення до відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину», а також, що відповідно до вищезазначеної статті «посадовим особам Національного бюро забороняється розголошувати відомості про працівників Національного бюро, які повідомили про порушення».

6. Доступність

56. Принцип доступності означає, що громадськість повинна мати змогу вільно та анонімно (у разі необхідності) повідомляти про факти

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

корупції.³⁹ Антикорупційні органи повинні бути відкритими до взаємодії з жертвами, скаржниками та свідками корупції, а також із громадськістю та науковою спільнотою.⁴⁰ Держава повинна вжити всіх необхідних заходів, направлених на те, щоб забезпечити поінформованість населення про діяльність незалежних антикорупційних органів та можливість громадськості звертатися до них.⁴¹

57. Обидва проекти Законів містять положення про залучення громадськості та співпрацю з громадянським суспільством. Проекту Закону «Про НСБК» передбачає створення постійно діючої Громадської ради з метою взаємодії з «громадськістю та громадськими об'єднаннями України, до статутної діяльності яких входить протидія корупції», та «здійснення громадського контролю за діяльністю Національної служби боротьби з корупцією та оцінки її ефективності» (стаття 32). Заступник Директора Національної служби боротьби з корупцією входить до складу Громадської ради, а секретар Ради національної безпеки і оборони України бере участь у засіданнях Громадської ради. «Положення про Громадську раду Національної служби боротьби з корупцією» затверджує Рада національної безпеки і оборони України. (див. п. 18 вище)

58. Хоча ми схвалюємо створення механізму нагляду, такого як Громадська рада, що передбачається проектом Закону «Про НСБК», але зрозуміло, що в проекті Закону неможливо врахувати всі його режими роботи, недостатньо чіткими є склад, повноваження, процедури призначення та звільнення членів Громадської ради. Без чіткої нормативно-правової бази виходить, що питання членства в Громадській раді, включаючи процедури призначення та звільнення, належатимуть до компетенції Ради національної безпеки та оборони, що, враховуючи її політичний характер (частина виконавчої влади), не надає достатніх гарантій відбору незалежних осіб до Громадської ради та захисту від необгрунтованого звільнення. Рекомендується уточнити в проекті Закону «Про НСБК» склад, процедури призначення та звільнення членів Громадської ради, а також процес прийняття нею рішень та

---

³⁹ Принципи ЄППК, принцип №5 «Доступність».

⁴⁰ З того ж джерела; Джакартські принципи, принцип «Зв'язок з громадськістю та її залучення», сто. 3. Порівняйте також Рішення №2/2012 РМ ОБСЄ, пар. III: «ми визнаємо важливість залучення приватного сектора до здійснення зусиль, направлених на протидію корупції, посилення належного державного управління та створення справедливого та прозорого ділового середовища».

⁴¹ Управління ООН з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН), Керівництво для законодавчих органів з питань впровадження Конвенції ООН проти корупції (друге видання, виправлене та доповнене, 2012 р.) доступне за посиланням:

https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/LegislativeGuide/UNCAC_Legislative_Guide_E.pdf, пункт 64.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

повноваження над НСБК (якщо такі є). Також рекомендується включити вимогу про незалежність та неупередженість членів Громадської ради.

59. Проект Закону «Про НБАР» також передбачає створення «Ради громадського контролю при Національному бюро» у складі 15 осіб на підставі відкритого та прозорого конкурсу (стаття 37). В проекті Закону не вказано, чи можуть представники незалежних громадських організацій брати участь у роботі НБАР. Рекомендується включити до проекту Закону «Про НБАР» відповідне положення про участь представників громадянського суспільства в роботі «Ради громадського контролю при Національному бюро».

7. Прозорість та конфіденційність

60. Згідно з принципами ЄППК антикорупційні органи «повинні працювати прозоро з метою забезпечення впевненості громадськості в їх незалежності, чесності та ефективності. Прозорість може обмежуватися лише за умови дотримання принципів демократичного суспільства».⁴² Однак антикорупційні органи повинні вживати обережні збалансовуючі заходи для забезпечення повної прозорості своєї роботи, з одного боку, та захисту конфіденційної інформації про джерела, тактику та методи, з іншого боку.⁴³ Конвенція ООН проти корупції вимагає вжиття спеціальних заходів для захисту свідків, експертів та жертв (стаття 32), а також розгляду можливості проведення належних заходів для забезпечення захисту будь-яких осіб, які повідомляють про будь-які факти корупції (стаття 33).⁴⁴
61. Обидва проекти Законів містять ряд положень, які забезпечують прозорість діяльності органів, які пропонується створити. Стаття 10 проекту Закону «Про НСБК» передбачає право громадян України на отримання інформації про діяльність НСБК (так само, як і стаття 5, що визначає рівність перед громадян України перед НСБК, це положення необхідно змінити та включити усіх осіб, які проживають в Україні, включаючи іноземців та осіб без громадянства). Стаття 10 далі забороняє встановлювати обмеження на інформацію щодо НСБК та основних напрямів її діяльності, включаючи випадки протиправних дій органів і співробітників НСБК. З іншого боку, проект Закону «Про НСБК» визначає інформацію, яка не підлягає розголошенню, а саме:

⁴² Принципи ЄППК, принцип №6 «Прозорість та конфіденційність».

⁴³ З того ж джерела.

⁴⁴ Питання захисту інформаторів розкрито в дослідженні «Захист інформаторів та Конвенція ООН проти корупції», проведеному організацією «Трансперенсі Інтернешнл» (Transparency International). Для ознайомлення перейдіть за посиланням:
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/libe/dv/ti_report/_ti_report_en.pdf

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

відомості, що становлять державну, банківську, військову, службову та комерційну таємницю, а також інформація конфіденційного характеру, «розголошення якої може завдати шкоди національній безпеці України, честі і гідності особи або порушити її законні права, крім випадків, передбачених законодавством України в інтересах правосуддя».

62. Варто зауважити, що наведені вище категорії інформації з обмеженим доступом визначені досить розмито та не відповідають міжнародним стандартам щодо вільного доступу до інформації, які проголошують принцип максимального оприлюднення інформації. Це означає, що доступ до інформації може бути обмежений лише в окремих випадках, коли інтереси зберегти конфіденційність інформації переважають суспільні інтереси в її оприлюдненні. Як зазначено в попередніх висновках, розмиті формулювання, такі як «державні таємниці» або «шкода національній безпеці, честі і гідності особи», не можуть бути використані для збереження конфіденційності певних категорій інформації.⁴⁵ Таким чином, вищенаведені положення повинні бути переглянуті та суттєво змінені, щоб відобразити всеохоплюючий принцип, за яким оприлюднення інформації є правилом, а збереження конфіденційності – виключення (вказавши це прямо або шляхом посилання на інші нормативно-правові акти).
63. Крім того, незрозуміло, хто може приймати рішення про те, коли потрібно оприлюднювати вищезазначену інформацію. Чи це Директор НСБК, Рада національної безпеки та оборони, чи інший орган? Це необхідно вказати в статті 10 проекту Закону «Про НСБК».
64. Питання прозорості головним чином висвітлено в статті 36 проект Закону «Про НБАР», яка зобов'язує Національне бюро через засоби масової інформації, на своєму офіційному веб-сайті та в інших формах регулярно інформувати суспільство про свою діяльність та посилається на Закон України «Про доступ до публічної інформації». Ця ж стаття забороняє обмеження доступу до інформації щодо загального бюджету Національного бюро, його компетенції та основних напрямів діяльності, а також щодо притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень працівників Національного бюро.
65. Хоча ми вітаємо наявність таких положень, однак необхідно розглянути можливість надання додаткового захисту інформаторам, які повідомляють про факти корупції, незважаючи на те, що вони зобов'язані не розголошувати певну інформацію, на додачу до заходів,

⁴⁵ Див. Висновок БДПЛ щодо проектів Закону Республіки Казахстан «Про доступ до інформації» від 18 квітня 2012 р. (Висновок №KAZ/204/2012) за посиланням: <http://www.legislationline.org/topics/topic/3>.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

передбачених статтею 26, яка лише передбачає, що «під захистом держави перебувають особи, які добровільно, у тому числі на договірних засадах, надають допомогу Національному бюро у здійсненні повноважень; та що «незаконне розголошення даних про таких осіб, а також інші правопорушення щодо цих осіб та їх близьких осіб, вчинені у зв'язку з відносинами з Національним бюро, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом». Рекомендується посилити захист інформаторів, передбачений проектом Закону «Про НБАР», шляхом заборони репресивних дій з боку роботодавців державного та приватного секторів по відношенню до інформаторів, які повідомляють НБАР про факти корупції.

66. В статті 7 проекту Закону «Про НСБК» також висвітлюються різні питання, пов'язані із залученням до співробітництва з НСБК експертів, інформаторів, та виплатою винагороди за надану оперативну інформацію. Хоча ми загалом вітаємо те, що проект Закону охоплює ці важливі питання, однак кожне з них бажано розкрити більш детально в окремих положеннях. Рекомендується також ґрунтовно доопрацювати, зокрема, питання захисту інформаторів, включаючи заборону репресивних дій з боку роботодавців державного та приватного секторів по відношенню до інформаторів, які повідомляють НСБК про факти корупції.

8. Адекватність матеріально-технічного та кадрового забезпечення і професійної підготовки

67. Конвенція ООН проти корупції передбачає, що працівники органів, які спеціалізуються на боротьбі з корупцією за допомогою правоохоронних заходів, повинні проходити належну професійну підготовку.⁴⁶ Антикорупційні органи повинні залучати та утримувати висококваліфікованих добросовісних працівників.⁴⁷ Підбір кадрів повинен проводитися на основі об'єктивних критеріїв, таких як заслуги, справедливість та здібності.⁴⁸ Підготовка надійних фахівців, яка охоплює стратегічний та науковий аналіз, а також практичні навички та досвід відіграють важливу роль в забезпеченні та підтримці необхідного рівня професійної кваліфікації.⁴⁹ Слід забезпечити наявність механізмів визначення прийнятних умов перебування на посаді, захисту від незаконного звільнення та відсторонення від посади, а також

⁴⁶ Конвенція ООН проти корупції, пункт 2 статті 6 та стаття 36.

⁴⁷ Принципи ЄППК, принцип №8 «Підбір персоналу, кар'єра та професійна підготовка»; Джакартські принципи, принцип «Заробітна плата», стор. 2.

⁴⁸ З того ж джерела.

⁴⁹ З того ж джерела.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

подальшого кар'єрного росту.⁵⁰ Конвенція ООН проти корупції також передбачає, що органи, які спеціалізуються на боротьбі з корупцією за допомогою правоохоронних заходів, повинні забезпечуватися усіма необхідними ресурсами,⁵¹ а саме: фінансовими, людськими, матеріальними та технічними.⁵² Крім того, необхідно забезпечити своєчасне та надійне фінансування таких органів.⁵³ Оскільки вони виконують державні функції, фінансування повинно здійснюватися за рахунок державних коштів.⁵⁴

68. Обидва проекти Законів чітко визначають, що кошти повинні надходити з державних джерел. Стаття 15 проекту Закону «Про НСБК» передбачає, що фінансування та матеріально-технічне забезпечення здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а також передбачає можливість додаткового фінансування служби за рахунок коштів, отриманих у результаті діяльності НСБК, а також за рахунок міжнародної фінансової допомоги. Стаття 29 проекту Закону «Про НБАР» гарантує «повне і своєчасне фінансування» Національного бюро та забороняє фінансування за рахунок будь-яких інших джерел, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України. Стаття 30 також забороняє здійснення матеріально-технічного забезпечення за рахунок коштів місцевих бюджетів чи будь-яких інших джерел. Однак обидва проекти законів не дають чіткої відповіді на питання, чи мають НБАР та НСБК повноваження подавати власні бюджети на розгляд безпосередньо до *Верховної Ради*. Їх фінансова незалежність значно підвищилася б, якби вони могли це робити без участі Міністерства фінансів. Рекомендується включити положення, яке дозволяє НСБК та НБАР подавати власні бюджети на розгляд до *Верховної Ради*.

69. Обидва проекти Законів також передбачають організацію належного кадрового забезпечення та проведення підготовки кадрів для органів, які ними створюються. Статті 27 та 28 проекту Закону «Про НБАР» приділяють особливу увагу питанням соціального забезпечення та оплати праці працівників НБАР і разом складають дуже ефективну систему утримання кадрів. Стосовно пункту 2 статті 13, який визначає процедуру відбору та призначення працівників НБАР, варто зауважити, що в оперативних цілях може бути неможливо провести відкриті конкурси на всі посади, включаючи, зокрема, працівників, які виконують спеціальні операції та/або задіяні у проведенні секретних заходів.

---

⁵⁰ З того ж джерела.

⁵¹ Конвенція ООН проти корупції, пункт 2 статті 6 та стаття 36.

⁵² Принципи ЄППК, принцип №7 «Ресурси»; Джакартські принципи, принцип «Належне матеріально-технічне забезпечення», стор. 3.

⁵³ З того ж джерела; Джакартські принципи, принцип «Належне матеріально-технічне забезпечення», стор. 3.

⁵⁴ Принципи ЄППК, принцип №7 «Ресурси».

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Рекомендується зробити винятки у правилі про відкриті конкурси в пункті 2 статті 13 проекту Закону «Про НБАР» для працівників, які залучені до проведення спеціальних або секретних операцій.

70. Стаття 13 проекту Закону «Про НСБК» визначає граничну чисельність працівників НСБК, яка становить 1200 осіб. Не ясно, чому закон встановлює таке обмеження; було б краще визначати кількість працівників на основі об'єктивних міркувань з урахуванням поточних потреб. Рекомендується видалити з проекту Закону «Про НСБК» положення про граничну чисельність працівників НСБК.
71. Необхідно зауважити, що відповідно до статті 21 проекту Закону «Про НСБК» НСБК має воєнізовані підрозділи. Роль та необхідність таких підрозділів – незрозумілі, особливо якщо врахувати той факт, що співробітникам НСБК дозволяється носити і використовувати зброю під час виконання службових обов'язків. Якщо метою цих підрозділів є захист НСБК та її співробітників від заподіяння шкоди, то це необхідно вказати, а також прописати необхідність дотримання цими силами захисту інших відповідних законів та нормативно-правових актів України та визначити, яке вони мають відношення до інших правоохоронних органів та збройних сил України.

9. Національна та міжнародна співпраця

72. Оскільки успіх антикорупційних органів залежить від рівня та якості їх співпраці з іншими зацікавленими сторонами, вони повинні налагодити зв'язок між різними галузями, органами та дисциплінами, постійно рухаючись вперед.⁵⁵ Завдяки такій співпраці антикорупційні органи можуть отримувати якісну інформацію та дані; користуватися оперативною підтримкою; брати участь у спільних розслідуваннях; збирати інформацію та докази, пов'язані з корупційними правопорушеннями, включаючи виявлення та повернення коштів, здобутих в результаті корупційної діяльності (у разі необхідності).⁵⁶ Співпраця повинна сприяти обміну передовими методами, стандартами та досвідом роботи.⁵⁷ Вона також виступає в якості страховки та мережі взаємної підтримки для антикорупційних органів у складних ситуаціях.⁵⁸ В обох проектах Законів міститься низка положень, присвячених питанням співпраці на національному та міжнародному рівнях.

⁵⁵ Принципи ЄППК, принцип №9 «Співпраця».

⁵⁶ З того ж джерела.

⁵⁷ З того ж джерела.

⁵⁸ З того ж джерела.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

73. Що стосується міжнародної співпраці стаття 7 проекту Закону «Про НСБК» передбачає, що службові особи НСБК мають право створювати робочі групи, до яких залучати службових осіб правоохоронних органів України та прокуратури, а також фахівців та експертів інших установ та організацій.» Подібно, стаття 12 (4) передбачає можливість створення спільної оперативної або слідчої групи з метою розслідування справ або остаточного визначення підслідності. Хоча ми вітаємо наявність таких положень, оскільки вони визнають важливість оперативної співпраці, однак цілий ряд аспектів цих положень потребує роз'яснень. Наприклад, не визначено, хто очолює такі спільні оперативні або слідчі групи. Чи це прокурор, чи службова особа НСБК, або ще хтось? Також не ясно, хто може ініціювати створення таких груп або хто в таких органах може співпрацювати з НСБК. Без роз'яснення вищезазначених моментів існує ризик виникнення юрисдикційних конфліктів між правоохоронними органами. Рекомендується в статтях 7 та 12 проекту Закону «Про НСБК» уточнити, хто створює спільні слідчі груп, хто їх очолює (або як вирішується це питання), та які органи можуть мати в них своїх представників.
74. Те ж саме стосується проекту Закону «Про НБАР», який також передбачає створення спільних слідчих груп відповідно до п. 8 статті 18 без зазначення того, хто створює такі слідчі груп, хто їх очолює (або як вирішується це питання), та які органи можуть мати в них своїх представників.
75. Стаття 7 проекту Закону «Про НСБК» передбачає, що відповідні службові особи Національної служби боротьби з корупцією мають право надавати обов'язкові до виконання доручення правоохоронним органам України». Це положення, хоча й потенційно корисне, не уточнює, які службові особи НСБК можуть давати обов'язкові до виконання доручення, яким правоохоронним органам та за яких обставин. Рекомендується в статті 7 проекту Закону «Про НСБК» уточнити цей аспект.
76. Необхідно приділити більше уваги питанням повноважень та юрисдикції НБАР в контексті інших правоохоронних органів, зазначених в поправках до Кримінального процесуального кодексу (див. поправку до статті 216. Підслідність). Проект Закону «Про НБАР» в поправці до статті 216 передбачає, що злочини підпадають під юрисдикцію Національного бюро, якщо вони вчинені однією з перелічених осіб (проект містить список державних службовців), розмір завданої шкоди дорівнює або перевищує певну суму, злочини вчинено щодо службових осіб, визначених Законом, або злочином було заподіяно

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

«тяжкі наслідки»⁵⁹. Не заглиблюючись у деталі цих положень, варто відзначити, що тут доцільніше забезпечити більше гнучкості, ніж визначати рамки юрисдикцій. Хоча певні основні правопорушення, визначені шляхом посилення як на відповідний злочин, так і особу, звинувачену в його скоєнні, повинні завжди залишатися під юрисдикцією НБАР, однак за певних умов, визначених Законом, НБАР повинне мати певний рівень свободи при виборі інших заявлених злочинів для розслідування. Сюди можна, наприклад, віднести справи, які вимагають комплексного розслідування, або справи, пов'язані з корупцією, які викликають великий суспільний інтерес. Рекомендується включити, поряд з певними основними правопорушеннями, які завжди відносяться до підслідності НБАР, положення, яке дозволяє НБАР на власний розсуд обирати інші важливі випадки, якщо це в інтересах суспільства.

77. Відповідно до пункту 1 статті 25 проекту Закону «Про НБАР» Національне бюро може укладати з окремими державними органами угоди («меморандуми») про співпрацю та обмін інформацією. Існують й інші форми співпраці, які варто застосовувати, наприклад, спільні навчання, використання ресурсів інших (правоохоронних) органів (наприклад в галузі судової медицини, обліку, комп'ютерно-технічної експертизи, тощо) та інші заходи. Слід розглянути можливість доповнення обох проектів Законів відповідними положеннями.
78. Пункт 2 статті 25 передбачає, що певні державні органи, такі як Національний банк України, Антимонопольний комітет, Фонд державного майна, орган державного фінансового контролю в Україні, «з метою запобігання та протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Національного бюро, зобов'язані: [...] за зверненням Національного бюро проводити у межах своєї компетенції ревізії, перевірки та інші дії щодо контролю за дотриманням законодавства України фізичними та юридичними особами». Таке формулювання повноважень НБАР є дуже широким та потребує доопрацювання та уточнення. Воно може порушувати принцип стримувань та противаг в правовій системі України, а також створити труднощі з визначенням юрисдикції. Наприклад, це положення наділяє НБАР повноваженнями давати інструкції незалежним суб'єктам, таким як Національний банк України, вчиняти ті чи інші дії у дуже широкому формулюванні. Наприклад, право проводити (у межах своєї компетенції) «інші дії щодо контролю за дотриманням законодавства України»

---

⁵⁹ У змінах до статті 216 вказано, що під тяжкими наслідками слід розуміти «загрозу заподіяння або заподіяння шкоди життєво важливим інтересам суспільства та держави, зокрема державному суверенітету, територіальній цілісності України, реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків трьох і більше осіб».

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

сформульоване не достатньо вузько та може трактуватися дуже широко. Рекомендується в пункті 2 статті 25 конкретизувати повноваження НБАР, спеціально зазначивши, які накази НБАР може віддавати вказаним державним органам за певних обставин з урахуванням ролі та повноважень таких органів.

79. Важливим аспектом успішного застосування кримінального законодавства у сфері боротьби з корупцією є співпраця між слідчими та прокурорами. Проект Закону «Про НБАР» врегульовує це питання в статті 16, яка містить дуже мало інформації про роль прокурорів у ієрархії НБАР та передає вирішення цього питання Кабінету Міністрів. Однак все-таки існує можливість виникнення ієрархічних конфліктів між НБАР та Генеральною прокуратурою. В той час як пункт 1 статті 1 визначає НБАР як «центральный орган виконавчої влади із спеціальним статусом, на який покладається попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності», пункт 5 статті 5 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» передбачає, що «координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори». Якщо розглядати НБАР як «правоохоронний орган», то це суперечить проекту Закону «Про НБАР»: або НБАР є незалежним органом, або його діяльність координується Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами. Рекомендується роз'яснити відносини між Генеральною прокуратурою України та НБАР у контексті ієрархії та координації, а також забезпечити незалежність НБАР від Генеральної прокуратури в будь-якому з вказаних положеннях (зазначивши, що прокурори, відряджені до НБАР, зобов'язані дотримуватися відповідних вимог законодавства про ведення судових справ).

80. Стаття 26 проекту Закону «Про НСБК» передбачає, що нагляд за додержанням законності під час проведення Національною службою боротьби з корупцією оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування здійснюється відкомандированими Генеральним прокурором України прокурорами, які прикріплюються до НСБК терміном на 5 років і не можуть відкомандировуватись повторно. Протягом цього періоду прокурори не підпорядковуються вищестоящим прокурорам та не мають права розголошувати відомості, що стали їм відомі під час виконання ними своїх повноважень. Директор НСБК має певну владу над прокурорами, які працюють в НСБК, оскільки він може без пояснення причин відмовитись від прийняття будь-якого відкомандированого прокурора або припинити його діяльність. В той же час проект Закону передбачає, що «положення законодавства України,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

які регламентують діяльність органів прокуратури України, застосовуються до відкомандированих прокурорів за виключенням тих положень, які суперечать цьому закону та Положенню про Національну службу боротьби з корупцією», а також що «прийняті відкомандированими до Національної служби боротьби з корупцією прокурорами рішення можуть бути скасовані Генеральним прокурором України».

81. В кінцевому рахунку це означає, що прокурори є частиною НСБК, яку очолює Директор НСБК, з одного боку, та підпорядковуються Генеральному прокурору України, з іншого боку. Така ситуація створює нечіткі ієрархічні відносини, що може призвести до виникнення конфліктів між Генеральною прокуратурою та НСБК та може загрожувати незалежності НСБК. Тому рекомендується розглянути можливість включення до статті 26 проекту Закону «Про НСБК» відповідного положення та чіткіше визначити роль відкомандированих прокурорів з метою забезпечення необхідного рівня незалежності НСБК від Генеральної прокуратури у її щоденній діяльності.
82. Відповідно до статті 27 скарги на дії або бездіяльність співробітників НСБК розглядаються відкомандированими до неї прокурорами, Генеральним прокурором України та апеляційними судами або вищими спеціалізованими судами; скарги на дії або бездіяльність відкомандированих прокурорів розглядаються Генеральним прокурором України, апеляційними судами або вищими спеціалізованими судами (абзац 2 статті 27). Ці положення не визначають порядок розгляду скарг, тобто який орган розглядає скарги першим та які органи розглядають справи у другій інстанції. Ці питання необхідно докладніше висвітлити у статті 27.
83. Що стосується міжнародної співпраці, стаття 5 проекту Закону «Про НБАР» передбачає співпрацю у сфері боротьби з корупцією з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями, недержавними організаціями (пункт 1). Стаття також передбачає можливість укладення угод про співробітництво з іноземними і міжнародними правоохоронними органами та організаціями (пункт 2). У цьому контексті варто зауважити, що відповідно до статті 49 Конвенції ООН проти корупції органи, які регулюють діяльність фінансових установ, повинні обмінюватися інформацією як з власної ініціативи, так і на вимогу. Рекомендується в проекті Закону «Про НБАР» зазначити, що НБАР повинна мати повноваження для обміну інформацією у вище зазначений спосіб відповідно до міжнародних зобов'язань України та чинного законодавства.⁶⁰ В проекті Закону «Про НСБК» це питання вже

---

⁶⁰ З того ж джерела

Висновок ОБСЄ/БДПІЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

опосередковано висвітлено статтею 8, однак рекомендується вказати, що НСБК має право обмінюватися інформацією відповідно до міжнародних зобов'язань України та чинного законодавства як з власної ініціативи, так і на запит.

10. Комплексний підхід до боротьби з корупцією

84. Корупція визначається як «комплексна проблема, яка охоплює безліч багатогранних аспектів та явищ соціальної взаємодії». ⁶¹ Тому для її вирішення необхідно застосовувати комплексний підхід. Незважаючи на їх повноваження, антикорупційні органи повинні розглядати корупцію як єдине ціле під час розробки та реалізації стратегій, а також проведенні заходів, направлених на боротьбу з корупцією. ⁶² Більше того, робота національних правоохоронних підрозділів у складі антикорупційних органів повинна розглядатися в контексті загальних зусиль у боротьбі з корупцією, таких як попереджувальні заходи та співпраця на національному та міжнародному рівнях. ⁶³
85. Стосовно обсягу повноважень, якими наділяються обидва запропоновані антикорупційні органи, варто зауважити, що відповідно до проекту Закону «Про НБАР» превентивні повноваження Національного бюро передбачають здійснення «оперативно-розшукових заходів з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності» (стаття 17 (1)). Хоча роль НБАР у розслідуванні фактів корупції ретельно розроблена в проекті Закону, його роль у попередженні корупції висвітлена зовсім мало.
86. Взагалі, Україна може створити окремі органи з попереджувальними та правоохоронними функціями або створити єдиний багатоцільовий орган. ⁶⁴ Однак необхідно визначити, який орган займається превентивною діяльністю, та наділити його чіткими та достатніми повноваженнями.
87. Подібні зауваження можна зробити і стосовно проекту Закону «Про НСБК». Хоча відповідно до статті 3 (2) НСБК виконує загальну превентивну функцію та зобов'язана попереджати корупційну діяння,

⁶¹ Принципи ЄППК, принцип №10 «Комплексний підхід до протидії та боротьби з корупцією».

⁶² З того ж джерела.

⁶³ Управління ООН з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН), Керівництво для законодавчих органів з питань впровадження Конвенції ООН проти корупції (друге видання, виправлене та доповнене, 2012 р.) доступне за посиланням: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/LegislativeGuide/UNCAC_Legislative_Guide_E.pdf, пункт 465.

⁶⁴ Управління ООН з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН), Керівництво для законодавчих органів з питань впровадження Конвенції ООН проти корупції (друге видання, виправлене та доповнене, 2012 р.) доступне за посиланням https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/LegislativeGuide/UNCAC_Legislative_Guide_E.pdf, пункт 55.

Висновок ОБСЄ/БДПІЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

зазначені в статті 4 (1), проект Закону «Про НСБК» містить дуже мало інформації про повноваження та обов'язки НСБК у сфері попередження корупції. Тому рекомендується або створити окремий від НСБК та НБАР орган, яки буде займатися попередженням корупції, або значно доопрацювати положення про попередження корупції в проектах Законів «Про НСБК» та «Про НБАР».

88. Важливим компонентом успішної антикорупційної політики є система, в якій спеціалізовані слідчі тісно співпрацюють зі спеціалізованими прокурорами, які працюють в рамках звичайної правової системи, але пройшли спеціальну підготовку з питань боротьби з корупцією. Однак, в проектах Законів «Про НБАР» і «Про НСБК» основна увага зосереджується на розслідуванні фактів корупції, а не на судовому переслідуванні (хоча прокурори залучаються до розслідувань). Однак створення високо спеціалізованого антикорупційного органу не буде ефективним, якщо прокурори не ведуть справи належним чином. Як зазначено в Керівництві Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності для законодавчих органів з питань впровадження Конвенції ООН проти корупції, «під час впровадження Конвенції слід пам'ятати про те, що створення нових органів з надмірно вузькою спеціалізацією може бути контрпродуктивним, якщо це призводить до дублювання повноважень інших структур, створює потребу в додатковій координації та інші проблеми, які важко вирішити».⁶⁵ Україна може розглянути низку альтернативних варіантів політики в цій галузі. Одним з можливих варіантів могло б стати впровадження організаційної структури, подібної до тої, яку має норвезьке Національне управління з розслідування економічних та екологічних злочинів та кримінального переслідування. Цей орган очолюється спеціалізованим старшим прокурором, а серед його працівників є прокурори та слідчі, що допомогло б вирішити деякі можливі конфлікти інтересів між запропонованими слідчими органами та прокуратурою України, описані в попередніх пунктах.⁶⁶

89. Тому рекомендується розглянути можливість створення анти корупційного органу, наділеного повноваженнями проводити розслідування та займатися судовим переслідуванням, а також

---

⁶⁵ Управління ООН з наркотиків та злочинності (УНЗ ООН), Керівництво для законодавчих органів з питань впровадження Конвенції ООН проти корупції (друге видання, виправлене та доповнене, 2012 р.) доступне за посиланням: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/LegislativeGuide/UNCAC_Legislative_Guide_E.pdf, пункт 463.

⁶⁶ Для отримання більш детальної інформації перейдіть за посиланням: <http://www.okokrim.no/in-english>

***Висновок ОБСЄ/БДПІЛ щодо двох проектів антикорупційних законів
України***

забезпечити, щоб такий орган був повністю незалежним від інших суб'єктів, включаючи Генеральну прокуратуру та міністерства.

[КІНЕЦЬ ДОКУМЕНТА]

**Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів
України**

**Додаток 1. Проект Закону України «Про Національне бюро
антикорупційних розслідувань» (зі змінами та доповненнями)**

Проект

вноситься народними депутатами України

Чумаком В.В.

Ковальчуком В.А.

Соболевим С.В.

Оробець Л.Ю.

Головком М.Й.

Міщенко А.М.

Донієм О.С.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національне бюро антикорупційних розслідувань

Цей Закон визначає правові основи організації та діяльності Національного бюро антикорупційних розслідувань (далі – Національне бюро), метою якого є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, що вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або становлять особливу суспільну небезпеку.

**РОЗДІЛ І.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Стаття 1. Статус Національного бюро

1. Національне бюро є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, на який покладається попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності.

2. Національне бюро, у межах, визначених цим та іншими законами, є відповідальним перед Верховною Радою України, підконтрольним і підзвітним Президенту України та Кабінету Міністрів України.

Кабінет Міністрів України здійснює заходи щодо забезпечення функціонування Національного бюро.

3. Національне бюро утворюється Кабінетом Міністрів України відповідно до Конституції, цього та інших законів України.

Питання діяльності Національного бюро у Кабінеті Міністрів України представляє Директор Національного бюро.

4. Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу Національного бюро шляхом:

1) забезпечення формування державної політики у сфері запобігання і протидії корупції;

Висновок ОБСЄ/БДПІЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- 2) призначення Директора Національного бюро відповідно до результатів конкурсного відбору;
- 3) затвердження положення про Національне бюро;
- 4) утворення місцевих управлінь Національного бюро;
- 5) заслуховування звіту Національного бюро;
- 6) здійснення інших повноважень, передбачених цим Законом.

Кабінет Міністрів України та його члени не можуть давати Національному бюро та його працівникам доручення, приймати акти з питань досудового розслідування у конкретних кримінальних провадженнях.

Стаття 2. Правова основа діяльності Національного бюро

1. Правову основу діяльності Національного бюро становлять Конституція України, міжнародні договори України, цей та інші закони України, а також прийняті відповідно до них інші нормативно-правові акти.

2. Закон України “Про центральні органи виконавчої влади” та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, застосовуються до Національного бюро в частині, що не суперечить положенням цього Закону.

Стаття 3. Принципи організації та діяльності Національного бюро

1. Національне бюро організується та діє на основі принципів:

- 1) пріоритету додержання прав і свобод фізичних та юридичних осіб;
- 2) законності;
- 3) безсторонності та справедливості;
- 4) незалежності Національного бюро та його працівників;
- 5) підконтрольності і підзвітності суспільству та визначеним законом державним органам;
- 6) відкритості та прозорості;
- 7) політичної нейтральності і позапартійності;
- 8) єдиноначальності;
- 9) взаємодії з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, недержавними організаціями.

2. Діяльність Національного бюро не може використовуватися для незаконного обмеження прав і свобод осіб або з метою насильницької зміни конституційного ладу чи перешкоджання законній діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування.

Стаття 4. Гарантії незалежності Національного бюро

1. Незалежність Національного бюро від незаконного втручання у його діяльність гарантується:

- 1) спеціальним статусом Національного бюро;
- 2) особливим порядком відбору, призначення та припинення повноважень Директора Національного бюро;
- 3) конкурсним відбором визначених цим Законом працівників Національного бюро, їх особливим правовим та соціальним захистом;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- 4) особливим, установленим законом порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення Національного бюро;
- 5) належними умовами оплати праці працівників Національного бюро, визначеними цим та іншими законами;
- 6) визначеними законом засобами забезпечення особистої безпеки працівників Національного бюро, їх близьких родичів, майна;
- 7) іншими засобами, визначеними цим Законом.

2. Використання Національного бюро в партійних, групових чи особистих інтересах не допускається. Діяльність політичних партій в Національному бюро забороняється.

3. Забороняється незаконне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших осіб в діяльність Національного бюро з виконання покладених на нього обов'язків.

Будь-які письмові чи усні вказівки, вимоги, доручення тощо, направлені до Національного бюро та його працівників, які стосуються питань досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні і не передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України, є неправомірними та не підлягають виконанню.

Стаття 5. Міжнародне співробітництво

1. Національне бюро на основі міжнародних договорів та законів України співпрацює у сфері боротьби з корупцією з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями, недержавними організаціями.

2. Національне бюро може укласти угоди про співробітництво з питань його повноважень з іноземними і міжнародними правоохоронними органами та організаціями.

РОЗДІЛ II. ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА, КЕРІВНИЦТВО ТА КАДРИ НАЦІОНАЛЬНОГО БЮРО

Стаття 6. Загальна структура і чисельність Національного бюро

1. Національне бюро складається з центрального апарату і територіальних органів.

Центральний апарат Національного бюро безпосередньо здійснює покладені на Національне бюро завдання, координує та контролює діяльність територіальних органів.

2. Національне бюро здійснює свої повноваження через центральний апарат та такі територіальні органи:

- 1) територіальне управління, яке знаходиться у місті Львів та поширює свою діяльність на Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Тернопільську області;
- 2) територіальне управління, яке знаходиться у місті Хмельницький та поширює свою діяльність на Вінницьку, Житомирську, Рівненську, Хмельницьку, Чернівецьку області;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

3) територіальне управління, яке знаходиться у місті Миколаїв та поширює свою діяльність на Кіровоградську, Миколаївську, Одеську області;

4) територіальне управління, яке знаходиться у місті Мелітополь та поширює свою діяльність на Автономну Республіку Крим, Запорізьку, Херсонську області, місто Севастополь;

5) територіальне управління, яке знаходиться у місті Полтава та поширює свою діяльність на Дніпропетровську, Полтавську, Сумську, Харківську області;

6) територіальне управління, яке знаходиться у місті Донецьк та поширює свою діяльність на Донецьку і Луганську області;

7) територіальне управління, яке знаходиться у місті Київ та поширює свою діяльність на місто Київ, Київську, Черкаську та Чернігівську області.

Рішенням Кабінету Міністрів України за поданням Директора Національного бюро можуть утворюватися місцеві управління Національного бюро, територія діяльності яких може не збігатися з адміністративно-територіальним поділом.

3. Організація Національного бюро будується на засадах підконтрольності та підзвітності нижчих органів і підрозділів вищим та Директорові Національного бюро.

4. До структури центрального апарату та територіальних органів Національного бюро входять оперативно-розшукові, слідчі та оперативно-технічні підрозділи, інформаційно-аналітичні підрозділи, підрозділи розшуку, арешту майна та розпорядження арештованим майном, підрозділи швидкого реагування, захисту учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників, внутрішнього контролю, міжнародної співпраці та представництва інтересів в іноземних органах, зв'язків з громадськістю, підготовки та підвищення кваліфікації персоналу, доступу до публічної інформації та інформування про діяльність Національного бюро, внутрішнього аудиту, експертні, кадрові та інші підрозділи.

5. Гранична чисельність працівників центрального апарату та територіальних органів Національного бюро становить 1300 осіб, у тому числі не більше 100 осіб рядового і начальницького складу.

Стаття 7. Директор Національного бюро

1. Керівництво діяльністю Національного бюро здійснює його Директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України в порядку, визначеному цим Законом.

2. Директором Національного бюро може бути громадянин України, не молодший 35 років, який має вищу юридичну освіту, володіє державною мовою та здатний за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні службові обов'язки.

Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро особа, яка впродовж одного року до подання заяви на участь у конкурсі на заміщення цієї посади, незалежно від тривалості, входила до складу керівних органів політичної партії або знаходилася у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією.

Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

особа, яка не відповідає обмеженням, передбаченим частиною першою статті 13 цього Закону.

3. Директор Національного бюро призначається строком на чотири роки. Одна і та ж особа не може обіймати цю посаду два строки підряд.

4. Повноваження Директора Національного бюро припиняються Кабінетом Міністрів України достроково лише в разі:

- 1) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;
- 2) досягнення віку 65 років;
- 3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я відповідно до висновку медичної комісії, що створюється за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
- 4) рішення суду про визнання його недієздатним або обмеження його цивільної дієздатності, визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;
- 5) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
- 6) припинення ним громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;
- 7) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням, відставки;
- 8) відмови від прийняття присяги державного службовця;
- 9) невідповідності обмеженням щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, передбаченими Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції";
- 10) смерті.

Стаття 8. Порядок конкурсного відбору та призначення Директора Національного бюро

1. Директор Національного бюро призначається на посаду відповідно до результатів відкритого конкурсного відбору на заміщення цієї посади (далі - конкурс). Участь у конкурсі можуть брати будь-які особи, що відповідають вимогам, визначеним у частині другій статті 7 цього Закону.

2. Організацію та проведення конкурсу здійснює комісія з проведення конкурсу на заміщення посади Директора Національного бюро (далі - Конкурсна комісія), склад якої затверджує Кабінет Міністрів України.

Прем'єр-міністр України вносить для призначення Кабінетом Міністрів України на посаду Директора Національного бюро кандидата, відібраного Конкурсною комісією.

3. До складу Конкурсної комісії входять:

- 1) одна особа, яку визначає Президент України;
- 2) три особи, яких визначає комітет Верховної Ради України, до предмету відання якого належать питання боротьби з корупцією;
- 3) Міністр юстиції України;
- 4) Генеральний прокурор України або його заступник;
- 5) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

б) чотири особи, які були запропоновані громадськими об'єднаннями, які мають досвід роботи у сфері запобігання корупції.

4. Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні Конкурсної комісії проголосували не менше семи членів Конкурсної комісії.

Положення про конкурс та Регламент роботи Конкурсної комісії затверджується Кабінетом Міністрів України. Роботу Конкурсної комісії забезпечує Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Засідання Конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів. Секретаріатом Кабінету Міністрів України забезпечується відео- та аудіоспостереження і трансляція у режимі реального часу відповідної відео- та аудіоінформації із засідань Конкурсної комісії на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

Інформація про час та місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України не пізніше, ніж за 24 години до його початку.

5. Конкурсна комісія:

1) розглядає документи, подані кандидатами на посаду Директора Національного бюро; відбирає із загального числа кандидатів трьох осіб, які, згідно з обґрунтованим рішенням Конкурсної комісії, мають найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків Директора Національного бюро; проводить на своєму засіданні співбесіду з трьома відібраними кандидатами;

2) відбирає шляхом відкритого голосування з числа кандидатів, які пройшли співбесіду, одного кандидата, що відповідає вимогам, які ставляться до Директора Національного бюро, та, згідно з обґрунтованим рішенням Конкурсної комісії, має найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків Директора Національного бюро;

3) оприлюднює інформацію про кандидатів, які подали заяву на участь у конкурсі, а також інформацію про трьох кандидатів, які були відібрані для проходження співбесіди в Конкурсній комісії, та про кандидата, відбраного Конкурсною комісією для призначення на посаду Директора Національного бюро.

6. Не пізніше ніж за два місяці до завершення строку повноважень Директора Національного бюро або упродовж чотирнадцяти днів з дня дострокового припинення його повноважень Кабінет Міністрів України розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

7. Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає у вказаний в оголошенні строк такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" та на обробку персональних даних відповідно до Закону України "Про захист персональних даних";

2) автобіографію, на паперовому носії та в електронному вигляді, що обов'язково повинна містити: прізвище, власне ім'я та по батькові (за

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією упродовж року, що передує поданню заяви (незалежно від тривалості), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості;

3) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за рік, що передує року, у якому було оприлюднено оголошення про конкурс, за формою, що визначена Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції”;

4) інші документи, передбачені законами України “Про державну службу”, “Про засади запобігання і протидії корупції”.

Відомості з поданих відповідно до цієї частини документів підлягають оприлюдненню упродовж трьох робочих днів після закінчення строку подання заяв на конкурс на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, крім відомостей, які відповідно до Закону України “Про засади запобігання і протидії корупції” віднесені до інформації з обмеженим доступом та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

Стаття 9. Повноваження Директора Національного бюро

1. Директор Національного бюро:

1) несе відповідальність за діяльність Національного бюро, зокрема законність здійснюваних Національним бюро оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування, додержання прав і свобод осіб;

2) організовує роботу Національного бюро, координує і контролює діяльність його центрального апарату та територіальних органів;

3) затверджує структуру та штатний розпис центрального апарату та територіальних органів Національного бюро;

4) видає у межах повноважень накази і розпорядження, дає доручення, які є обов'язковими для виконання працівниками Національного бюро;

5) призначає на посади та звільняє з посад першого заступника Директора Національного бюро та двох заступників Директора Національного бюро, керівників структурних підрозділів центрального апарату Національного бюро, директорів та заступників директорів територіальних органів Національного бюро; визначає відповідно до законодавства порядок призначення та звільнення інших працівників Національного бюро, порядок проведення конкурсу на заміщення посад, визначених цим Законом;

6) приймає рішення про розподіл бюджетних коштів, головним розпорядником яких є Національне бюро, та затверджує звіт про виконання цих рішень;

7) затверджує перспективні, поточні та оперативні плани роботи Національного бюро;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

8) встановлює порядок реєстрації, оброблення, зберігання та знищення відповідно до законодавства отриманої Національним бюро інформації; вживає заходи із запобігання несанкціонованому доступу до інформації з обмеженим доступом, а також забезпечує додержання законодавства про доступ до публічної інформації, що знаходиться в Національному бюро;

9) визначає порядок заохочення осіб, які надають допомогу в попередженні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро;

10) вирішує питання про заохочення та накладення дисциплінарних стягнень на працівників Національного бюро згідно з рішенням Дисциплінарної комісії Національного бюро;

11) присвоює в межах повноважень, у встановленому законодавством порядку, ранги державних службовців працівникам Національного бюро;

12) вносить у встановленому порядку пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань, що належать до компетенції Національного бюро;

13) представляє Національне бюро у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, недержавними організаціями, а також правоохоронними органами та іншими організаціями іноземних держав, міжнародними організаціями тощо;

14) має право бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, її комітетів, тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, а також брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях Кабінету Міністрів України при розгляді питань, пов'язаних із запобіганням та протидією корупцією, фінансуванням Національного бюро;

15) забезпечує відкритість та прозорість діяльності Національного бюро відповідно до цього Закону; звітує про діяльність Національного бюро в порядку, визначеному цим Законом;

16) надає дозвіл на використання коштів фонду спеціальних оперативно-розшукових та слідчих дій Національного бюро;

17) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів.

Стаття 10. Директори територіальних органів Національного бюро

1. Директори територіальних органів Національного бюро призначаються на посаду та звільняються з посади Директором Національного бюро.

2. Директор територіального органу Національного бюро:

1) організовує роботу відповідного територіального органу щодо виконання повноважень Національного бюро, наказів і розпоряджень Директора Національного бюро;

2) призначає на посади та звільняє з посад працівників відповідного територіального органу, крім тих, що призначаються Директором Національного бюро;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- 3) вносить Директорові Національного бюро подання про присвоєння у встановленому законодавством порядку рангів державних службовців працівникам відповідного територіального органу;
- 4) вносить Директорові Національного бюро пропозиції щодо структури та штатного розпису відповідного територіального органу;
- 5) видає у межах своїх повноважень накази і розпорядження;
- 6) виконує інші повноваження, передбачені законодавством.

Стаття 11. Працівники Національного бюро

1. Працівниками Національного бюро є державні службовці, особи рядового і начальницького складу, а також інші працівники, які виконують допоміжні функції.

Особами рядового і начальницького складу є працівники підрозділів швидкого реагування, захисту учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників Національного бюро. Зазначені особи проходять службу за контрактом і на них поширюється законодавство про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ та Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України.

2. Час проходження служби в Національному бюро зараховується до стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

3. Працівники Національного бюро регулярно, але не рідше одного разу на два роки, проходять обов'язкове підвищення кваліфікації.

Стаття 12. Спеціальні звання осіб рядового і начальницького складу Національного бюро

1. Особам рядового і начальницького складу Національного бюро встановлюються такі спеціальні звання:

- рядовий Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- сержант Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- прапорщик Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- старший прапорщик Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- молодший лейтенант Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- лейтенант Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- старший лейтенант Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- капітан Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- майор Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- підполковник Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- полковник Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- генерал-майор Національного бюро антикорупційних розслідувань;
- генерал-лейтенант Національного бюро антикорупційних розслідувань.

Стаття 13. Порядок відбору та призначення працівників Національного бюро

1. На службу до Національного бюро приймаються громадяни України,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

які мають вищу освіту та здатні за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні службові обов'язки.

2. Призначення на посади слідчих та оперативних працівників Національного бюро, начальників оперативних та слідчих підрозділів Національного бюро, директорів територіальних органів Національного бюро та їх заступників здійснюється виключно за результатами відкритого конкурсу, що проводиться Національним бюро в порядку, визначеному Директором Національного бюро.

Стаття 14. Обмеження для працівників Національного бюро

1. Не може бути призначена на посаду працівника Національного бюро особа, яка:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

2) має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;

3) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати відповідні посади;

4) притягалася судом до відповідальності за вчинення злочинів, передбачених статтями Кримінального кодексу України, які віднесено до підслідності Національного бюро;

5) має громадянство іншої держави;

6) у разі призначення буде безпосередньо підпорядкована особі, яка є її близькою особою відповідно до Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції»;

7) не пройшла спеціальну перевірку;

8) не подала відповідно до Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік;

2. Працівники Національного бюро не мають права:

1) бути членами чи брати участь у створенні чи діяльності політичних партій, організувати або брати участь у страйках;

2) бути повіреними третіх осіб у справах Національного бюро;

3) використовувати Національне бюро, його працівників та майно у партійних, групових чи особистих інтересах.

На працівників Національного бюро поширюються інші обмеження та вимоги, встановлені Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції».

При вступі на службу до Національного бюро особа повідомляється про можливість проведення щодо неї перевірки на добросовісність та моніторингу способу життя.

3. У разі виникнення у працівника Національного бюро конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень, він повинен негайно

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

повідомити про це свого безпосереднього керівника. Такий керівник зобов'язаний вжити усіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання чи усунення конфлікту інтересів шляхом доручення виконання відповідного службового завдання іншому працівнику Національного бюро, особистого виконання цього завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Примітка. Термін “конфлікт інтересів” у цій статті вживається у значенні, передбаченому Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції”.

Стаття 15. Стажування працівників Національного бюро

1. Особи, які не мають попереднього досвіду роботи в державних органах на посадах, пов'язаних з оперативно-розшуковою діяльністю, проведенням досудового розслідування, після проходження конкурсу на заміщення посади слідчого або оперативного працівника проходять обов'язкове стажування в Національному бюро строком від шести місяців до одного року.

2. Порядок стажування в Національному бюро визначається положенням, яке затверджується Директором Національного бюро.

3. Працівник Національного бюро може бути звільнений з посади за підсумками стажування, якщо він не відповідає вимогам, які ставляться до працівника Національного бюро.

Стаття 16. Відрядження прокурорів та інших осіб до Національного бюро

1. До Національного бюро відряджаються прокурори для виконання повноважень прокурора під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро.

Порядок відрядження до Національного бюро прокурорів визначається Законом України «Про прокуратуру» та цим Законом.

2. До Національного бюро може бути відряджено державних службовців інших державних органів, із залишенням їх на службі у відповідних органах або шляхом переведення у штат Національного бюро, з метою виконання обов'язків, які вимагають спеціальних знань та навичок.

Порядок відрядження до Національного бюро працівників органів виконавчої влади визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ III. ПОВНОВАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БЮРО

Стаття 17. Обов'язки Національного бюро

1. Національне бюро:

1) здійснює оперативно-розшукові заходи з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності;

2) здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності;

3) проводить відповідно до закону перевірку на добросовісність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

4) вживає заходи щодо розшуку коштів та іншого майна, які можуть бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації у кримінальних правопорушеннях, віднесених до підслідності Національного бюро, здійснює діяльність щодо розпорядження коштами та іншим майном, на які накладено арешт;

5) взаємодіє з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами для виконання своїх обов'язків;

6) здійснює інформаційно-аналітичну роботу з метою виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро;

7) забезпечує особисту безпеку своїх працівників та інших визначених законом осіб, захист від протиправних посягань на осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, у підслідних йому кримінальних правопорушеннях;

8) бере участь у здійсненні відповідно до законодавства спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

9) забезпечує відповідно до законодавства додержання режиму захищеної законом таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, а також визначеного законом порядку оприлюднення та надання доступу до публічної інформації;

10) звітує про свою діяльність у порядку, визначеному цим Законом, та інформує суспільство про результати своєї роботи;

11) здійснює міжнародне співробітництво та взаємодію у сфері своєї компетенції відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

Стаття 18. Права Національного бюро

Національному бюро та його працівникам для виконання покладених на них обов'язків надається право:

1) заводити оперативно-розшукові справи на підставі постанови, що затверджується начальником відповідного підрозділу Національного бюро, та здійснювати на підставах і в порядку, установлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові заходи з метою розкриття кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро;

2) витребувати в установленому порядку через прокурора від правоохоронних органів оперативні матеріали та кримінальні провадження, що стосуються кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

3) витребувати в установленому порядку за рішенням Директора Національного бюро від правоохоронних та інших державних органів, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для виконання обов'язків Національного бюро, у тому числі відомості про майно, доходи, витрати, зобов'язання фінансового характеру посадових осіб, які ними декларуються у

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

встановленому законом порядку, а також безкоштовно одержувати інформацію з питань, що належать до компетенції Національного бюро, з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування. Використання цієї інформації здійснюється Національним бюро із дотриманням законодавства про захист персональних даних. Суб'єкти, яким адресовано зазначений запит, зобов'язані протягом трьох днів, а у разі неможливості не пізніше 10-денного строку, надати відповідну інформацію або повідомити про причини, які перешкоджають її наданню;

4) знайомитися в державних органах, органах місцевого самоврядування із документами та іншими матеріальними носіями інформації, необхідними для попередження, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, у тому числі такими, що містять інформацію з обмеженим доступом;

5) на письмову вимогу Директора Національного бюро або його заступника, погоджену прокурором, отримувати від банків, фінансових та інших установ, підприємств та організацій незалежно від форми власності інформацію і документи про операції, рахунки, вклади, угоди фізичних та юридичних осіб. Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється в порядку та обсязі, визначених законом. Отримання від Центрального депозитарію цінних паперів, Національного банку України та депозитарних установ інформації, що міститься у системі депозитарного обліку цінних паперів, здійснюється в порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про депозитарну систему України". Документи та інформація повинні бути подані негайно, а якщо це неможливо - не пізніше як протягом 10 діб;

6) за письмовим рішенням Директора Національного бюро, погодженим прокурором, а у невідкладних випадках – з наступним повідомленням прокурора протягом 24 годин в разі загрози знищення, приховування або втрати предметів чи документів, які можуть бути використані в розкритті та досудовому розслідуванні кримінального правопорушення, на строк до 10 діб опечатувати архіви, каси, приміщення (за винятком жилих) чи інші сховища, брати їх під охорону, а також вилучати предмети і документи у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України;

7) залучати на добровільній основі, у тому числі на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів з будь-яких установ, організацій, контрольних і фінансових органів для забезпечення виконання повноважень Національного бюро;

8) за письмовим рішенням Директора Національного бюро, погодженим із прокурором, створювати спільні слідчі групи, що включають оперативних та слідчих працівників;

9) за письмовим розпорядженням Директора Національного бюро входити безперешкодно за службовим посвідченням до

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

державних органів, органів місцевого самоврядування, військових частин та установ, пунктів пропуску через державний кордон України та зони митного контролю;

10) використовувати з наступним відшкодуванням завданих збитків транспортні засоби, які належать фізичним та юридичним особам (крім транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав і організацій, транспортних засобів спеціального призначення), для проїзду до місця події, припинення кримінального правопорушення, переслідування та затримання осіб, які підозрюються у їх вчиненні, доставлення до закладів охорони здоров'я осіб, що потребують екстреної медичної допомоги;

11) надсилати державним органам, органам місцевого самоврядування обов'язкові до розгляду пропозиції та рекомендації щодо усунення причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро, а також отримувати від цих органів інформацію про розгляд таких пропозицій та рекомендацій;

12) здійснювати співробітництво з фізичними особами, у тому числі на договірних засадах, дотримуючись умов добровільності і конфіденційності цих відносин, матеріально і морально заохочувати осіб, які надають допомогу в попередженні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро;

13) за наявності підстав, передбачених законом, подавати до суду позови про визнання недійсними угод у порядку, встановленому законодавством України;

14) у цілях оперативно-розшукової та слідчої діяльності створювати інформаційні системи та вести оперативний облік в обсязі і порядку, передбачених законодавством;

15) зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю і спеціальні засоби, а також застосовувати заходи фізичного впливу у випадках і в порядку, передбачених цим Законом, та відповідно до умов і меж застосування, передбачених Законом України "Про міліцію";

16) видавати в разі наявності небезпеки для життя і здоров'я особам, взятим під захист, відповідно до законодавства зброю, спеціальні засоби індивідуального захисту та сповіщення про небезпеку;

17) здійснювати правове співробітництво із компетентними органами іноземних держав, міжнародними організаціями з питань проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування на підставі законів та міжнародних договорів України;

18) виступати як представник інтересів держави під час розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ про розшук, арешт, конфіскацію та повернення майна, захист прав та інтересів держави з питань, які стосуються виконання обов'язків Національного бюро, а також залучати з цією метою юридичних радників, зокрема іноземних.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 19. Застосування фізичної сили

1. Працівники Національного бюро мають право застосовувати фізичну силу під час виконання службових обов'язків для:

1) припинення кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, затримання осіб, які їх вчинили, подолання опору законним розпорядженням або вимогам працівників Національного бюро;

2) припинення інших неправомірних дій, що перешкоджають виконанню обов'язків, покладених законом на працівників Національного бюро, якщо ненасильницькі засоби впливу не забезпечують виконання цих обов'язків.

Стаття 20. Застосування спеціальних засобів

1. Працівники Національного бюро мають право застосовувати наручники, гумові кийки, слезоточиві речовини, обладнання для відкриття приміщень, засоби для примусової зупинки транспортних засобів та інші спеціальні засоби під час виконання службових обов'язків для:

1) відбиття нападу на працівників Національного бюро або на інших осіб;

2) відбиття нападу на будинки, будівлі, споруди та транспортні засоби, що належать або використовуються Національним бюро, а також для звільнення зазначених об'єктів у разі їх захоплення;

3) затримання правопорушників, їх доставлення в службове приміщення Національного бюро та ізолятор тимчасового тримання, якщо ці особи чинять опір та іншу протидію або можуть завдати шкоди оточуючим чи собі;

4) припинення неправомірного фізичного опору, що чиниться працівникові Національного бюро;

5) проникнення у приміщення, де можуть знаходитися предмети злочинів, віднесених законом до підслідності Національного бюро.

2. Забороняється застосовувати спеціальні засоби до жінок з явними ознаками вагітності, осіб з явними ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків вчинення ними збройного опору, вчинення групового нападу, який загрожує життю та здоров'ю людей.

3. Повний перелік спеціальних засобів, що застосовуються працівниками Національного бюро, категорії працівників, яким надається право застосовувати спеціальні засоби, та порядок їх застосування визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 21. Зберігання, носіння та застосування вогнепальної зброї працівниками Національного бюро

1. Під час виконання службових обов'язків окремим категоріям працівників Національного бюро надається право зберігати, носити вогнепальну зброю.

2. Категорії працівників Національного бюро, яким надається таке право, перелік видів вогнепальної зброї та набоїв до неї, що можуть ними використовуватись, а також порядок застосування вогнепальної зброї працівниками Національного бюро визначаються Кабінетом Міністрів України.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 22. Заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення

1. Для отримання повідомлень про кримінальні правопорушення в Національному бюро створюється спеціальна телефонна лінія та забезпечується можливість подання таких повідомлень через офіційний веб-сайт Національного бюро в мережі Інтернет та засобами електронного зв'язку.

Стаття 23. Відповідальність працівників Національного бюро

1. Працівники Національного бюро самостійно приймають рішення в межах своїх повноважень. Вони зобов'язані відмовитися від виконання будь-яких наказів, розпоряджень або вказівок, які суперечать законодавству, а також вжити інші заходи, передбачені законом.

2. Працівники Національного бюро за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність.

3. У разі порушення працівниками Національного бюро під час виконання ними службових обов'язків прав чи свобод особи Національне бюро вживає в межах своїх повноважень заходів із поновлення цих прав і свобод, відшкодування завданої матеріальної і моральної шкоди, притягнення винуватих до юридичної відповідальності.

РОЗДІЛ IV.

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БЮРО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ

Стаття 24. Взаємодія Національного бюро з органами прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України, органами державної податкової і митної служби та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму

1. З метою забезпечення взаємодії Національного бюро з органами прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України, органами державної податкової і митної служби, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму (далі – спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу) у штатних розписах центральних апаратів зазначених органів передбачаються посади осіб, до функціональних обов'язків яких входить здійснення взаємодії з Національним бюро.

2. Обмін оперативною інформацією між Національним бюро та органами внутрішніх справ, Службою безпеки України, органами державної податкової та митної служби щодо спільних заходів здійснюється за письмовим розпорядженням керівників відповідних підрозділів.

3. Умови і порядок обміну інформацією між Національним бюро та органами внутрішніх справ, Службою безпеки України, органами державної податкової та митної служби та спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з питань фінансового моніторингу регулюються спільними нормативно-

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

правовими актами Національного бюро, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України, спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у відповідних сферах.

4. Передача оперативної інформації Національного бюро територіальним та іншим органам внутрішніх справ, Служби безпеки України, органам державної податкової та митної служби, спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу допускається тільки за письмовим розпорядженням начальника відповідного підрозділу Національного бюро.

Стаття 25. Взаємодія Національного бюро з іншими державними органами

1. Національне бюро взаємодіє з Національним банком України, Фондом державного майна України, Антимонопольним комітетом України, органами Державної прикордонної служби та іншими державними органами.

Національне бюро може укладати з окремими державними органами угоди (меморандуми) про співпрацю та обмін інформацією.

2. Національний банк України, Антимонопольний комітет, Фонд державного майна, орган державного фінансового контролю в Україні, а також інші державні органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами законодавства України, з метою запобігання та протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Національного бюро, зобов'язані:

1) під час здійснення у межах своєї компетенції контрольних функцій з'ясувати дії фізичних та юридичних осіб, що можуть свідчити про відповідні кримінальні правопорушення або створювати умови для їх вчинення;

2) передавати Національному бюро одержувані при здійсненні контрольних функцій і аналізі інформації, що надходить, відомості, що можуть свідчити про кримінальні правопорушення або використовуватися для попередження, виявлення, припинення і розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

3) за зверненням Національного бюро проводити у межах своєї компетенції ревізії, перевірки та інші дії щодо контролю за дотриманням законодавства України фізичними та юридичними особами.

РОЗДІЛ V. ПРАВОВИЙ І СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БЮРО ТА ІНШИХ ОСІБ

Стаття 26. Правовий захист працівників Національного бюро та інших осіб

1. Працівники Національного бюро під час виконання покладених на них обов'язків є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

захистом. Ніхто, за винятком уповноважених посадових осіб державних органів у передбачених законами випадках, не має права втручатися в їхню законну діяльність.

2. У разі затримання працівника Національного бюро або обрання щодо нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, його тримають окремо від інших осіб.

3. Під захистом держави перебувають особи, які добровільно, у тому числі на договірних засадах, надають допомогу Національному бюро у здійсненні повноважень. Незаконне розголошення даних про таких осіб, а також інші правопорушення щодо цих осіб та їх близьких осіб, вчинені у зв'язку з відносинами з Національним бюро, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом.

4. Працівник Національного бюро, який відповідно до цього Закону повідомив про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Національного бюро, не може бути звільнений з посади або бути змушений до такого звільнення, притягнутий до відповідальності чи іншим чином переслідуватися за таке повідомлення, крім випадку притягнення до відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Посадовим особам Національного бюро забороняється розголошувати відомості про працівників Національного бюро, які повідомили про порушення.

Стаття 27. Соціальний захист працівників Національного бюро

1. Держава забезпечує соціальний захист працівників Національного бюро відповідно до Конституції України, цього Закону та інших актів законодавства.

2. Для працівників Національного бюро встановлюється 41-годинний робочий тиждень. У разі необхідності працівники Національного бюро несуть службу понад встановлену тривалість робочого часу, а також у вихідні та святкові дні з наданням іншого дня відпочинку відповідно до законодавства про працю.

3. Працівникам Національного бюро надаються чергові щорічні відпустки із збереженням оплати праці (грошового забезпечення). Тривалість такої відпустки для працівників, які мають стаж роботи до 10 календарних років, становить 30 днів, від 10 до 20 років - 35 днів, від 20 до 25 років - 40 днів, 25 і більше календарних років - 45 днів без урахування часу. Учасникам бойових дій та прирівняним до них особам щорічні відпустки надаються незалежно від вислуги років строком 45 днів у зручний для них час.

4. Працівникам Національного бюро виплачується грошова допомога на оздоровлення у розмірах, що визначаються законодавством України.

5. Працівникам Національного бюро при звільненні із служби за віком, після закінчення строку договору (контракту), за станом здоров'я, у зв'язку зі скороченням штатів або з організаційними заходами в разі неможливості використання на службі виплачується грошова допомога у розмірі 50 відсотків місячного розміру оплати праці (грошового забезпечення) за кожний повний календарний рік служби. Працівникам Національного бюро, звільненим зі служби через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, виплачується грошова допомога у розмірі 25 відсотків місячного розміру оплати праці (грошового забезпечення) за кожний повний календарний рік служби. Працівникам Національного бюро, звільненим з роботи за службовою невідповідністю, у зв'язку з обвинувальним

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

виροком суду, що набрав законної сили, грошова допомога не виплачується.

6. У разі загибелі (смерті) працівника Національного бюро під час виконання службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного розміру оплати праці (грошового забезпечення) за останньою посадою, яку він займав, в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. За сім'єю загиблого (померлого) зберігається право на одержання жилого приміщення.

7. У разі поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного працівнику Національного бюро під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала в період проходження служби або не пізніше ніж через три місяці після звільнення зі служби чи після закінчення цього строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період роботи в Національного бюро, пов'язаних з виконанням службових обов'язків, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога в розмірі до п'ятирічного розміру оплати праці (грошового забезпечення) за останньою посадою в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. Визначення ступеня втрати працездатності працівником Національного бюро у період роботи в Національному бюро у кожному випадку ушкодження здоров'я здійснюється в індивідуальному порядку відповідно до законодавства.

8. Якщо працівник Національного бюро або члени його сім'ї одночасно мають право на отримання одноразової грошової допомоги з підстав, передбачених цією статтею, та одноразової грошової допомоги або компенсаційної виплати, встановлених іншими законами, виплата відповідних грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи, яка має право на отримання таких виплат.

9. Шкода, завдана майну працівника Національного бюро чи майну членів його сім'ї у зв'язку з виконанням службових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винуватих осіб у порядку, встановленому законом.

10. Інші питання соціального захисту державних службовців та інших працівників Національного бюро регулюються законодавством про працю і державну службу.

Стаття 28. Оплата праці працівників Національного бюро

1. Заробітна плата працівників Національного бюро повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків з урахуванням характеру, інтенсивності та небезпечності роботи, забезпечувати набір і закріплення в штаті Національного бюро кваліфікованих кадрів, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності, компенсувати фізичні та інтелектуальні затрати працівників.

2. Заробітна плата працівників Національного бюро складається з посадового окладу, надбавки за вислугу років, доплати за ранг.

3. Установлюються такі посадові оклади працівників Національного бюро відповідно до розміру мінімальної заробітної плати, установлені законом про Державний бюджет України на відповідний рік:

1) працівники Національного бюро, що провадять оперативно-розшукову

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

діяльність, досудове розслідування – сума, кратна 15 розмірам мінімальної заробітної плати;

інші державні службовці Національного бюро – сума, кратна 3 розмірам посадового окладу, встановленого Кабінетом Міністрів України для працівників, які займають відповідні посади в центральних органах виконавчої влади.

Посадові оклади відповідних працівників центрального апарату Національного бюро та територіального управління Національного бюро з місцезнаходженням у місті Києві встановлюються з коефіцієнтом 1,2;

2) керівники структурних підрозділів Національного бюро, що провадять оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, керівники оперативно-технічних підрозділів, підрозділів швидкого реагування, захисту учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників – сума, кратна 20 розмірам мінімальної заробітної плати;

керівники інших структурних підрозділів Національного бюро – сума, кратна 18 розмірам мінімальної заробітної плати.

Посадові оклади відповідних працівників центрального апарату Національного бюро та територіального управління Національного бюро з місцезнаходженням у місті Києві встановлюються з коефіцієнтом 1,2;

3) директори територіальних органів Національного бюро, керівники підрозділів внутрішнього контролю територіальних органів Національного бюро – сума, кратна 25 розмірам мінімальної заробітної плати;

4) керівник центрального апарату Національного бюро, керівник підрозділу внутрішнього контролю центрального апарату Національного бюро – сума, кратна 30 розмірам мінімальної заробітної плати;

5) перший заступник, заступник Директора Національного бюро – сума, кратна 40 розмірам мінімальної заробітної плати;

6) Директор Національного бюро – сума, кратна 50 розмірам мінімальної заробітної плати.

4. Надбавки за вислугу років та доплати за ранг працівникам Національного бюро виплачуються відповідно до Закону України “Про державну службу”.

РОЗДІЛ VI. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БЮРО

Стаття 29. Фінансове забезпечення Національного бюро

1. Фінансове забезпечення Національного бюро здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Фінансування Національного бюро за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України.

2. У Державному бюджеті України видатки на фінансування Національного бюро визначаються окремим рядком на рівні, що забезпечує належне виконання повноважень Національного бюро.

Гарантується повне і своєчасне фінансування Національного бюро.

3. Національне бюро є головним розпорядником коштів Державного бюджету України, що виділяються на його фінансування.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

У кошторисі Національного бюро передбачається створення фонду оперативно-розшукових (негласних слідчих) дій.

Стаття 30. Матеріально-технічне забезпечення діяльності Національного бюро

1. Національне бюро забезпечується необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для здійснення службової діяльності.

2. Забороняється здійснення матеріально-технічного забезпечення Національного бюро за рахунок коштів місцевих бюджетів чи будь-яких інших джерел, крім коштів Державного бюджету України та надання допомоги в межах проектів міжнародної технічної допомоги.

РОЗДІЛ VII.

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ НАЦІОНАЛЬНОГО БЮРО

Стаття 31. Контроль за діяльністю Національного бюро

1. Контроль за діяльністю Національного бюро здійснюється в порядку, визначеному Конституцією України, Законом України “Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави”, цим та іншими законами України.

2. Директор Національного бюро:

1) інформує Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України з основних питань діяльності Національного бюро та його підрозділів, про виконання покладених завдань, додержання законодавства, прав і свобод осіб;

2) щороку не пізніше 10 лютого та 10 серпня подає Верховній Раді України, Президенту України та Кабінету Міністрів України письмовий звіт про діяльність Національного бюро протягом попередніх шести місяців.

3. Письмовий звіт про діяльність Національного бюро повинен містити інформацію про:

1) статистичні дані про результати діяльності з обов’язковим зазначенням таких відомостей:

- кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення у розрізі кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

- кількість оперативно-розшукових справ, заведених Національним бюро, та їх результативність;

- кількість осіб, щодо яких складено обвинувальні акти щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

- кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

- кількість осіб, щодо яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду щодо вчинення ними відповідних правопорушень;

- відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

4 Закону України “Про засади запобігання і протидії корупції”;

- відомості про розмір збитків і шкоди, завданих кримінальними правопорушеннями, віднесеними законом до підслідності Національного бюро, стан та обсяги їх відшкодування;

- відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, конфісковані за рішенням суду, а також кошти у розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг, стягнені на користь держави, та розпорядження ними;

- відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, які було повернуто в Україну з-за кордону, та розпорядження ними;

- відомості про арешт майна, конфіскацію предметів та доходів від кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, та розпорядження ними;

- кількість направлених подань про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального корупційного правопорушення;

2) взаємодію з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

3) співпрацю з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями і іноземними недержавними організаціями та укладені з ними угоди про співробітництво, представництво інтересів за кордоном;

4) співпрацю з недержавними організаціями і засобами масової інформації;

5) штат Національного бюро, кваліфікацію та досвід його працівників, підвищення їх кваліфікації;

6) діяльність підрозділу внутрішнього контролю Національного бюро; кількість повідомлень про вчинення правопорушень працівниками Національного бюро, результати їх розгляду, притягнення працівників Національного бюро до відповідальності;

7) бюджет Національного бюро та його виконання;

8) інші відомості, що стосуються результатів діяльності Національного бюро та виконання покладених на нього обов'язків.

4. Звіт Національного бюро надається для висновку Раді громадського контролю при Національному бюро, яка розглядає його упродовж двох тижнів з дня подання. Звіт Національного бюро подається до відповідних державних органів та оприлюднюється разом із висновком Ради громадського контролю у разі його затвердження у встановлений строк.

5. Комітет Верховної Ради України, до предмету відання якого належать питання боротьби з корупцією, не рідше одного разу на рік проводить відкриті для громадськості слухання на тему діяльності Національного бюро, виконання покладених на Національне бюро завдань, додержання ним законодавства, прав і свобод осіб.

Стаття 32. Підрозділи внутрішнього контролю Національного бюро

1. З метою попередження і виявлення правопорушень у діяльності працівників Національного бюро в його складі діють підрозділи внутрішнього контролю, що підпорядковуються безпосередньо Директорові Національного бюро. Підрозділи внутрішнього контролю діють у складі центрального апарату

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

та територіальних органів Національного бюро.

Керівники та працівники підрозділів внутрішнього контролю центрального апарату та територіальних органів Національного бюро призначаються на посаду та звільняється з посади Директором Національного бюро.

2. Підрозділ внутрішнього контролю Національного бюро має такі обов'язки:

1) запобігання вчиненню правопорушень працівниками Національного бюро згідно з вимогами законів України “Про засади запобігання і протидії корупції” та “Про державну службу”;

2) здійснення контролю за дотриманням працівниками Національного бюро правил етичної поведінки, конфлікту інтересів, декларування майна, доходів, видатків та зобов'язань фінансового характеру;

3) проведення перевірок працівників Національного бюро на доброчесність та моніторингу їх способу життя;

4) перевірка інформації, що міститься у зверненнях фізичних та юридичних осіб, засобах масової інформації, інших джерелах, у тому числі отриманої через спеціальну телефонну лінію, сторінку в мережі Інтернет, засоби електронного зв'язку Національного бюро, щодо причетності працівників Національного бюро до вчинення правопорушень;

5) проведення службового розслідування стосовно працівників Національного бюро;

6) проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на призначення на посади працівників Національного бюро;

7) вжиття заходів щодо захисту працівників Національного бюро, які повідомляють про вчинення протиправних дій чи бездіяльність інших працівників Національного бюро;

8) консультування працівників Національного бюро щодо правил етичної поведінки, конфлікту інтересів, декларування майна, доходів видатків та зобов'язань фінансового характеру.

3. Працівник Національного бюро, якому стала відома інформація про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Національного бюро, зобов'язаний негайно повідомити про це Директора Національного бюро та підрозділ внутрішнього контролю Національного бюро.

4. Підрозділ внутрішнього контролю центрального апарату Національного бюро оприлюднює на офіційному веб-сайті Національного бюро декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, які були подані у встановленому законом порядку Директором Національного бюро та його заступниками, директорами територіальних органів Національного бюро та їх заступниками, керівником центрального апарату, керівниками структурних підрозділів центрального апарату та територіальних органів Національного бюро.

5. У разі виявлення інформації про можливе вчинення працівником Національного бюро кримінального правопорушення, підрозділ внутрішнього

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

контролю Національного бюро негайно повідомляє про це Генерального прокурора України чи його заступника.

6. Порядок діяльності та повноваження підрозділів внутрішнього контролю Національного бюро визначаються положенням, яке затверджується Директором Національного бюро.

Стаття 33. Дисциплінарна комісія Національного бюро

1. Для розгляду питань застосування дисциплінарних стягнень до працівників Національного бюро утворюється Дисциплінарна комісія у складі п'яти осіб. До складу Дисциплінарної комісії входять дві особи, визначені Радою громадського контролю при Національному бюро.

Склад та положення про Дисциплінарну комісію Національного бюро затверджуються Директором Національного бюро.

2. Дисциплінарна комісія на підставі службового розслідування, яке проводиться підрозділом внутрішнього контролю, складає висновок про наявність чи відсутність у діях працівника Національного бюро дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення.

3. Рішення про застосування дисциплінарного стягнення на підставі висновку Дисциплінарної комісії приймає Директор Національного бюро. Зазначене рішення може бути оскаржено до суду.

Стаття 34. Моніторинг способу життя працівників Національного бюро

1. Підрозділи внутрішнього контролю здійснюють моніторинг способу життя працівників Національного бюро з метою встановлення відповідності рівня життя працівника майну і доходам цього працівника та його членів сім'ї згідно з декларацією про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру, що подається ним відповідно до закону.

2. Порядок здійснення моніторингу способу життя працівників Національного бюро визначається Директором Національного бюро.

Моніторинг способу життя здійснюється із додержанням законодавства про захист персональних даних та не повинен передбачати надмірного втручання у право на недоторканність особистого і сімейного життя особи.

3. Встановлення невідповідності рівня життя працівника Національного бюро майну і доходам цього працівника та його членів сім'ї є підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Стаття 35. Нагляд за додержанням законності в діяльності Національного бюро

1. Нагляд за додержанням законів у діяльності Національного бюро здійснює Генеральний прокурор України та уповноважені ним прокурори.

Стаття 36. Забезпечення прозорості в діяльності Національного бюро

1. Національне бюро через засоби масової інформації, на своєму офіційному веб-сайті та в інших формах регулярно інформує суспільство про

Висновок ОБСЄ/БДПІЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

свою діяльність. Національне бюро оприлюднює та надає інформацію на запити в порядку, передбаченому Законом України “Про доступ до публічної інформації”.

2. Національне бюро готує та оприлюднює не пізніше 10 лютого і 10 серпня в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на власній офіційній веб-сторінці в мережі Інтернет звіт про свою діяльність впродовж попередніх шести місяців, поданий Верховній Раді України, Президенту України та Кабінету Міністрів України.

3. Не може бути обмежено доступ до інформації щодо загального бюджету Національного бюро, його компетенції та основних напрямів діяльності, а також щодо притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень працівників Національного бюро.

Стаття 37. Рада громадського контролю при Національному бюро

1. З метою забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю Національного бюро, Кабінет Міністрів України утворює Раду громадського контролю при Національному бюро у складі 15 осіб на підставі відкритого та прозорого конкурсу.

До складу Ради громадського контролю при Національному бюро не можуть входити:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

2) особи, які, незалежно від тривалості, були працівниками Національного бюро упродовж попередніх двох років;

3) особи, близькі особи яких, незалежно від тривалості, були працівниками Національного бюро упродовж попередніх двох років.

2. Положення про Раду громадського контролю та про порядок її формування затверджуються Кабінетом Міністрів України.

3. Рада громадського контролю при Національному бюро:

1) заслуховує інформацію про діяльність, виконання планів і завдань Національного бюро;

2) розглядає звіти Національного бюро і затверджує свій висновок щодо них;

3) обирає з її членів два представники, які входять до складу Дисциплінарної комісії Національного бюро;

4) має інші права, передбачені Положенням про Раду громадського контролю.

РОЗДІЛ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування та вводиться в дію через три місяці з дня набрання ним чинності, крім положень щодо перевірки на добросовісність, які вводяться в дію одночасно з набранням чинності закону, який регулює порядок проведення такої перевірки.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

2001 р., № 25 – 26, ст. 131 із наступними змінами):

- статті 112 та 346 після слів “Генерального прокурора України” доповнити словами “Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань”;

- статтю 344 після слів “Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника” доповнити словами “Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань”;

- примітки 2 та 2-1 до статті 368 викласти в такій редакції:

“2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368, 368-2 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно зі статтею 25 Закону України “Про державну службу” віднесені до третьої, четвертої, п’ятої та шостої категорій, судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 2-1 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

2-1. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368-2 та 382 цього Кодексу є:

1) Президент України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України;

2) особи, посади яких згідно зі статтею 25 Закону України “Про державну службу” віднесені до першої та другої категорій;

3) особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування” віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.”

- текст статті 368-2 викласти такій редакції:

“1. Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність (користування) майна, вартість якого значно перевищує її доходи, отримання яких підтверджено законними джерелами, або передача нею такого майна близьким родичам -

карається позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, -

карається позбавленням волі на строк від двох до п’яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

Примітка. 1. Значним перевищенням у цій статті вважається різниця між вартістю майна та доходами, отриманими із законних джерел, у розмірі, що дорівнює або перевищує річний офіційний дохід особи за основним місцем роботи.

2. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є особи, визначені в пункті 1 частини першої статті 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»;

- статтю 370 доповнити приміткою такого змісту:

“Примітка. Не вважається провокацією підкupu проведення відповідно до закону перевірки на доброчесність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.”

2) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., №№ 9 – 13, ст. 88 із наступними змінами):

- у статті 31:

абзац перший частини дев'ятої викласти в такій редакції:

“9. Кримінальне провадження стосовно Президента України, членів Кабінету Міністрів України, перших заступників та заступників міністрів, народних депутатів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, члена Ради національної безпеки і оборони України, осіб, посади яких віднесено до першої категорії посад державних службовців, а також щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, здійснюється.”;

- статтю 32 доповнити новою частиною третьою такого змісту:

“3. У разі, якщо кримінальне правопорушення, досудове розслідування якого проводилося територіальним органом Національного бюро антикорупційних розслідувань, вчинено у межах територіальної юрисдикції місцевого суду за місцезнаходженням відповідного територіального органу Національного бюро антикорупційних розслідувань, то кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду за місцезнаходженням відповідного територіального органу Національного бюро антикорупційних розслідувань, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).”

- у статті 36:

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

частину п'яту доповнити новим реченням такого змісту:

“Забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, іншому органу досудового розслідування.”;

частину шосту доповнити новим реченням такого змісту:

“Скасування таких постанов слідчих та прокурорів Національного бюро антикорупційних розслідувань може бути здійснено лише Генеральним прокурором України.”;

- частину першу статті 41 після слів “органів безпеки” доповнити словами “Національного бюро антикорупційних розслідувань”;

- частину третю статті 154 доповнити новим реченням такого змісту:

“Відсторонення від посади Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань здійснюється Кабінетом Міністрів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством.”;

- частину другу статті 170 доповнити новим абзацом такого змісту:

“У невідкладних випадках, з метою забезпечення збереження речових доказів або можливої наступної конфіскації чи спеціальної конфіскації коштів та іншого майна, у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, арешт на майно або кошти на рахунках фізичних та юридичних осіб в фінансових установах, може бути накладено за письмовим рішенням Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, погодженим прокурором. Такі заходи застосовуються на строк до 72 годин. Директор Національного бюро антикорупційних розслідувань впродовж 24 годин з моменту прийняття такого рішення звертається до слідчого судді, суду з клопотанням про арешт майна.”;

- частину другу статті 214 після слів “Службою безпеки України” доповнити словами “Національним бюро антикорупційних розслідувань”;

- у статті 216:

абзац другий частини другої доповнити словами “, крім випадків, коли ці злочини віднесено згідно з частиною четвертою цієї статті до підслідності слідчих Національного бюро антикорупційних розслідувань”;

доповнити частину другу новим абзацом такого змісту:

“Слідчі органів безпеки здійснюють також досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених абзацом першим частини четвертої цієї статті, якщо вони були вчинені службовими особами Національного бюро антикорупційних розслідувань.”;

частину четверту викласти у такій редакції:

“4. Слідчі Національного бюро антикорупційних розслідувань

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 209, 354, 364, 364-1, 365, 365-2, 366, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 372, 375, 376, 410 Кримінального кодексу, якщо наявна хоча б одна з таких умов:

1) злочин вчинено:

народним депутатом України, Президентом України, членом Кабінету Міністрів України;

державним службовцем, посада якого віднесена до першої та другої категорій посад, особою, посада якої прирівняна до першої та другої категорій посад державної служби;

депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом обласної ради, міської ради міст Києва та Севастополя, посадовою особою місцевого самоврядування, посаду якої віднесено до першої та другої категорій посад;

суддею Конституційного Суду України, суддею суду загальної юрисдикції, народним засідателем або присяжним (під час виконання ними цих функцій), Головою, членами, дисциплінарними інспекторами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Головою, заступником Голови, секретарем секції Вищої ради юстиції, іншим членом Вищої ради юстиції;

Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором, помічником прокурора;

особою начальницького складу органів внутрішніх справ, посадовою особою митної служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника митної служби 3 рангу і вище, посадовою особою органів державної податкової служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової служби 3 рангу і вище;

військовослужбовцем офіцерського складу Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

2) розмір предмету злочину або завданої ним шкода дорівнює або перевищує суму, яка в п'ятсот і більше разів перевищує мінімальну заробітну плату, встановлену на відповідний рік;

3) злочин, передбачений статтею 369, частиною першою статті 369-2 Кримінального кодексу України вчинено щодо службової особи, визначеної в частині четвертій статті 18 Кримінального кодексу України або в пункті 1 цієї частини.

Прокурор, який здійснює нагляд за досудовими розслідуваннями, які проводяться слідчими Національного бюро антикорупційних розслідувань, своєю постановою може віднести кримінальне провадження у злочинах, передбачених абзацом першим цієї частини, до підслідності слідчих Національного бюро антикорупційних розслідувань, якщо відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охоронюваним законом **Помилка! Неприпустимий об'єкт гіперпосилання.**, свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним **Помилка! Неприпустимий об'єкт гіперпосилання.** Під тяжкими наслідками слід розуміти загрозу заподіяння або заподіяння шкоди життєво важливим інтересам суспільства та держави, зокрема державному суверенітету, територіальній цілісності України, реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків трьох і більше осіб.”;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

частину п'яту доповнити новим абзацом такого змісту:

“Спiр про пiдслiднiсть у кримiнальному провадженнi, яке може належати до пiдслiдностi Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань, розв'язує Генеральний прокурор України або його заступник.”;

- у статтi 246:

абзаци четвертий та п'ятий частини п'ятої пiсля слiв “Служби безпеки України” доповнити вiдповiдно словами “керiвником вiдповiдного пiдроздiлу Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань” та “Директором Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань”;

частину шосту пiсля слiв “органiв безпеки” доповнити словами “Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань”;

- у статтi 247 слова “головою чи за його визначенням iншим суддею” замiнити словами “слiдчим суддею”;

- статтю 480 доповнити пунктом 9 такого змiсту:

“9) Директора та державних службовцiв Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань.”

- у статтi 481:

пункт 2 пiсля слiв “секретарю Рахункової палати” доповнити словами “Директору Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань”;

пункт 3 пiсля слiв “народному засiдателю на час здiйснення ними правосуддя” доповнити словами “державному службовцю Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань”;

- частину першу статтi 545 пiсля слiв “розглядає вiдповiднi запити iноземних компетентних органiв” доповнити словами “, крiм досудового розслiдування кримiнальних правопорушень, вiднесених до пiдслiдностi Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань, яке у таких випадках здiйснює функцiї центрального органу України.”;

- абзац третiй пункту 1 роздiлу X “Прикiнцевi положення” викласти в такiй редакцiї:

“частини четвертої статтi 216 цього Кодексу, яка вводиться в дiю з дня початку дiяльностi Нацiонального бюро антикорупцiйних розслiдувань, але не пiзніше трьох рокiв з дня набрання чинностi цим Кодексом;”;

- пункт 1 Роздiлу XI “Перехiднi положення” викласти в такiй редакцiї:

“1. До дня введення в дiю частини четвертої статтi 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслiдування передбачених нею кримiнальних

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.

Після введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури Національному бюро антикорупційних розслідувань.”;

3) Закон України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 53, ст. 793) доповнити статтею 17-1 такого змісту:

“Стаття 17-1. Прокурори Національного бюро антикорупційних розслідувань

Наказом Генерального прокурора України до Національного бюро антикорупційних розслідувань відряджаються прокурори для здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, яке здійснюється слідчими Національного бюро антикорупційних розслідувань.

Прокурори, що відряджаються до Національного бюро антикорупційних розслідувань, залишаються на службі в органах прокуратури.

Кількість прокурорів, що відряджаються, та порядок їх служби в Національному бюро антикорупційних розслідувань визначаються Генеральним прокурором України за погодженням з Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань.

Прокурори, що відряджаються до Національного бюро антикорупційних розслідувань, підпорядковуються безпосередньо Генеральному прокуророві України.”

4) у Законі України "Про оперативно-розшукову діяльність" (Відомості Верховної Ради, 1992, № 22, ст.303):

- частину першу статті 5 доповнити новим абзацом такого змісту:

"Національного бюро антикорупційних розслідувань – оперативними, оперативно-технічними, внутрішнього контролю.”;

- у статті 9:

частину першу після слів "розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону" доповнити словами "підрозділу Національного бюро антикорупційних розслідувань”;

частину другу після слів "розвідувальним органом Міністерства оборони України" доповнити словами "Національним бюро антикорупційних розслідувань”;

частину восьму після слів "Служба зовнішньої розвідки України" доповнити словами "Національне бюро антикорупційних розслідувань”;

- частини другу та третю статті 9-1 після слів "Головою Служби зовнішньої розвідки України" доповнити словами "Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань”;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

5) у статті 8 Закону України "Про попереднє ув'язнення" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360; 2001 р., № 40, ст. 193; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 15, ст. 109, № 29, ст. 233; 2005, № 10, ст. 187):

- абзац четвертий частини другої після слів "розвідувальних органів України" доповнити словами "та працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань";

- абзац десятий частини другої після слова "юстиції" доповнити словами "Національному бюро антикорупційних розслідувань";

6) частину другу статті 9 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490; ВВР, 2003 р., № 30, ст. 247) після слів "внутрішніх справ" доповнити словом "Національного бюро антикорупційних розслідувань";

7) абзац перший частини третьої статті 3 Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 51; 2003, № 16, ст. 124) викласти в такій редакції:

"3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки, органи внутрішніх справ або Національне бюро антикорупційних розслідувань, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні справи знаходяться у провадженні прокуратури або суду, здійснюється за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ, Національним бюро антикорупційних розслідувань чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторами."

8) у Законі України "Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 50; 1999 р., № 4, ст. 35; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 29, ст. 233; 2004 р., № 22, ст. 314; 2006 р., № 14, ст. 116):

- абзац перший пункту 1 частини першої статті 2 після слів "Військової служби правопорядку у Збройних Силах України" доповнити словами "Національне бюро антикорупційних розслідувань";

- статтю 14 доповнити пунктом "ж" такого змісту:

"ж) Директор Національного бюро антикорупційних розслідувань, директори його територіальних органів – щодо захисту підлеглих працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань, а також їх близьких родичів."

- частину першу статті 15 доповнити пунктом "д" такого змісту:

"д) щодо працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань та їх близьких родичів – на відповідні підрозділи Національного бюро антикорупційних розслідувань."

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

9) статтю 15 Закону України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину не законними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 1, ст. 1; 2001 р., № 9, ст. 38; 2003, № 27, ст. 209) після слів "Державної кримінально-виконавчої служби України" доповнити словами "працівникам Національного бюро антикорупційних розслідувань,";

10) пункт 3 частини першої статті 62 Закону України "Про банки та банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2004, № 13, ст.181) після слів "Міністерства внутрішніх справ України" доповнити словами "Національному бюро антикорупційних розслідувань";

11) частину четверту статті 24 Закону України "Про центральні органи виконавчої влади" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 38, ст.385) після слів "Державний комітет телебачення і радіомовлення України" доповнити словами "Національне бюро антикорупційних розслідувань";

12) в абзаці другому частини п'ятої статті 5 Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2011, № 40, ст.404 із наступними змінами) слова "органи прокуратури" замінити словами "Національне бюро антикорупційних розслідувань".

3. Кабінету Міністрів України:

1) в одномісячний строк з дня набрання чинності цим Законом затвердити Положення про відкритий конкурсний відбір на заміщення посади Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, розмістити оголошення про умови та строки проведення конкурсу в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, затвердити склад та регламент роботи комісії з проведення конкурсу на заміщення цієї посади;

2) у двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Державного бюджету України на поточний рік для включення до нього видатків, необхідних для створення та діяльності Національного бюро антикорупційних розслідувань, зокрема видатків для забезпечення Національного бюро антикорупційних розслідувань та його територіальних органів адміністративними будинками, транспортними засобами, засобами зв'язку і матеріально-технічного забезпечення, спеціальною технікою оперативно-технічних підрозділів та підрозділів оперативного документування, озброєнням, спеціальними засобами захисту, іншим майном та інформаційною базою;

3) врахувати у проекті Державного бюджету України на наступний рік видатки на діяльність Національного бюро антикорупційних розслідувань;

4) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:
вирішити питання, пов'язані з утворенням Національного бюро антикорупційних розслідувань та його територіальних органів;
прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;
привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом.

4. Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України та органам прокуратури у тримісячний строк з дня введення в дію цього Закону забезпечити передачу Національному бюро антикорупційних розслідувань та його територіальним органам інформаційної бази, закріпленої за їх відповідними підрозділами, в частині необхідній для утворення та функціонування Національного бюро антикорупційних розслідувань та його територіальних органів.

5. Відкритий конкурсний відбір на заміщення посади Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань проводиться в порядку, передбаченому статтею 8 цього Закону, до введення в дію цього Закону.

Відкритий конкурс відповідно до статті 12 цього Закону на заміщення посад працівників центрального апарату Національного бюро антикорупційних розслідувань проводиться у двомісячний строк, а відкритий конкурс на заміщення посад працівників територіальних органів Національного бюро антикорупційних розслідувань – у п'ятимісячний строк з дня введення в дію цього Закону.

6. Питання подальших досудових розслідувань, які були розпочаті до набрання чинності цим Законом, у кримінальних провадженнях, що відповідно до закону віднесені до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, вирішуються прокурором.

7. До приведення у відповідність із цим Законом закони України, інші нормативно-правові акти діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

**Голова Верховної Ради
України**

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до розділу VIII проекту Закону України "Про Національне бюро антикорупційних розслідувань"
Прикінцеві та перехідні положення

Чинна редакція законодавчого акта	Проект Закону України
Кримінальний кодекс України	
<p>Стаття 112. Посягання на життя державного чи громадського діяча</p> <p>Посягання на життя Президента України, Голови Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Голови чи судді Конституційного Суду України або Верховного Суду України, або вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови Рахункової палати, Голови Національного банку України, керівника політичної партії, вчинене у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, - карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.</p>	<p>Стаття 112. Посягання на життя державного чи громадського діяча</p> <p>Посягання на життя Президента України, Голови Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Голови чи судді Конституційного Суду України або Верховного Суду України, або вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України, Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови Рахункової палати, Голови Національного банку України, керівника політичної партії, вчинене у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, - карається позбавленням волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років або довічним позбавленням волі.</p>
<p>Стаття 344. Втручання у діяльність державного діяча</p> <p>1. Незаконний вплив у будь-якій формі на Президента України, Голову Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника, Голову Рахункової палати або члена Рахункової палати, Голову або члена Центральної виборчої комісії, Голову Національного банку України, члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Голову Антимонопольного комітету України, Голову Фонду державного майна України, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України</p>	<p>Стаття 344. Втручання у діяльність державного діяча</p> <p>1. Незаконний вплив у будь-якій формі на Президента України, Голову Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника, Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, Голову Рахункової палати або члена Рахункової палати, Голову або члена Центральної виборчої комісії, Голову Національного банку України, члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Голову Антимонопольного комітету України, Голову Фонду державного майна</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>з метою перешкодити виконанню ними службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень –</p> <p>карається штрафом від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.</p> <p>...</p>	<p>України, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України з метою перешкодити виконанню ними службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень –</p> <p>карається штрафом від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 346. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча</p> <p>1. Погроза вбивством, заподіянням шкоди здоров'ю, знищенням або пошкодженням майна, а також викраденням або позбавленням волі щодо Президента України, Голови Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Голови чи судді Конституційного Суду України або Верховного Суду України чи вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови Рахункової палати, Голови Національного банку України, керівника політичної партії України, а також щодо їх близьких родичів, вчинена у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, -</p> <p>карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 346. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча</p> <p>1. Погроза вбивством, заподіянням шкоди здоров'ю, знищенням або пошкодженням майна, а також викраденням або позбавленням волі щодо Президента України, Голови Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Голови чи судді Конституційного Суду України або Верховного Суду України чи вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України, Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови Рахункової палати, Голови Національного банку України, керівника політичної партії України, а також щодо їх близьких родичів, вчинена у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, -</p> <p>карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою</p> <p>...</p> <p>Примітка. ...</p>	<p>Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою</p> <p>...</p> <p>Примітка. ...</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-4, II-2, II-3, II-4, III-1, III-2, III-3, III-4, IV-1, IV-2, IV-3, судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 2-1 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.</p> <p>2-1. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368 та 382 цього Кодексу є:</p> <p>1) особи, зазначені у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Голова Верховної Ради України, його перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України;</p> <p>2) особи, посади яких згідно зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3 та II-1;</p> <p>3) особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.</p>	<p>2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368, 368-2 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно зі статтею 25 Закону України "Про державну службу" віднесені до третьої, четвертої, п'ятої та шостої категорій, судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 2-1 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.</p> <p>2-1. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368-2 та 382 цього Кодексу є:</p> <p>1) Президент України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України;</p> <p>2) особи, посади яких згідно зі статтею 25 Закону України "Про державну службу" віднесені до першої та другої категорій;</p> <p>3) особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.</p>
<p>Стаття 368-2. Незаконне збагачення</p> <p>1. Одержання службовою особою неправомірної вигоди у значному</p>	<p>Стаття 368-2. Незаконне збагачення</p> <p>1. Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

розмірі або передача нею такої вигоди близьким родичам за відсутності ознак, зазначених у статті 368 цього Кодексу, (незаконне збагачення) -

карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

2. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода у великих розмірах, -

карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

3. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода в особливо великих розмірах, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

Примітка. Неправомірною вигодою у значному розмірі вважаються грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, на суму, що перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, у великому розмірі - на суму, що перевищує двісті неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, в особливо великому розмірі - на суму, що перевищує п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

або місцевого самоврядування, у власність (користування) майна, вартість якого значно перевищує її доходи, отримання яких підтверджено законними джерелами, або передача нею такого майна близьким родичам -

карається позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, -

карається позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

3. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

Примітка. 1. Значним перевищенням у цій статті вважається різниця між вартістю майна та законними джерелами доходів особи в розмірі, що дорівнює або перевищує річний офіційний дохід особи за основним місцем роботи.

2. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є особи, визначені в пункті 1 частини першої статті 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції».

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 370. Провокація підкупу</p> <p>1. Провокація підкупу, тобто свідоме створення службовою особою обставин і умов, що зумовлюють пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду, -</p> <p>карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>2. Те саме діяння, вчинене службовою особою правоохоронних органів, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років та зі штрафом від п'ятисот до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p>	<p>Стаття 370. Провокація підкупу</p> <p>1. Провокація підкупу, тобто свідоме створення службовою особою обставин і умов, що зумовлюють пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду, -</p> <p>карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, та зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>2. Те саме діяння, вчинене службовою особою правоохоронних органів, -</p> <p>карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років та зі штрафом від п'ятисот до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>Примітка. Не вважається провокацією підкупу проведення відповідно до закону перевірки на доброчесність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.</p>
Кримінальний процесуальний кодекс України	
<p>Стаття 31. Склад суду</p> <p>9. Кримінальне провадження стосовно осіб, зазначених у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Голови Верховної Ради України, його першого заступника чи заступника, Прем'єр-міністра України, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх</p>	<p>Стаття 31. Склад суду</p> <p>9. Кримінальне провадження стосовно Президента України, членів Кабінету Міністрів України, перших заступників та заступників міністрів, народних депутатів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, члена Ради національної безпеки і оборони України, а також осіб, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3, здійснюється:

1) в суді першої інстанції - колегіально судом у складі трьох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, а у разі здійснення кримінального провадження щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого - судом присяжних у складі двох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, та трьох присяжних;

2) в апеляційному порядку - колегіально судом у складі п'яти професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше семи років;

3) в касаційному порядку - колегіально судом у складі семи професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

У разі якщо в суді, який згідно з правилами підсудності має здійснювати кримінальне провадження, неможливо утворити склад суду, передбачений цією частиною, кримінальне провадження здійснює найбільш територіально наближений суд, в якому можливо утворити такий склад суду.

10. Кримінальне провадження щодо розгляду стосовно неповнолітньої особи обвинувального акта, клопотань про звільнення від кримінальної відповідальності, застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, їх продовження, зміну чи припинення, а також кримінальне провадження в апеляційному чи касаційному порядку щодо перегляду прийнятих із зазначених питань судових рішень здійснюються суддею, уповноваженим згідно із Законом України "Про судоустрій і статус

спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, члена Ради національної безпеки і оборони України, осіб, посади яких віднесено до першої категорії посад державних службовців, а також щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, здійснюється:

1) в суді першої інстанції - колегіально судом у складі трьох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, а у разі здійснення кримінального провадження щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого - судом присяжних у складі двох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, та трьох присяжних;

2) в апеляційному порядку - колегіально судом у складі п'яти професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше семи років;

3) в касаційному порядку - колегіально судом у складі семи професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

У разі якщо в суді, який згідно з правилами підсудності має здійснювати кримінальне провадження, неможливо утворити склад суду, передбачений цією частиною, кримінальне провадження здійснює найбільш територіально наближений суд, в якому можливо утворити такий склад суду.

10. Кримінальне провадження щодо розгляду стосовно неповнолітньої особи обвинувального акта, клопотань про звільнення від кримінальної відповідальності, застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, їх продовження, зміну чи припинення, а також кримінальне провадження в апеляційному чи касаційному порядку щодо

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.</p> <p>У разі якщо таке кримінальне провадження має здійснюватися судом колегіально, головуючим під час судового розгляду може бути лише суддя, уповноважений згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.</p>	<p>перегляду прийнятих із зазначених питань судових рішень здійснюються суддею, уповноваженим згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.</p> <p>У разі якщо таке кримінальне провадження має здійснюватися судом колегіально, головуючим під час судового розгляду може бути лише суддя, уповноважений згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.</p>
<p>Стаття 32. Територіальна підсудність</p> <p>1. Кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення. У разі якщо було вчинено кілька кримінальних правопорушень, кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено більш тяжке правопорушення, а якщо вони були однаковими за тяжкістю, - суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено останнє за часом кримінальне правопорушення. Якщо місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, кримінальне провадження здійснюється судом, у межах територіальної юрисдикції якого закінчено досудове розслідування.</p> <p>2. Кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді. Якщо згідно з частиною першою цієї статті кримінальне провадження стосовно судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).</p>	<p>Стаття 32. Територіальна підсудність</p> <p>1. Кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення. У разі якщо було вчинено кілька кримінальних правопорушень, кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено більш тяжке правопорушення, а якщо вони були однаковими за тяжкістю, - суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено останнє за часом кримінальне правопорушення. Якщо місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, кримінальне провадження здійснюється судом, у межах територіальної юрисдикції якого закінчено досудове розслідування.</p> <p>2. Кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді. Якщо згідно з частиною першою цієї статті кримінальне провадження стосовно судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).</p> <p>3. У разі, якщо кримінальне правопорушення, досудове розслідування якого проводилося територіальним органом Національного бюро антикорупційних розслідувань, вчинено у межах</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	<p>територіальної юрисдикції місцевого суду за місцезнаходженням відповідного територіального органу Національного бюро антикорупційних розслідувань, то кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду за місцезнаходженням відповідного територіального органу Національного бюро антикорупційних розслідувань, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).</p>
<p>Стаття 36. Прокурор</p> <p>...</p> <p>5. Генеральний прокурор України, його заступники, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і прирівняні до них прокурори своєю вмотивованою постановою мають право доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування.</p> <p>6. Генеральний прокурор України, перший заступник, заступники Генерального прокурора України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, прокурори міст і районів, районів у містах, міжрайонні та спеціалізовані прокурори, їх перші заступники і заступники при здійсненні нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування мають право скасовувати незаконні та необгрунтовані постанови слідчих та підпорядкованих прокурорів у межах строків досудового розслідування, передбачених статтею 219 цього Кодексу. Про скасування таких постанов повідомляється прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення відповідного досудового розслідування.</p>	<p>Стаття 36. Прокурор</p> <p>...</p> <p>5. Генеральний прокурор України, його заступники, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і прирівняні до них прокурори своєю вмотивованою постановою мають право доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування. Забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, іншому органу досудового розслідування.</p> <p>6. Генеральний прокурор України, перший заступник, заступники Генерального прокурора України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, прокурори міст і районів, районів у містах, міжрайонні та спеціалізовані прокурори, їх перші заступники і заступники при здійсненні нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування мають право скасовувати незаконні та необгрунтовані постанови слідчих та підпорядкованих прокурорів у межах строків досудового розслідування, передбачених статтею 219 цього Кодексу. Про скасування таких постанов повідомляється прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення відповідного</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	досудового розслідування. Скасування таких постанов слідчих та прокурорів Національного бюро антикорупційних розслідувань може бути здійснено лише Генеральним прокурором України.
<p>Стаття 41. Оперативні підрозділи</p> <p>1. Оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 41. Оперативні підрозділи</p> <p>1. Оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, Національного бюро антикорупційних розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 154. Загальні положення відсторонення від посади</p> <p>1. Відсторонення від посади може бути здійснено щодо особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину середньої тяжкості, тяжкого чи особливо тяжкого злочину, і незалежно від тяжкості злочину - щодо особи, яка є службовою особою правоохоронного органу.</p> <p>2. Відсторонення від посади здійснюється на підставі рішення слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження на строк не більше двох місяців. Строк відсторонення від посади може бути продовжено відповідно до вимог статті 158 цього Кодексу.</p> <p>3. Питання про відсторонення від посади осіб, що призначаються Президентом України, вирішується Президентом України на підставі клопотання прокурора в порядку, встановленому законодавством. Відсторонення судді від посади здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством.</p>	<p>Стаття 154. Загальні положення відсторонення від посади</p> <p>1. Відсторонення від посади може бути здійснено щодо особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину середньої тяжкості, тяжкого чи особливо тяжкого злочину, і незалежно від тяжкості злочину - щодо особи, яка є службовою особою правоохоронного органу.</p> <p>2. Відсторонення від посади здійснюється на підставі рішення слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження на строк не більше двох місяців. Строк відсторонення від посади може бути продовжено відповідно до вимог статті 158 цього Кодексу.</p> <p>3. Питання про відсторонення від посади осіб, що призначаються Президентом України, вирішується Президентом України на підставі клопотання прокурора в порядку, встановленому законодавством. Відсторонення судді від посади здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством. Відсторонення від посади Директора Національного</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	<p>бюро антикорупційних розслідувань здійснюється Кабінетом Міністрів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством.</p>
<p>Стаття 170. Підстави для арешту майна</p> <p>...</p> <p>2. Слідчий суддя або суд під час судового провадження накладає арешт на майно, якщо є достатні підстави вважати, що вони відповідають критеріям, зазначеним у частині другій статті 167 цього Кодексу. Крім того, у випадку задоволення цивільного позову суд за клопотанням прокурора, цивільного позивача може вирішити питання про накладення арешту на майно для забезпечення цивільного позову до набрання судовим рішенням законної сили, якщо таких заходів не було вжито раніше.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 170. Підстави для арешту майна</p> <p>...</p> <p>2. Слідчий суддя або суд під час судового провадження накладає арешт на майно, якщо є достатні підстави вважати, що вони відповідають критеріям, зазначеним у частині другій статті 167 цього Кодексу. Крім того, у випадку задоволення цивільного позову суд за клопотанням прокурора, цивільного позивача може вирішити питання про накладення арешту на майно для забезпечення цивільного позову до набрання судовим рішенням законної сили, якщо таких заходів не було вжито раніше.</p> <p>У невідкладних випадках, з метою забезпечення збереження речових доказів або можливої наступної конфіскації чи спеціальної конфіскації коштів та іншого майна, у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, арешт на майно або кошти на рахунках фізичних та юридичних осіб в фінансових установах, може бути накладено за письмовим рішенням Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, погодженим прокурором. Такі заходи застосовуються на строк до 72 годин. Директор Національного бюро антикорупційних розслідувань впродовж 24 годин з моменту прийняття такого рішення звертається до слідчого судді, суду з клопотанням про арешт майна.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 214. Початок досудового розслідування</p> <p>...</p> <p>2. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення</p>	<p>Стаття 214. Початок досудового розслідування</p> <p>...</p> <p>2. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства.</p> <p>...</p>	<p>відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Національним бюро антикорупційних розслідувань, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 216. Підслідність</p> <p>1. Слідчі органів внутрішніх справ здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування.</p> <p>2. Слідчі органів безпеки здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 109, 110, 111, 112, 113, 114, 201, 258, 258¹, 258², 258³, 258⁴, 258⁵, 261, 265¹, 305, 328, 329, 330, 332, 333, 334, 359, 422, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447 Кримінального кодексу України.</p> <p>Якщо під час розслідування злочинів, передбачених статтями 328, 329, 422 Кримінального кодексу України, будуть встановлені злочини, передбачені статтями 364, 365, 366, 367, 425, 426 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані із злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів безпеки.</p>	<p>Стаття 216. Підслідність</p> <p>1. Слідчі органів внутрішніх справ здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування.</p> <p>2. Слідчі органів безпеки здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 109, 110, 111, 112, 113, 114, 201, 258, 258¹, 258², 258³, 258⁴, 258⁵, 261, 265¹, 305, 328, 329, 330, 332, 333, 334, 359, 422, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447 Кримінального кодексу України.</p> <p>Якщо під час розслідування злочинів, передбачених статтями 328, 329, 422 Кримінального кодексу України, будуть встановлені злочини, передбачені статтями 364, 365, 366, 367, 425, 426 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані із злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів безпеки, крім випадків, коли ці злочини віднесено згідно з частиною четвертою цієї статті до підслідності слідчих Національного бюро антикорупційних розслідувань.</p> <p>Слідчі органів безпеки здійснюють також досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених абзацом першим частини четвертої цієї статті, якщо вони були вчинені службовими особами</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>3. Слідчі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 204, 209, 212, 212¹, 216, 219 Кримінального кодексу України.</p> <p>Якщо під час розслідування зазначених злочинів будуть встановлені злочини, передбачені статтями 192, 200, 205, 222, 222¹, 358 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства.</p> <p>4. Слідчі органів державного бюро розслідувань здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) особами, зазначеними у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Головою Національного банку України, його першим заступником чи заступником, членом Ради національної безпеки і оборони України; 2) суддею чи працівником правоохоронного органу; 3) службовими особами, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3, I-4, II-1, II-2, III-1, IV-1; 4) особами, посади яких згідно із статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.	<p>Національного бюро антикорупційних розслідувань.</p> <p>3. Слідчі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 204, 209, 212, 212¹, 216, 219 Кримінального кодексу України.</p> <p>Якщо під час розслідування зазначених злочинів будуть встановлені злочини, передбачені статтями 192, 200, 205, 222, 222¹, 358 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства.</p> <p>4. Слідчі Національного бюро антикорупційних розслідувань здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 209, 354, 364, 364-1, 365, 365-2, 366, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 372, 375, 376, 410 Кримінального кодексу, якщо наявна хоча б одна з таких умов:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) злочин вчинено: народним депутатом України, Президентом України, членом Кабінету Міністрів України; державним службовцем, посада якого віднесена до 1-2 категорії посад державної служби, особою, посада якої прирівняна до 1-2 категорії посад державної служби; депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом обласної ради, міської ради міст Києва та Севастополя, посадовою особою місцевого самоврядування, посаду якої віднесено до 1-2 категорії посад; суддею Конституційного Суду України, суддею суду загальної
--	--

юрисдикції, народним засідателем або присяжним (під час виконання ними цих функцій), Головою, членами, дисциплінарними інспекторами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Головою, заступником Голови, секретарем секції Вищої ради юстиції, іншим членом Вищої ради юстиції;

Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором, помічником прокурора;

особою начальницького складу органів внутрішніх справ, посадовою особою митної служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника митної служби 3 рангу і вище, посадовою особою органів державної податкової служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової служби 3 рангу і вище;

військовослужбовцем офіцерського складу Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

2) розмір предмету злочину або завданої ним шкода дорівнює або перевищує суму, яка в п'ятсот і більше разів перевищує мінімальну заробітну плату, встановлену на відповідний рік;

3) злочин, передбачений статтею 369, частиною першою статті 369-2 Кримінального кодексу України вчинено щодо службової особи, визначеної в частині четвертій статті 18 Кримінального кодексу України або в пункті 1 цієї частини.

Прокурор, який здійснює нагляд за досудовими розслідуваннями, які проводяться слідчими Національного бюро антикорупційних розслідувань, своєю постановою може віднести кримінальне провадження у злочинах, передбачених абзацом першим цієї частини, до підслідності слідчих Національного бюро антикорупційних

<p>5. У кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 209¹, 384, 385, 386, 387, 388, 396 Кримінального кодексу України, досудове розслідування здійснюється слідчим того органу, до підслідності якого відноситься злочин, у зв'язку з яким почато досудове розслідування.</p> <p>Якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші злочини, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, і які не підслідні тому органу, який здійснює у кримінальному провадженні досудове розслідування, то у разі неможливості виділення цих матеріалів в окреме провадження прокурор, який здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, своєю постановою визначає підслідність всіх цих злочинів.</p>	<p>розслідувань, якщо відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охоронюваним законом правам, свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним інтересам. Під тяжкими наслідками слід розуміти загрозу заподіяння або заподіяння шкоди життєво важливим інтересам суспільства та держави, зокрема державному суверенітету, територіальній цілісності України, реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків трьох і більше осіб.</p> <p>5. У кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 209¹, 384, 385, 386, 387, 388, 396 Кримінального кодексу України, досудове розслідування здійснюється слідчим того органу, до підслідності якого відноситься злочин, у зв'язку з яким почато досудове розслідування.</p> <p>Якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші злочини, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, і які не підслідні тому органу, який здійснює у кримінальному провадженні досудове розслідування, то у разі неможливості виділення цих матеріалів в окреме провадження прокурор, який здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, своєю постановою визначає підслідність всіх цих злочинів.</p> <p>Спір про підслідність у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, розв'язує Генеральний прокурор України або його заступник.</p>
---	---

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 246. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій</p> <p>...</p> <p>5. У рішенні про проведення негласної слідчої (розшукової) дії зазначається строк її проведення. Строк проведення негласної слідчої (розшукової) дії може бути продовжений:</p> <p>прокурором, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>керівником органу досудового розслідування, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його або слідчого рішенням, - до шести місяців;</p> <p>начальником головного, самостійного управління Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, головного управління, управління Міністерства внутрішніх справ України, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до дванадцяти місяців;</p> <p>Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, головою державного бюро розслідувань, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>слідчим суддею, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням у порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу.</p>	<p>Стаття 246. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій</p> <p>...</p> <p>5. У рішенні про проведення негласної слідчої (розшукової) дії зазначається строк її проведення. Строк проведення негласної слідчої (розшукової) дії може бути продовжений:</p> <p>прокурором, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>керівником органу досудового розслідування, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його або слідчого рішенням, - до шести місяців;</p> <p>начальником головного, самостійного управління Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, керівником відповідного підрозділу Національного бюро антикорупційних розслідувань, головного управління, управління Міністерства внутрішніх справ України, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до дванадцяти місяців;</p> <p>Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, головою державного бюро розслідувань, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>слідчим суддею, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням у порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу.</p>
---	---

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>6. Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням - уповноважені оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.</p>	<p>6. Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням - уповноважені оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, Національного бюро антикорупційних розслідувань, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.</p>
<p>Стаття 247. Слідчий суддя, який здійснює розгляд клопотань щодо негласних слідчих (розшукових) дій</p> <p>1. Розгляд клопотань, який віднесений згідно з положеннями цієї глави до повноважень слідчого судді, здійснюється головою чи за його визначенням іншим суддею Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.</p>	<p>Стаття 247. Слідчий суддя, який здійснює розгляд клопотань щодо негласних слідчих (розшукових) дій</p> <p>1. Розгляд клопотань, який віднесений згідно з положеннями цієї глави до повноважень слідчого судді, здійснюється слідчим суддею Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.</p>
<p>Стаття 480. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження</p> <p>1. Особливий порядок кримінального провадження застосовується стосовно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) народного депутата України; 2) судді Конституційного Суду України, професійного судді, а також присяжного і народного засідателя на час здійснення ними правосуддя; 3) кандидата у Президенти України; 4) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 5) Голови Рахункової палати, його першого заступника, заступника, 	<p>Стаття 480. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження</p> <p>1. Особливий порядок кримінального провадження застосовується стосовно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) народного депутата України; 2) судді Конституційного Суду України, професійного судді, а також присяжного і народного засідателя на час здійснення ними правосуддя; 3) кандидата у Президенти України; 4) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 5) Голови Рахункової палати, його першого заступника, заступника,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>головного контролера та секретаря Рахункової палати;</p> <p>б) депутата місцевої ради;</p> <p>7) адвоката;</p> <p>8) Генерального прокурора України, його заступника.</p>	<p>головного контролера та секретаря Рахункової палати;</p> <p>б) депутата місцевої ради;</p> <p>7) адвоката;</p> <p>8) Генерального прокурора України, його заступника;</p> <p>9) Директора та державних службовців Національного бюро антикорупційних розслідувань.</p>
<p>Стаття 481. Повідомлення про підозру</p> <p>1. Письмове повідомлення про підозру здійснюється:</p> <p>1) адвокату, депутату місцевої ради, депутату Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільському, селищному, міському голові - Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва або Севастополя в межах його повноважень;</p> <p>2) народному депутату України, кандидату у Президенти України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Рахункової палати, його першому заступнику, заступнику, головному контролеру, секретарю Рахункової палати, заступникам Генерального прокурора України - Генеральним прокурором України;</p> <p>3) судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя - Генеральним прокурором України або його заступником;</p> <p>4) Генеральному прокурору України - заступником Генерального прокурора України.</p>	<p>Стаття 481. Повідомлення про підозру</p> <p>1. Письмове повідомлення про підозру здійснюється:</p> <p>1) адвокату, депутату місцевої ради, депутату Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільському, селищному, міському голові - Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва або Севастополя в межах його повноважень;</p> <p>2) народному депутату України, кандидату у Президенти України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Рахункової палати, його першому заступнику, заступнику, головному контролеру, секретарю Рахункової палати, Директору Національного бюро антикорупційних розслідувань, заступникам Генерального прокурора України - Генеральним прокурором України;</p> <p>3) судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя, державному службовцю Національного бюро антикорупційних розслідувань - Генеральним прокурором України або його заступником;</p> <p>4) Генеральному прокурору України - заступником Генерального прокурора України.</p>
<p>Стаття 545. Центральний орган України</p>	<p>Стаття 545. Центральний орган України</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>1. Генеральна прокуратура України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів.</p> <p>2. Міністерство юстиції України звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав.</p> <p>3. Якщо цим Кодексом або чинним міжнародним договором України передбачено інший порядок зносин, на визначений цими законодавчими актами орган поширюються повноваження, передбачені частинами першою, другою цієї статті.</p>	<p>1. Генеральна прокуратура України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів, крім досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань, яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України.</p> <p>2. Міністерство юстиції України звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав.</p> <p>3. Якщо цим Кодексом або чинним міжнародним договором України передбачено інший порядок зносин, на визначений цими законодавчими актами орган поширюються повноваження, передбачені частинами першою, другою цієї статті.</p>
<p style="text-align: center;">Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. Цей Кодекс набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім:</p> <p>положень, що стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків, які вводяться в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки;</p> <p>частини першої (у частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 цього Кодексу, які вводяться в дію з дня початку діяльності Державного бюро розслідувань України, але не пізніше п'яти років з дня набрання чинності цим Кодексом;</p>	<p style="text-align: center;">Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. Цей Кодекс набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім:</p> <p>положень, що стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків, які вводяться в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки;</p> <p>частини четвертої статті 216 цього Кодексу, яка вводиться в дію з дня початку діяльності Національного бюро антикорупційних розслідувань, але не пізніше трьох років з дня набрання чинності цим Кодексом;</p> <p>...</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

...	
<p style="text-align: center;">Розділ XI ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. До дня введення в дію положень частини першої (в частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслідування передбачених ними кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.</p> <p>Після введення в дію положень частини першої (в частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури відповідним органам досудового розслідування з урахуванням підслідності, визначеної цим Кодексом.</p> <p>...</p>	<p style="text-align: center;">Розділ XI ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. До дня введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслідування передбачених нею кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.</p> <p>Після введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури Національному бюро антикорупційних розслідувань.</p>
Закон України "Про прокуратуру"	
<p><i>Відсутня</i></p>	<p>Стаття 17-1. Прокурори Національного бюро антикорупційних розслідувань</p> <p>Наказом Генерального прокурора України до Національного бюро антикорупційних розслідувань відряджаються прокурори для здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, яке здійснюється слідчими Національного бюро антикорупційних розслідувань.</p> <p>Прокурори, що відряджаються до Національного бюро</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	<p>антикорупційних розслідувань, залишаються на службі в органах прокуратури.</p> <p>Кількість прокурорів, що відряджаються, та порядок їх служби в Національному бюро антикорупційних розслідувань визначаються Генеральним прокурором України за погодженням з Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань.</p> <p>Прокурори, що відряджаються до Національного бюро антикорупційних розслідувань, підпорядковуються безпосередньо Генеральному прокуророві України.</p>
<p>Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність"</p>	
<p>Частина перша статті 5</p> <p>Оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами:</p> <p>...</p>	<p>Оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами:</p> <p>...</p> <p>Національного бюро антикорупційних розслідувань – оперативними, оперативно-технічними, внутрішнього контролю.</p>
<p>Стаття 9</p> <p>У кожному випадку наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності заводиться оперативно-розшукова справа. Постанова про заведення такої справи підлягає затвердженню начальником органу внутрішніх справ, підрозділу внутрішньої безпеки МВС, органу Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, охорони вищих посадових осіб, Служби зовнішньої розвідки України, оперативного підрозділу органів доходів і зборів, органу, установи виконання покарань чи слідчого ізолятора, розвідувального органу Міністерства оборони України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального</p>	<p>У кожному випадку наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності заводиться оперативно-розшукова справа. Постанова про заведення такої справи підлягає затвердженню начальником органу внутрішніх справ, підрозділу внутрішньої безпеки МВС, органу Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, охорони вищих посадових осіб, Служби зовнішньої розвідки України, оперативного підрозділу органів доходів і зборів, органу, установи виконання покарань чи слідчого ізолятора, розвідувального органу Міністерства оборони України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону або його уповноваженим заступником.

Контроль за оперативно-розшуковою діяльністю здійснюється Міністерством внутрішніх справ України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управлінням державної охорони України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальним органом Міністерства оборони України.

...

У випадках порушення прав і свобод людини або юридичних осіб в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності, а також у разі, якщо причетність до правопорушення особи, щодо якої здійснювались оперативно-розшукові заходи, не підтвердилась, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управління державної охорони України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальний орган Міністерства оборони України, розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служба зовнішньої розвідки України зобов'язані невідкладно поновити порушені права і відшкодувати заподіяні матеріальні та моральні збитки в повному обсязі.

органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, **підрозділу Національного бюро антикорупційних розслідувань** або його уповноваженим заступником.

Контроль за оперативно-розшуковою діяльністю здійснюється Міністерством внутрішніх справ України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управлінням державної охорони України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальним органом Міністерства оборони України, **Національним бюро антикорупційних розслідувань**.

...

У випадках порушення прав і свобод людини або юридичних осіб в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності, а також у разі, якщо причетність до правопорушення особи, щодо якої здійснювались оперативно-розшукові заходи, не підтвердилась, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управління державної охорони України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальний орган Міністерства оборони України, розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служба зовнішньої розвідки України, **Національне бюро антикорупційних розслідувань** зобов'язані невідкладно поновити порушені права і відшкодувати заподіяні матеріальні та моральні збитки в повному обсязі.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 9-1</p> <p>...</p> <p>За наявності даних, отриманих у ході ведення оперативно-розшукової справи, про участь особи у підготовці тяжкого чи особливо тяжкого злочину строк ведення справи може бути продовжений до 12 місяців начальниками головних, самостійних управлінь Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, уповноваженим керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, начальникам головних управлінь, управлінь Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі, регіональних органів та органів військової контррозвідки Служби безпеки України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України, територіальних органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Головою Державної прикордонної служби України, уповноваженим керівником регіонального органу доходів і зборів, Головою Служби зовнішньої розвідки України, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України або їх заступниками за погодженням із Генеральним прокурором України, прокурорами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя і прирівняними до них прокурорами, їх заступниками. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом 6 частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p>	<p>Стаття 9-1</p> <p>...</p> <p>За наявності даних, отриманих у ході ведення оперативно-розшукової справи, про участь особи у підготовці тяжкого чи особливо тяжкого злочину строк ведення справи може бути продовжений до 12 місяців начальниками головних, самостійних управлінь Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, уповноваженим керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, начальникам головних управлінь, управлінь Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі, регіональних органів та органів військової контррозвідки Служби безпеки України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України, територіальних органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Головою Державної прикордонної служби України, уповноваженим керівником регіонального органу доходів і зборів, Головою Служби зовнішньої розвідки України, Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України або їх заступниками за погодженням із Генеральним прокурором України, прокурорами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя і прирівняними до них прокурорами, їх заступниками. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом 6 частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p> <p>Подальше продовження строку ведення оперативно-розшукової</p>
--	---

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Подальше продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, але не більш як до 18 місяців, може бути здійснено Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а також Головою Державної прикордонної служби України, Головою Служби зовнішньої розвідки України, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України та начальником Управління державної охорони України за погодженням із Генеральним прокурором України або його заступником. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом 6 частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p> <p>...</p>	<p>справи, але не більш як до 18 місяців, може бути здійснено Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а також Головою Державної прикордонної служби України, Головою Служби зовнішньої розвідки України, Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України та начальником Управління державної охорони України за погодженням із Генеральним прокурором України або його заступником. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом 6 частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p> <p>...</p>
<p>Закон України «Про попереднє ув'язнення»</p>	
<p>Частина друга статті 8</p> <p>Осіб, взятих під варту, розміщують у камерах з додержанням таких вимог ізоляції:</p> <p>...</p> <p>взятих під варту співробітників кадрового складу розвідувальних органів України - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;</p> <p>...</p> <p>осіб, які раніше працювали в органах внутрішніх справ, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Державній кримінально-виконавчій службі України</p>	<p>Осіб, взятих під варту, розміщують у камерах з додержанням таких вимог ізоляції:</p> <p>...</p> <p>взятих під варту співробітників кадрового складу розвідувальних органів України та працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;</p> <p>...</p> <p>осіб, які раніше працювали в органах внутрішніх справ, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Національному бюро антикорупційних</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>та в суді, - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою; ...</p>	<p>розслідувань, Державній кримінально-виконавчій службі України та в суді, - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою; ...</p>
<p>Закону України “Про державну службу”</p>	
<p>Частина друга статті 9 Регулювання правового становища державних службовців, що працюють в апараті органів прокуратури, судів, дипломатичної служби, митного контролю, служби безпеки, внутрішніх справ та інших, здійснюється відповідно до цього Закону, якщо інше не передбачено законами України.</p>	<p>Регулювання правового становища державних службовців, що працюють в апараті органів прокуратури, судів, дипломатичної служби, митного контролю, служби безпеки, внутрішніх справ, Національного бюро антикорупційних розслідувань та інших, здійснюється відповідно до цього Закону, якщо інше не передбачено законами України.</p>
<p>Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві"</p>	
<p>Частина третя статті 3 3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки або внутрішніх справ, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні провадження знаходяться у провадженні податкової міліції, прокуратури або суду, забезпечується за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторів. ...</p>	<p>3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки, органи внутрішніх справ або Національне бюро антикорупційних розслідувань, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні справи знаходяться у провадженні прокуратури або суду, здійснюється за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ, Національним бюро антикорупційних розслідувань чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторів. ...</p>
<p>Закон України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”</p>	
<p>Абзац перший пункту 1 частини першої статті 2</p>	

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>1. Правоохоронні органи - органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.</p>	<p>1. Правоохоронні органи - органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне бюро антикорупційних розслідувань, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.</p>
<p>Стаття 14</p> <p>Рішення про вжиття спеціальних заходів забезпечення безпеки приймають:</p> <p>...</p>	<p>Рішення про вжиття спеціальних заходів забезпечення безпеки приймають:</p> <p>...</p> <p>ж) Директор Національного бюро антикорупційних розслідувань, директори його територіальних органів – щодо захисту підлеглих працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань, а також їх близьких родичів.</p>
<p>Частина перша статті 15</p> <p>1. Здійснення спеціальних заходів забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів покладається:</p> <p>...</p> <p>З цією метою у структурі зазначених органів створюються спеціальні підрозділи.</p>	<p>1. Здійснення спеціальних заходів забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів покладається:</p> <p>...</p> <p>д) щодо працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань та їх близьких родичів – на відповідні підрозділи Національного бюро антикорупційних розслідувань.</p> <p>З цією метою у структурі зазначених органів створюються спеціальні підрозділи.</p>
<p>Закону України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства,</p>	

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

прокуратури і суду"	
<p>Стаття 15</p> <p>Поновлення службових, пенсійних, житлових, інших особистих і майнових прав та відшкодування іншої шкоди, завданої військовослужбовцю Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань, створюваних відповідно до законодавства України, Державної спеціальної служби транспорту, а також особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України та Державної кримінально-виконавчої служби України, провадиться за правилами, встановленими цим Законом._</p>	<p>Поновлення службових, пенсійних, житлових, інших особистих і майнових прав та відшкодування іншої шкоди, завданої військовослужбовцю Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань, створюваних відповідно до законодавства України, Державної спеціальної служби транспорту, а також особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України та Державної кримінально-виконавчої служби України, працівникам Національного бюро антикорупційних розслідувань, провадиться за правилами, встановленими цим Законом._</p>
Закон України “Про банки та банківську діяльність”	
<p>Стаття 62. Порядок розкриття банківської таємниці</p> <p>Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації; 2) на письмову вимогу суду або за рішенням суду; 3) органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу; <p>...</p>	<p>Стаття 62. Порядок розкриття банківської таємниці</p> <p>Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації; 2) на письмову вимогу суду або за рішенням суду; 3) органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Національному бюро антикорупційних розслідувань, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу; <p>...</p>
Закон України “Про центральні органи виконавчої влади”	

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 24</p> <p>...</p> <p>4. Положення цього Закону поширюються на Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, інші утворені Кабінетом Міністрів України центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом, крім випадків, коли Конституцією та законами України визначені інші особливості організації та порядку їх діяльності.</p>	<p>...</p> <p>4. Положення цього Закону поширюються на Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Національне бюро антикорупційних розслідувань, інші утворені Кабінетом Міністрів України центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом, крім випадків, коли Конституцією та законами України визначені інші особливості організації та порядку їх діяльності.</p>
Закон України “Про засади запобігання і протидії корупції”	
<p>Частина п’ята статті 5</p> <p>5. Спеціально уповноважені суб’єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі - спеціально уповноважені суб’єкти у сфері протидії корупції).</p> <p>Спеціально уповноваженими суб’єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом.</p> <p>Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.</p>	<p>5. Спеціально уповноважені суб’єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі - спеціально уповноважені суб’єкти у сфері протидії корупції).</p> <p>Спеціально уповноваженими суб’єктами у сфері протидії корупції є Національне бюро антикорупційних розслідувань, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом.</p> <p>Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.</p>

Народні депутати України

В.В. Чумак

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

В.А. Ковальчук

С.В. Соколов

Л.Ю. Орбець

М.Й. Головка

А.М. Міщенко

О.С. Доній

Додаток 2. Проект Закону України «Про Національну антикорупційну службу» (зі змінами та доповненнями)

Проект

вноситься Народним депутатом України

Пашинським С.В.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національну службу боротьби з корупцією

Цей Закон визначає статус, правові, організаційні засади діяльності Національної служби боротьби з корупцією, функції, права та обов'язки її органів та співробітників.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Національна Служба боротьби з корупцією

Національна служба боротьби з корупцією є органом, діяльність якого спрямована на боротьбу з корупцією, корупційними діяннями та відповідними злочинами, що вчиняються особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і становлять особливу суспільну небезпеку, загрожують національній безпеці України та порушують конституційні права та законні інтереси громадян України.

Стаття 2. Засади діяльності Національної служби боротьби з корупцією

Діяльність Національної служби боротьби з корупцією ґрунтується на засадах законності, поваги до прав і гідності особи, позапартійності, незалежності та відповідальності перед народом України.

Національна служба боротьби з корупцією створюється та функціонує як незалежний орган, що здійснює дізнання та слідство у справах, віднесених до його підслідності. Національна служба боротьби з корупцією є підпорядкованою Президенту України та підзвітною Раді національної безпеки і оборони України.

Жоден державний орган, орган місцевого самоврядування або службова особа не можуть впливати на діяльність Національної служби боротьби з корупцією.

Будь-яке втручання у діяльність Національної служби боротьби з корупцією, зокрема у вигляді вказівок, інструкцій, перевірок, витребування документів тощо є правопорушенням, відповідальність за яке визначається згідно з чинним законодавством України.

Стаття 3. Завдання Національної служби боротьби з корупцією

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

До завдань Національної служби боротьби з корупцією входить:

- 1) організація та ведення системної протидії корупції посадових та службових осіб, корупційні діяння яких становлять особливу суспільну небезпеку та загрожують національній безпеці України;
- 2) попередження, виявлення, припинення та розкриття корупційних діянь службових осіб, які займають відповідальне і особливо відповідальне становище відповідно до ст. 11 цього Закону;
- 3) здійснення оперативно-розшукових заходів, дізнання та досудового слідства у справах про діяння, що містять ознаки злочину, віднесені законом до його підслідності;
- 4) здійснення інформаційно-аналітичної роботи та моніторингу з метою виявлення та усунення причин і умов, що породжують корупцію, розробка пропозицій і рекомендацій щодо підвищення ефективності протидії корупції;
- 5) сприяння в рамках чинного законодавства здійсненню державного контролю за використанням коштів, отриманих у рамках міжнародної фінансової допомоги та фінансування;
- 6) забезпечення захисту від протиправних посягань учасників кримінального провадження та судочинства у підслідних йому кримінальних справах.
- 7) організація міжнародного співробітництва та взаємодії у сфері протидії корупції;
- 8) забезпечення повернення державі майна та коштів, втрачених внаслідок корупції та відповідних злочинів та ефективного застосування фінансових стягнень щодо осіб, винних у вчиненні відповідних злочинів, зокрема сприяти конфіскації та спеціальній конфіскації майна у встановленому законодавством України порядку;

Стаття 4. Обов'язки Національної служби боротьби з корупцією

Національна служба боротьби з корупцією зобов'язана:

- 1) системно протидіяти корупційним діянням, що становлять особливу суспільну небезпеку, які вчинені особами, що вказані в ст. 11 цього Закону, запобігати цим протиправним діянням, своєчасно їх виявляти і припиняти;
- 2) контролювати дотримання законодавчих обмежень, встановлених для осіб, визначених у статті 11 цього Закону;
- 3) контролювати реалізацію проектів фінансової допомоги міжнародних організацій та інституцій іноземних держав;
- 4) відповідно до своєї компетенції перевіряти скарги і заяви фізичних та юридичних осіб, проводити перевірки за ініціативою президента України, Прем'єр-Міністра України, Генерального прокурора України, Секретаря Ради національної безпеки і оборони України;
- 5) аналізувати та узагальнювати практику державних установ щодо протидії корупції;
- 6) аналізувати та узагальнювати досвід інших держав щодо протидії корупції;
- 7) проводити вивчення громадської думки.

Стаття 5. Принципи організації та діяльності Національної служби боротьби з корупцією

Принципами організації та діяльності Національної служби боротьби з корупцією є:

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

верховенство права;

законність;

рівність перед законом громадян України;

захист прав та законних інтересів громадян України, їх честі та гідності;

поєднання гласності з конспіративністю діяльності;

невідворотність покарання;

централізація і єдиноначальність;

обмежена підконтрольність та підзвітність;

позапартійність;

незалежність;

адекватність заходів щодо захисту інтересів держави реальним і потенційним загрозам;

дотримання вимог щодо збереження конфіденційності та державної таємниці у встановленому законом порядку.

Стаття 6. Правова основа діяльності Національної служби боротьби з корупцією

Правову основу діяльності Національної служби боротьби з корупцією становлять Конституція України, цей Закон, Закон України “Про раду національної безпеки і оборони України”, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, закони України “Про основи національної безпеки України”, “Про оперативно-розшукову діяльність”, “Про організаційно-правові засади боротьби з організованою злочинністю”, “Про засади запобігання та протидії корупції”, “Про державну службу” Положення про Національну службу боротьби з корупцією та інші законодавчі акти.

Положення про Національну службу боротьби з корупцією розробляється Радою Національної безпеки та оборони України та затверджується Указом Президента України.

Стаття 7. Взаємодія Національної служби боротьби з корупцією з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, службовими особами, громадянами України та їх об'єднаннями

Національна служба боротьби з корупцією для виконання покладених на неї завдань та обов'язків взаємодіє з Службою безпеки України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством оборони України, Управлінням державної охорони України, іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, службовими особами, громадянами України та їх об'єднаннями у порядку і на засадах, визначених цим Законом та іншими законами України, указами Президента України та іншими нормативно - правовими актами України.

Відповідні службові особи Національної служби боротьби з корупцією мають право надавати обов'язкові до виконання доручення правоохоронним органам України, створювати робочі групи, до яких залучати службових осіб правоохоронних органів України та прокуратури, а також фахівців та експертів інших установ та організацій.

Національна служба боротьби з корупцією для виконання покладених на неї завдань має право залучати до співробітництва на платній та безоплатній основі громадян

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

України, іноземців та осіб без громадянства, за їх згодою, у порядку, встановленому законодавством України. Положенням про Національну службу боротьби з корупцією можуть встановлюватися інші види матеріального заохочення, що сприяють розкриттю корупційних діянь.

Стаття 8. Міжнародне співробітництво Національної служби боротьби з корупцією та діяльність за межами України

Національна служба боротьби з корупцією з метою забезпечення ефективності її діяльності, невідворотності покарання та для забезпечення повернення державі втраченого внаслідок корупційних діянь майна та коштів і застосування передбачених законодавством фінансових стягнень щодо осіб, винних у вчиненні злочинів, віднесених до її підслідності, співпрацює та взаємодіє у сфері боротьби з корупцією та відмиванням коштів з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями, недержавними організаціями, об'єднаннями та установами.

Національна служба боротьби з корупцією може від імені України надавати міжнародні доручення щодо проведення оперативно-розшукових та слідчих дій, укладати угоди про співробітництво з питань її повноважень з іноземними і міжнародними правоохоронними органами та організаціями, звертатися від імені України до іноземних державних органів в установленому законодавством України та відповідних держав порядку тощо.

Національна служба боротьби з корупцією може створювати та брати участь у міжнародних слідчих групах відповідно до цього закону та інших законодавчих актів та міжнародних договорів України, залучати до роботи іноземних експертів у боротьбі з корупцією, мати інші повноваження, пов'язані виконанням нею своїх обов'язків.

Стаття 9. Позапартійність Національної служби боротьби з корупцією

Використання Національної служби боротьби з корупцією у партійних, групових чи особистих інтересах не допускається.

На період служби чи роботи за контрактом членство співробітників Національної служби боротьби з корупцією у політичних партіях зупиняється.

Стаття 10. Право громадян України на інформацію про діяльність Національної служби боротьби з корупцією

Громадяни України через засоби масової інформації та в інших формах у визначеному законодавством порядку інформується про діяльність Національної служби боротьби з корупцією.

Забороняється встановлювати обмеження на інформацію щодо загального бюджету Національної служби боротьби з корупцією, її компетенції та основних напрямів діяльності, статистичних відомостей щодо злочинів, розслідування яких закінчено та винних осіб, притягнутих у встановленому законодавством України порядку до відповідальності за вчинення кримінально-караних діянь, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією.

Забороняється приховувати інформацію щодо випадків протиправних дій органів і співробітників Національної служби боротьби з корупцією.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Не підлягають розголошенню відомості, що становлять державну, банківську, військову, службову та комерційну таємницю, а також інформація конфіденційного характеру, розголошення якої може завдати шкоди національній безпеці України, честі і гідності особи або порушити її законні права, крім випадків, передбачених законодавством України в інтересах правосуддя.

Стаття 11. Корупційні діяння, що становлять особливу суспільну небезпеку та злочини, що до них належать.

Корупційні діяння, що становлять особливу суспільну небезпеку загрожують національній безпеці держави та порушують конституційні права та законні інтереси громадян України.

Корупційними діяннями, що становлять особливу суспільну небезпеку, відповідно до цього Закону, є використання особами, визначеними у пунктах 1, 2, 3 цієї статті, наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди, преференцій, переваг та пільг для себе чи інших фізичних або юридичних осіб, а також схиляння або примушування з цією метою інших службових осіб органів державної влади та самоврядування, прокуратури та суду до протиправного використання наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей. До таких діянь також відносяться також суспільно-небезпечні діяння, що мають своїм наслідком завдання збитків державі, зокрема шляхом втілення корупційних схем та створення злочинних корупційних організацій, якщо в цьому задіяні особи, визначені у пунктах 1, 2, 3 цієї статті.

До корупційних діянь, що становлять особливу суспільну небезпеку, належать суспільно-небезпечні діяння, відповідальність за які передбачена статтями 157, 158, 159-1, 190, 191, 201, 209, 210, 211, 212, 212-2, 222, 222-1, 233, 255, 255-1, 256, 258-3, 258-5, 294, 305, 328, 330, 332, 343, 344, 354, 355, 357, 361, 364, 365, 368, 368-2, 369-2, 371, 372, 387, 388 Кримінального кодексу України, вчинені особисто або разом з іншими наступними особами:

1) Службовими особами, які займають відповідальне становище та посади яких згідно з Законом України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп І-4, ІІ-2, ІІ-3, ІІ-4, ІІІ-1, ІІІ-2, ІІІ-3, ІІІ-4, судді, прокурори і слідчі, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць, керівники і заступники підприємств, що знаходяться у державній власності, незалежно від частки такої власності.

2) Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище є Президент України, члени Кабінету Міністрів України, Прем'єр-Міністр України, Віце Прем'єр-Міністри України, перші заступники та заступники міністрів України, Голова Верховної Ради України, його перший заступник та заступник, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, працівники прокуратури, яким присвоюються класні чини, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України, народні депутати України; особи, посади яких згідно з Законом України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3 та II-1; особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.

3) Особами, що мають політичний вплив, та членами їх сімей. Під особами, що мають політичний вплив, розуміються особи, що раніше займали посади Президента України, членів Кабінету Міністрів України, Прем'єр-Міністра України, Віце Прем'єр-Міністра України, перших заступники та заступників міністрів України, а також керівники політичних партій, що мають представництво у Верховній Раді України, та їх заступники.

Стаття 12. Підслідність Національної служби боротьби з корупцією

Злочини, визначені у ст. 11 цього закону належать до підслідності Національної служби боротьби з корупцією. Дізнання та слідство по ним здійснюється на умовах, визначених в цій статті.

Якщо під час здійснення дізнання, досудового слідства або перевірки службова особа будь-якого правоохоронного органу виявить ознаки злочинів, визначених у ст. 11 цього Закону, така службова особа має негайно повідомити про це Національну службу боротьби з корупцією.

Національна служба боротьби з корупцією та не пізніше 10 днів з моменту одержання такого повідомлення за погодженням з відкомандированим прокурором приймає одне з таких рішень:

- 1) про прийняття оперативно-розшукової або кримінальної справи до свого виключного провадження;
- 2) про прийняття оперативно-розшукової або кримінальної справи до свого провадження із тимчасовим залученням службових осіб, які вже почали здійснення дізнання, досудового слідства або перевірки, до подальшої участі у здійсненні відповідних дій;
- 3) про виділення оперативно-розшукової або кримінальної справи в окреме провадження та прийняття її до свого виключного провадження;
- 4) про створення спільної оперативної або слідчої групи з метою розслідування цієї справи або остаточного визначення підслідності;
- 5) про залишення оперативно-розшукової або кримінальної справи у провадженні органу, який проводить дізнання, досудове слідство або перевірку у зв'язку з невідслідністю цієї справи Державній службі боротьби з корупцією.

У випадках, передбачених пунктами 1-3 цієї статті, відповідна справа має бути передана до Національної служби боротьби з корупцією не пізніше 3 днів.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

У випадку, передбаченому пунктом 4 цієї статті, у разі прийняття рішення про прийняття справи до провадження Національної служби боротьби з корупцією, справа підлягає передачі не пізніше 3-х днів.

Після порушення кримінальної справи, що належить до її підслідності, Національна служба боротьби з корупцією за погодженням з відкомандированим прокурором має право передати її для розслідування та передачі до суду іншому органу слідства. При цьому за Національною службою боротьби з корупцією залишається право контролю за розслідуванням таких справ.

Якщо злочини, не підслідні Національній службі боротьби з корупцією, є такими, що пов'язані з злочинами, зазначеними в ст. 11 цього Закону, за умови неможливості виділення справ в окреме провадження, всі злочини вважаються підслідними Національній службі боротьби з корупцією.

РОЗДІЛ 2. СКЛАД, ПОРЯДОК УТВОРЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Стаття 13. Структура і чисельність Національної служби боротьби з корупцією

Національна служба боротьби з корупцією складається з Центрального апарату, Центрального управління, Колегії, структурних підрозділів, воєнізованих підрозділів, територіальних управлінь та інших підрозділів, створених відповідно до Положення про Національну службу боротьби з корупцією.

Національна служба боротьби з корупцією здійснює свої повноваження через Центральне управління у місті Києві, що поширює свою діяльність на місто Київ, Київську, Черкаську та Чернігівську області та такі територіальні управління:

- 1) територіальне управління, яке знаходиться у місті Львів, що поширює свою діяльність на Львівську, Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Тернопільську області;
- 2) територіальне управління, яке знаходиться у місті Хмельницький, що поширює свою діяльність на Хмельницьку, Вінницьку, Житомирську, Рівненську, Чернівецьку області;
- 3) територіальне управління, яке знаходиться у місті Миколаїв, що поширює свою діяльність на Миколаївську, Кіровоградську, Одеську області;
- 4) територіальне управління, яке знаходиться у місті Херсон, що поширює свою діяльність на Автономну Республіку Крим, місто Севастополь, Запорізьку та Херсонську області;
- 5) територіальне управління, яке знаходиться у місті Полтава та поширює свою діяльність на Полтавську, Дніпропетровську, Сумську, Харківську області;
- 6) територіальне управління, яке знаходиться у місті Донецьк та поширює свою діяльність на Донецьку та Луганську області;

Національною службою боротьби з корупцією можуть утворюватися інші територіальні управління, територія діяльності яких може не збігатися з адміністративно-територіальним поділом України.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

До складу Національної служби боротьби з корупцією входять оперативно-розшуковий, оперативно-технічний, слідчий, інформаційно-аналітичний, міжнародного співробітництва та інші підрозділи.

Гранична штатна чисельність Національної служби боротьби з корупцією становить 1200 осіб.

Національна служба боротьби з корупцією та її управління є юридичними особами, мають печатки із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, інші печатки і штампи, рахунки в банках у національній та іноземній валютах.

Національна служба боротьби з корупцією для тимчасового утримання осіб, затриманих та взятих під варту, використовує ізолятори тимчасового тримання на умовах, визначених в законодавстві та нормативно-правових актах України.

Стаття 15. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності Національної служби боротьби з корупцією.

Фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності Національної служби боротьби з корупцією здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до норм забезпечення, визначених Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Положенням про Національну службу боротьби з корупцією може бути передбачена можливість додаткового фінансування служби за рахунок коштів та майна, що повертаються до держави у результаті діяльності Національної служби боротьби з корупцією, а також за рахунок міжнародної фінансової допомоги.

Стаття 16. Керівництво Національної служби боротьби з корупцією

Керівництво діяльністю Національної служби боротьби з корупцією здійснює Директор Національної служби боротьби з корупцією.

Директор Національної служби боротьби з корупцією призначається Радою національної безпеки та оборони України і несе персональну відповідальність за виконання завдань, покладених законодавством України на Національну службу боротьби з корупцією.

Директор Національної служби боротьби з корупцією призначається терміном на 5 років.

Директором Національної служби боротьби з корупцією може бути призначена особа, яка відповідає таким вимогам:

- має громадянство України;
- має вищу освіту;
- володіє державною мовою;
- не була засуджена за умисне злочинне діяння;
- не була притягнута до адміністративної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення;
- не є членом будь-якої політичної партії або надає згоду на тимчасове припинення

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

членства у політичній партії на період зайняття посади Директора Національної служби боротьби з корупцією;

- не має обмежень для зайняття посади Директора за станом здоров'я;
- за своєю репутацією та моральними якостями відповідає посаді Директора Національної служби боротьби з корупцією і має підтримку громадськості як особа, що бореться з корупцією в Україні.

Дострокове припинення повноважень Директора Національної служби боротьби з корупцією здійснюється Радою національної безпеки та оборони України в разі:

- припинення громадянства України;
- призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;
- відставки за власним бажанням;
- неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;
- порушення вимог щодо несумісності;
- набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;
- порушення вимог щодо заборони займатися підприємницькою діяльністю безпосередньо або через представників або підставних осіб;
- звільнення з посади внаслідок висловлення недовіри Радою національної безпеки та оборони України.

Звільнення з посади Директора Національної служби боротьби з корупцією внаслідок висловлення недовіри Радою національної безпеки та оборони України не допускається, якщо таке звільнення фактично пов'язане з розслідуванням Національною службою боротьби з корупцією справ щодо Президента України, членів Ради національної безпеки та оборони України, членів їх сімей, або близьких до них фізичних або юридичних осіб. Рішення звільнення з посади на цих підставах може бути оскаржено Директором Національної служби боротьби з корупцією у Вищому адміністративному суді України.

Заступники Директора Національної служби боротьби з корупцією призначаються на посади та звільняються з посад Директором Національної служби боротьби з корупцією за погодженням з Радою Національної безпеки і оборони України.

Стаття 17. Повноваження Директора Національної служби боротьби з корупцією

Директор Національної служби боротьби з корупцією: Національної служби боротьби з корупцією:

- 1) організовує роботу Національної служби боротьби з корупцією, координує і контролює діяльність її структурних підрозділів та територіальних управлінь;
- 2) призначає на посади та звільняє з посад керівників структурних підрозділів та територіальних управлінь;
- 3) визначає відповідно до законодавства України порядок призначення та звільнення інших співробітників Національної служби боротьби з корупцією;
- 4) видає у межах повноважень накази і розпорядження, обов'язкові до виконання співробітниками Національної служби боротьби з корупцією;
- 5) скликає і веде засідання Колегії Національної служби боротьби з корупцією;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- 6) приймає рішення про розподіл бюджетних коштів та затверджує звіт про їх використання;
- 7) розглядає скарги фізичних та юридичних осіб на дії співробітників Національної служби боротьби з корупцією;
- 8) вживає заходів щодо забезпечення конфіденційності інформації та запобігання несанкціонованому доступу до неї; надає дозвіл на розкриття співробітникам Національної служби боротьби з корупцією інформації, що містить державну таємницю, та є необхідною для здійснення ними дізнання, слідства або перевірок;
- 9) встановлює порядок реєстрації, обробки, зберігання і знищення отриманої Національною службою боротьби з корупцією інформації;
- 10) вирішує питання про підслідність розгляду справ і ухвалення рішень;
- 11) вирішує питання щодо заохочення чи накладення дисциплінарних стягнень на співробітників Національної служби боротьби з корупцією;
- 12) вносить у встановленому порядку пропозиції Президенту України щодо вдосконалення законодавства з питань, які належать до компетенції Національної служби боротьби з корупцією;
- 13) представляє Національну службу боротьби з корупцією у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, політичними партіями і громадськими об'єднаннями, правоохоронними органами України та відповідними органами, службами, організаціями іноземних держав;
- 14) присвоює в межах своїх повноважень у встановленому законодавством України порядку ранги державних службовців співробітникам Національної служби боротьби з корупцією;

Директор Національної служби боротьби з корупцією здійснює інші повноваження, визначені законодавством України та Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Стаття 18. Колегія Національної служби боротьби з корупцією

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Національної служби боротьби з корупцією, утворюється Колегія у складі Директора, його заступників за посадою, керівників територіальних управлінь та структурних підрозділів Національної служби боротьби з корупцією.

Завданнями колегії є:

- 1) розробка та затвердження планів діяльності Національної служби боротьби з корупцією;
- 2) розгляд питань про співпрацю із органами, службами та організаціями іноземних держав;
- 3) вирішення будь-яких інших питань, що знаходяться у компетенції Директора.

Рішення Колегії приймаються на засіданнях і вводяться в дію наказами Директора Національної служби боротьби з корупцією.

Внесення питань до порядку денного здійснюється членами Колегії у порядку, визначеному Положенням Про Національну службу боротьби з корупцією.

Стаття 19. Співробітники Національної служби боротьби з корупцією

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

На службу до Національної служби боротьби з корупцією за результатами професійного відбору зараховуються громадяни України, які за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я здатні виконувати відповідні службові обов'язки.

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією укладають контракт терміном до п'яти років з правом брати участь у наступних професійних відборах на раніше займані та інші посади на умовах, визначених Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Особи, що вперше зараховуються на службу до Національної служби боротьби з корупцією, проходять випробування терміном до 6 місяців. З особою, яка не пройшла випробування, контракт не укладається.

При прийнятті на роботу співробітникам Національної служби боротьби з корупцією присвоюється ранг державного службовця у межах відповідної групи.

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією мають службове посвідчення, зразок та форма якого затверджується Радою національної безпеки та оборони України.

Стаття 20. Обмеження щодо співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією не мають права: перебувати на службі в інших правоохоронних органах; бути членами політичних партій; брати участь у мітингах або страйках, займатися підприємницькою діяльністю безпосередньо чи через посередників або підставних осіб; бути повіреними третіх осіб у справах державного органу, в якому вони працюють, а також виконувати іншу роботу на умовах сумісництва.

Не може бути призначена на посаду співробітника Національної служби боротьби з корупцією особа, яка:

- 1) має судимість за вчинення умисного злочину;
- 2) відповідно до вироку суду позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави або обіймати відповідні посади;
- 3) піддавалася адміністративному стягненню за корупційне правопорушення або притягалася судом до відповідальності за вчинення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, злочинів проти правосуддя;
- 4) має громадянство іншої держави;
- 5) у разі призначення буде безпосередньо підпорядкована особі, яка є її близькою особою відповідно до Закону України "Про засади запобігання та протидії корупції";
- 6) не надала згоду на проведення щодо себе регулярних перевірок на добросовісність та моніторингу способу життя в порядку, встановленому Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції" та Положенням Про Національну службу боротьби з корупцією;
- 7) відмовляється від припинення членства у політичній партії;
- 8) має протипоказання за станом здоров'я щодо роботи в Національній службі боротьби з корупцією.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

У разі виникнення у співробітника Національної служби боротьби з корупцією конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень, він повинен негайно повідомити про це свого безпосереднього керівника. Керівник зобов'язаний вжити усіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання чи усунення конфлікту інтересів шляхом доручення виконання відповідного службового завдання іншому працівнику Національної служби боротьби з корупцією, особистого виконання цього завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Стаття 21. Воєнізовані підрозділи Національної служби боротьби з корупцією

На співробітників воєнізованих підрозділів Національної служби боротьби з корупцією поширюється порядок проходження військової служби у Збройних Силах України, визначений законодавством України.

Співробітники воєнізованих підрозділів Національної служби боротьби мають службове посвідчення, єдину форму одягу, зразки яких затверджуються Радою національної безпеки та оборони України.

Стаття 22. Присяга співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Особи, які зараховуються на службу до Національної служби боротьби з корупцією, складають Присягу такого змісту:

"Вступаючи на службу до Національної служби боротьби з корупцією, присягаю на вірність Українському народу. Зобов'язуюся суворо дотримувати Конституції та законів України, боротися з корупцією в Україні як з одним з найнебезпечніших злочинів, що руйнує мою Державу, охороняти права, свободи і законні інтереси громадян України, незалежно від їх національності, походження, соціального статусу, політичних або релігійних поглядів, сумлінно виконувати свої обов'язки, бути чесним і непідкупним. У разі порушення мною цієї присяги, я негайно припиню службу та буду нести відповідальність згідно з законодавством України".

РОЗДІЛ 3 ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СПІВРОБІТНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Стаття 23. Права співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією для виконання завдань, покладених на Національну службу боротьби з корупцією, мають право:

- 1) здійснювати оперативно-розшукові заходи з залученням оперативних та оперативно-технічних сил і засобів, опитувати осіб за їх згодою, використовувати їх добровільну допомогу;
- 2) мати гласних і негласних штатних і позаштатних співробітників, використовувати документи, що зашифровують особу чи відомчу належність працівників, приміщень і транспортних засобів органів та підрозділів Національної служби боротьби з корупцією;
- 3) витребувати, збирати і вивчати документи та відомості про будь-яких фізичних та

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

юридичних осіб, установ та організацій, службових осіб будь-яких державних органів, установ та місцевого самоврядування незалежно від їх рангу, будь-яких політичних партій та громадських об'єднань, а також щодо способу життя осіб, визначених у статті 11 цього Закону, джерела і розміри їх доходів для попередження і припинення корупційних діянь, що становлять особливу суспільну небезпеку;

4) виявляти, фіксувати і документувати гласно і негласно корупційні діяння, що вчиняються особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, визначеними у статті 11 цього Закону, вести їх оперативний облік, здійснювати візуальне спостереження у громадських місцях із застосуванням фото-, кіно- і відеозйомки, оптичних та радіоприладів, інших технічних засобів;

5) проводити спеціальні операції та відповідні оперативні і оперативно-технічні заходи з метою попередження, своєчасного виявлення і припинення корупційних діянь, що становлять особливу суспільну небезпеку;

6) виключно з метою ефективного здійснення проваджень, що віднесені до їх підслідності брати участь у розвідувальній діяльності відповідно до законодавства України;

7) здійснювати затримання службових осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які скоїли або скоюють корупційні діяння, що становлять особливу суспільну небезпеку відповідно до статті 11 цього Закону.

8) у будь-який час безперешкодно, а на об'єкти, що оперебувають на спеціальному режимі охорони, - в установленому законодавством України порядку, заходити і перебувати на території та в приміщеннях будь-яких органів державної влади та їх структурних підрозділів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, незалежно від форми власності.

9) зупиняти будь-які транспортні засоби незалежно від їх належності та посади осіб, що в них перебувають, та перевіряти їх з метою здійснення обов'язків, покладених на Державну службу боротьби з корупцією. Вилучати будь-які речі та документи, що знаходяться у транспортних засобах на умовах, визначених законодавством України.

10) при здійсненні своїх службових обов'язків безперешкодно користуватися засобами зв'язку, що належать підприємствам, установам і організаціям, а засобами зв'язку, що належать громадянам, - за їх згодою, з наступним відшкодуванням витрат за їх вимогою.

11) зберігати, носити, застосовувати, використовувати зброю, спеціальні засоби, вживати заходів фізичного впливу відповідно до законів України та інших актів законодавства України, провозити зброю та спеціальні засоби в усіх видах транспорту;

12) надсилати органам державної влади, органам місцевого самоврядування обов'язкові до розгляду пропозиції та рекомендації щодо усунення причин і умов, які сприяють вчиненню корупційних правопорушень, що вчиняються особами, уповноваженими на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування;

13) відповідно до порядку, визначеного законодавством України, зупиняти операції по рахунках в банках, накладати арешт на майно або кошти на рахунках фізичних та юридичних, обмежувати права осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування щодо розпорядження грошовими коштами на їх рахунках, якщо є мотивована підозра, що зазначені кошти, майно є предметом корупційного

Висновок ОБСЄ/БДПП щодо двох проектів антикорупційних законів України

діяння, що становить особливу суспільну небезпеку, або доходами, одержаними внаслідок вчинення такого діяння;

14) опечатувати архіви, каси, приміщення (за винятком жилих) чи інші сховища, брати їх під охорону, вилучати предмети і документи, зокрема такі, що можуть бути речовими доказами;

15) залучати на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів для забезпечення виконання повноважень Національної служби боротьби з корупцією;

16) утворювати власні інформаційні, інформаційно-аналітичні, облікові та обліково-аналітичні бази даних, мати доступ до баз даних органів державної влади та правоохоронних органів України;

17) направляти своїх співробітників або мати офіцерів діючого резерву на відповідних посадах в органах державної та виконавчої влади, правоохоронних органах, Службі безпеки України, Міністерстві оборони України, Службі зовнішньої розвідки України, судових органах (крім посад суддів), Національному банку України та органах місцевого самоврядування;

18) через відкомандированих прокурорів порушувати перед відповідними судовими органами про визнання недійсними угод, укладених з порушенням законодавства України;

19) ініціювати проведення перевірок щодо державних закупівель та витрати коштів, що надходять до України в рамках міжнародної фінансової допомоги та кредитів;

20) мати відповідно до Положення "Про національну службу боротьби з корупцією" інші права, передбачені Законом України "Про міліцію" та "Про Службу безпеки України".

Надані права співробітники Національної служби боротьби з корупцією не можуть використовувати у протиправних цілях. У разі невиконання цих вимог вони несуть відповідальність, встановлену законом.

Стаття 24. Обов'язки Національної служби боротьби з корупцією та її співробітників

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією зобов'язані:

1) забезпечувати захист прав і законних інтересів учасників кримінального судочинства у кримінальних справах, які розслідуються Національною службою боротьби з корупцією, особисту безпеку своїх співробітників, свідків та інших осіб, що надають допомогу у протидії корупції;

2) забезпечувати додержання режиму внутрішньої безпеки і таємності в роботі, конфіденційності інформації та її джерел;

3) здійснювати відповідно до Закону України "Про державну таємницю" та інших актів законодавства заходи щодо забезпечення охорони державної таємниці та конфіденційної інформації, що є власністю держави;

4) забезпечувати захист своїх баз даних та не оприлюднювати інформацію, отриману з баз даних органів державної влади, місцевого самоврядування правоохоронних та інших органів, установ та організацій;

5) не розголошувати інформацію, що стала відома під час оперативно-розшукової діяльності, слідства та перевірок;

6) відмовлятися від виконання будь-яких наказів, розпоряджень або вказівок, які суперечать законодавству України;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

7) додержуватися вимог Конституції України, цього Закону та інших законів України, забезпечувати відповідність прийнятих рішень за заявами та повідомленнями, а також у кримінальних справах під час проведення досудового слідства.

Стаття 25. Відповідальність співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність за протиправні дії чи бездіяльність відповідно до законодавства України.

У разі порушення співробітниками Національної служби боротьби з корупцією під час виконання ними службових обов'язків прав чи свобод особи, Національна служба боротьби з корупцією вживає в межах своїх повноважень заходи із поновлення цих прав і свобод, відшкодування завданої матеріальної і моральної шкоди, притягнення винних осіб до відповідальності відповідно до законодавства України.

Поведінка співробітників Національної служби боротьби з корупцією, порядок проведення службового розслідування, накладання на них стягнень та заохочень регламентується Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Стаття 26. Контроль і нагляд за діяльністю Національної служби боротьби з корупцією

Контроль за діяльністю Національної служби боротьби з корупцією здійснюється Радою Національної безпеки і оборони України в порядку, визначеному цим законом, Законом України "Про Раду національної безпеки і оборони України" та Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Прокурорський нагляд за додержанням законності під час проведення Національною службою боротьби з корупцією оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування здійснюється відкомандированими Генеральним прокурором України прокурорами, які прикріплюються до Національної служби боротьби з корупцією терміном на 5 років і не можуть відкомандировуватись повторно. Кількість відкомандированих прокурорів визначається Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Директор Національної служби боротьби з корупцією може без пояснення причин відмовитись від прийняття будь-якого відкомандированого прокурора або припинити його діяльність. В цьому випадку він має бути не пізніше 10 робочих днів замінений на іншого. Прокурори, що здійснюють нагляд за додержанням законності під час проведення Національною службою боротьби з корупцією оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування, не підпорядковуються вищестоящим прокурорам в порядку, визначеному іншими актами законодавства України, та не мають права розголошувати відомості, що стали їм відомі під час виконання ними своїх повноважень.

Положення законодавства України, які регламентують діяльність органів прокуратури України, застосовуються до відкомандированих прокурорів за виключенням тих положень, які суперечать цьому закону та Положенню про Національну службу боротьби з корупцією.

Прийняті відкомандированими до Національної служби боротьби з корупцією прокурорами рішення можуть бути скасовані Генеральним прокурором України.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Справи, що знаходяться у провадженні Національної служби боротьби з корупцією не можуть бути витребувані на перевірку або передані іншому органу дізнання та слідства. Відкликання та звільнення з посади відкомандированих до Національної служби боротьби з корупцією прокурорів здійснюється Генеральним прокурором України.

Стаття 27. Оскарження дій або бездіяльності Національної служби боротьби з корупцією та відкомандированих прокурорів

Скарги на дії або бездіяльність співробітників Національної служби боротьби з корупцією розглядаються відкомандированими до неї прокурорами, Генеральним прокурором України та апеляційними судами або вищими спеціалізованими судами за підвідомчистю.

Скарги на дії або бездіяльність відкомандированих прокурорів розглядаються Генеральним прокурором України, апеляційними судами або вищими спеціалізованими судами за підвідомчистю.

РОЗДІЛ 4 ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ ТА КОНТРОЛЬ.

Стаття 28. Гарантії незалежності співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Держава гарантує захист життя, здоров'я, честі, гідності, житла, майна співробітників Національної служби боротьби з корупцією під час виконання службових обов'язків, якщо вони діють у межах своїх повноважень.

Опір, погроза, насильство та інші дії, які перешкоджають виконанню покладених на таких співробітників завдань, тягнуть за собою встановлену законом відповідальність.

Кримінальна справа щодо співробітника Національної служби боротьби з корупцією може порушуватись лише Генеральним прокурором України або його заступниками у встановленому законом порядку.

Кримінальна справа щодо Директора Національної служби боротьби з корупцією може порушуватись виключно Генеральним прокурором України. Про порушення кримінальної справи має бути негайно повідомлено Президента України та Секретаря Раді національної безпеки і оборони України.

Отримання необхідних дозволів на проведення прослуховування телефонних розмов, розкриття листування, в тому числі, що здійснюється за допомогою засобів електронного зв'язку, затримання, привід, арешт і пов'язані з цим особистий огляд, обшук та огляд речей, транспортних засобів, які використовують співробітники Національної служби боротьби з корупцією, проведення інших оперативно-розшукових та слідчих дій щодо співробітників Національної служби боротьби з корупцією здійснюється виключно за поданням Генерального прокурора України або його заступників на підставі відповідного дозволу апеляційного суду за місцезнаходженням відповідно Центрального апарату, Центрального або територіального управління, до штату якого входить такий співробітник. Подібні дії щодо Директора Національної служби боротьби з корупцією можуть проводитись виключно за поданням Генерального прокурора України та дозвіл має бути наданий апеляційним судом міста Києва.

Зазначені дії без дозволу суду можуть бути здійснені виключно у випадках, якщо

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

співробітника або Директора Національної служби боротьби з корупцією затримано під час скоєння злочину.

Про затримання, привід, арешт співробітника Національної служби боротьби з корупцією має бути негайно повідомлено Директора Національної служби боротьби з корупцією або його заступників.

Стаття 29. Соціальний захист співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Держава забезпечує соціальний захист співробітників Національної служби боротьби з корупцією відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових актів України.

Пенсійне забезпечення співробітників Національної служби боротьби з корупцією здійснюється відповідно до Закону України "Про державну службу".

Життя і здоров'я співробітників Національної служби боротьби з корупцією підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню за рахунок коштів Державного бюджету України.

У разі загибелі співробітника Національної служби боротьби з корупцією, під час виконання службових обов'язків членам сім'ї загиблого або його утриманцям виплачується одноразова допомога у розмірі трирічного окладу за останньою посадою, яку він займав, і призначається пенсія у зв'язку із втратою годувальника у розмірі половини від його заробітної платні.

У разі каліцтва, заподіяного співробітнику Національної служби боротьби з корупцією під час виконання службових обов'язків, а також інвалідності, що настала у період роботи або внаслідок захворювання чи нещасного випадку, що мали місце у період роботи, виплачується одноразова допомога в розмірі річного окладу та призначається пенсія по інвалідності.

Шкода, завдана майну співробітників Національної служби боротьби з корупцією або членам їх сімей у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків, підлягає компенсації, а у разі їх загибелі – підлягає компенсації членам сім'ї у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України.

Стаття 30. Заробітна плата співробітників Національної служби боротьби з корупцією

Заробітна плата співробітників Національної служби боротьби з корупцією повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для комплектування Національної служби боротьби з корупцією висококваліфікованими працівниками з урахуванням характеру, інтенсивності та небезпечності роботи, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності, компенсувати фізичні та інтелектуальні затрати.

Форми і розмір заробітної плати та умови оплати праці співробітників Національної служби боротьби з корупцією України встановлюються Положенням про Національну службу боротьби з корупцією.

Стаття 31. Підвищення кваліфікації співробітників Національної служби боротьби з корупцією

З метою підвищення кваліфікації співробітників Національної служби боротьби з корупцією Національна служба боротьби з корупцією може направляти їх у відчизняні або закордонні

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

навчальні заклади та центри підготовки.

Співробітники Національної служби боротьби з корупцією можуть брати участь у відповідних спільних навчаннях та міжнародних семінарах.

Стаття 32. Взаємодія Національної служби боротьби з корупцією з громадськістю

Національна служба боротьби з корупцією взаємодіє з громадськістю та громадськими об'єднаннями України, до статутної діяльності яких входить протидія корупції.

З метою такої взаємодії та здійснення громадського контролю за діяльністю Національної служби боротьби з корупцією, оцінки її ефективності, утворюється постійно діюча Громадська рада, до складу якої входить заступник Національної служби боротьби з корупцією.

Секретар Ради Національної безпеки і оборони України бере участь у засіданнях Громадської ради з метою оцінки ефективності роботи Національної служби боротьби з корупцією.

Положення про Громадську раду Національної служби боротьби з корупцією затверджує Рада національної безпеки і оборони України.

Стаття 33. Інформування суспільства про результати діяльності Національної служби боротьби з корупцією

Директор Національної служби боротьби з корупцією щорічно інформує суспільство через засоби масової інформації та в інших формах про результати діяльності Національної служби боротьби з корупцією.

Директор Національної служби боротьби з корупцією несе персональну відповідальність за своєчасність, об'єктивність і повноту поданої інформації.

РОЗДІЛ 5. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До набрання чинності Законом України "Про державну службу в Україні" пункти 1 та 2 статті 11 цього Закону застосовуються в такій редакції:

"1) Службовими особами, які займають відповідальне становище та посади яких згідно з Законом України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби третьої категорії, судді прокурори і слідчі, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць, керівники і заступники підприємств, що знаходяться у державній власності, незалежно від частки такої власності.

2) Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище є Президент України, члени Кабінету Міністрів України, Прем'єр-Міністр України, Віце-Прем'єр-Міністри України, перші заступники та заступники міністрів України, Голова Верховної Ради України, його перший заступник та заступник, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, працівники прокуратури, яким присвоюються

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

класні чини, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України, народні депутати України; особи, посади яких згідно з Законом України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби першої та другої категорії; особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування".

3. До набрання чинності Законом України "Про державну службу в Україні" у статті 19 замість слів "відповідної групи" застосовується "відповідної категорії посад".

4. Внести наступні зміни до Закону України "Про Раду національної безпеки і оборони України"

- до статті 3 додати пункт 4 наступного змісту:

" координація та здійснення контролю за діяльністю Національної служби боротьби з корупцією у будь-який час".

- до статті 4 додати пункти 7, 8, 9, 10 наступного змісту:

"7) розробляє та затверджує Положення про Національну службу боротьби з корупцією України та Положення про Громадську раду Національної служби боротьби з корупцією; 8) призначає на посаду та звільняє з посади Директора Національної служби боротьби з корупцією та погоджує призначення його заступників; 9) координує та контролює діяльність Національної служби боротьби з корупцією; 10) затверджує форму та зразки печаток та штампів Національної служби боротьби з корупцією, здійснює інші функції, покладені на неї Законом України "Про Національну службу боротьби з корупцією".

- до статті 7 додати частину наступного змісту:

"Секретар Ради національної безпеки та оборони бере участь у засіданнях Громадської ради Національної служби боротьби з корупцією".

5. Внести зміни до Кримінального кодексу України:

- пункт 7 статті 51 викласти у наступній редакції:

"конфіскація та спеціальна конфіскація майна".

- статтю 96-1 викласти у наступній редакції:

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 96-1. Спеціальна конфіскація.

1. Спеціальна конфіскація – це виключний вид конфіскації, який полягає у примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, фактичним вигодоодержувачем (бенефіціаром) якого є засуджений, не залежно від того, хто володіє майном у відповідності з правовстановлюючими документами.

2. Спеціальна конфіскація може застосовуватися як додатковий вид покарання до службових осіб, що визначені в примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу, у випадках, передбачених цим Кодексом.

3. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються.

Примітка. Фактичним вигодоодержувачем (бенефіціаром) вважається особа, яка, не залежно від оформлення правовстановлюючих або трастових документів, якщо це стосується іноземної власності, фактично володіє, контролює кошти, в тому числі на банківських рахунках, майно або корпоративні права, або одержує прибуток від коштів, в тому числі на банківських рахунках, майна або корпоративних прав на юридичну особу, які передано в довірче користування або управління другій юридичній чи фізичній особі (в тому числі оренда, винайм), або від використання яких третіми особами (наприклад, коли акціонер передає акції в користування брокеру), вона отримує прибуток. Способами доказування в даному випадку можуть бути як докази фактичного управління та контролю таких коштів, майна або корпоративних прав, так і докази одержання прибутку та вигоди в іншій формі особисто, або разом з іншими особами.

- частину 1 статті 96-2 викласти у наступній редакції:

“1. Спеціальна конфіскація застосовується на засадах, передбачених у ст. 96-1, а також якщо гроші, цінності та інше майно:”

- пункт 4 статті 190 викласти в такий редакції:

Шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою, або службовою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- додати до статті 190 Примітку такого змісту:

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- пункт 5 статті 191 викласти в такий редакції:

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

5. Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою або четвертою цієї статті, якщо вони вчинені в особливо великих розмірах або організованою групою, або службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище - караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- Додати до статті 191 Примітку такого змісту:

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- Додати до статті 201 частину 3 такого змісту:

3. Та сама дія, вчинена службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- Додати до статті 201 Примітку такого змісту:

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 209 частину 4 такого змісту:

4. Дії, передбачені частинами першою або другою або третьою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, а також легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом службовими особами, що займають відповідальне або особливо відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- додати до статті 209 примітку 4 такого змісту:

Примітка 4. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 210 частину 3 такого змісту:

3. Ті самі діяння, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах, вчинені службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

караються обмеженням волі на строк від п'яти до восьми років або позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- додати до статті 210 примітку 4 такого змісту:

Примітка 4. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 211 частину 3 такого змісту:

3. Ті самі дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті вчинені службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище, караються обмеженням волі на строк від чотирьох до семи років або позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- Додати до статті 211 Примітку такого змісту:

Примітка 1. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 212 частину 4 такого змісту:

Діяння, передбачені частинами першою - третьою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище, караються обмеженням волі на строк від п'яти до восьми років або позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- частину 4 статті 212 перенумерувати на частину 5.

- додати до ст. 212 примітку 2 такого змісту:

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати статтю 212-2 наступного змісту:

Стаття 212-2. Втілення корупційних схем.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

1. Умисне втілення корупційних схем, в яких беруть участь службові особи, що займають відповідальне становище, наслідком яких є ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, або збагачення вказаних службових осіб або інших осіб, в інтересах яких вони діють, - карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або позбавленням волі на строк до трьох років з конфіскацією майна, яке було отримано внаслідок втілення корупційної схеми.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах, - караються штрафом від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років з конфіскацією майна та спеціальною конфіскацією майна.

4. Особа, яка вчинила діяння, передбачені частинами першою, другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті, звільняється від покарання у вигляді позбавлення волі, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

Примітка 1. Під корупційною схемою розуміється розроблений та реалізований план дій, який включає використання службовими особами, наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди, преференцій, переваг та пільг для себе чи інших фізичних або юридичних осіб, а також схиляння або примушування з цією метою інших службових осіб органів державної влади та самоврядування, прокуратури та суду до протиправного використання наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей, що призвів до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів або збагачення або отримання пільг, преференцій та переваг у порівнянні з іншими особами, службовими особами або фізичними чи юридичними особами, в інтересах яких вони діяли.

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 222-1 частину 3 такого змісту:

2. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

особою, що становить відповідальне або особливо відповідальне становище, - караються штрафом від десяти до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або обмеженням волі на строк до п'яти років та/або з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- додати до статті 222-1 примітку 4 такого змісту:

Примітка 4. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 233 частину 3 такого змісту:

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо воно вчинено службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, або особою, що має політичний вплив,

- караються штрафом від десяти до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або обмеженням волі на строк від трьох до шести років та/або з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- додати до статті 233 примітки 2, 3 такого змісту:

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Примітка 3. Під особми, що мають політичний вплив, належать особи, що раніше займали посади Президента України, членів Кабінету Міністрів України, Прем'єр-Міністра України, Віце Прем'єр-Міністра України, перших заступники та заступників міністрів України, керівники політичних партій, що мають представництво у Верховній Раді України, та їх заступники та члени сімей цих осіб.

- додати статтю 255-1 такого змісту:

Стаття 255-1. Створення злочинної корупційної організації

1. Створення злочинної корупційної організації з метою скоєння корупційних діянь, що становлять особливу суспільну небезпеку, а також керівництво такою організацією або участь у ній, або участь у злочинах, вчинюваних такою організацією, а також організація, керівництво чи сприяння координації представників злочинних організацій або організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення злочинів, матеріального забезпечення злочинної діяльності чи координації дій об'єднань злочинних організацій або організованих груп - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років та конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

2. Звільняється від кримінальної відповідальності особа, крім організатора або керівника злочинної організації, за вчинення злочину, передбаченого частиною першою цієї статті, якщо вона не скоїла іншого злочину, добровільно заявила про створення злочинної організації або участь у ній та активно сприяла її розкриттю.

Примітка. корупційним діянням, що становить особливу суспільну небезпеку, є діяння, перелічені у ст. 11 Закону України “Про державну службу боротьби з корупцією”, вчинене службовими особами, які перелічені у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 305 частину 4 такого змісту:

4. Діяння, передбачені частинами першою – третьою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх налогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

- додати до статті 305 примітку 2 такого змісту:

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- включити до переліку осіб, визначених у частині 1 статті 344 Директора Національної служби боротьби з корупцією.

- включити до переліку осіб, визначених у частині 1 статті 346 Директора Національної служби боротьби з корупцією.

- додати до статті 364 частину 3 такого змісту:

3. те саме діяння, якщо воно вчинене службовою особою, що займає відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до ст. 364 частину 4 такого змісту:

4. те саме діяння, якщо воно вчинене службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- Примітку 1 до ст. 364 викласти у такий редакції:

Примітка. 1. Службовими особами у статтях 364, 368, 368-2, 369 цього Кодексу є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, судом або законом.

Для цілей статей 364, 368, 368-2, 369 цього Кодексу до державних та комунальних підприємств прирівнюються юридичні особи, не залежно від розміру державної або комунальної частки у їх статутному фонді.

- додати до статті 364 примітки 5, 6 такого змісту:

Примітка 5. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Примітка 6. Під особами, що мають політичний вплив, розуміються особи, визначені у Примітці 3 до статті 233 цього Кодексу.

- додати до статті 365 частину 4 такого змісту:

4. Дії, передбачені частинами першою-третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до ст. 365 частину 5 такого змісту:

5. Дії, передбачені частинами першою-третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до статті 365 примітку такого змісту:

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до частин 4, 5 статті 368:

«та спеціальною конфіскацією майна».

- примітку 2 до статті 368 викласти у такій редакції:

Примітка 2. Службовими особами, що займають відповідальне становище є особи, посади яких зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-4, II-2, II-3, II-4, III-1, III-2, III-3, III-4, судді, прокурори і слідчі, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць, керівники і заступники керівників підприємств, що знаходяться у державній та комунальній власності, незалежно від частки такої власності.

- примітку 2-1 до статті 368 викласти у такій редакції:

Примітка 2-1. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, є особи, 1) зазначені у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Голова Верховної Ради України, його перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України, народні депутати України, Директор Національної служби боротьби з корупцією та його заступники; 2) особи, посади яких згідно зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3 та II-1; 3) особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування

- додати до статті 368-2- частину 4 такого змісту:

4. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до ст. 368-2 частину 5 такого змісту:

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

5. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до статті 368-2 примітку 2 такого змісту:

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

- додати до статті 369-2- частину 4 такого змісту:

4. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає відповідальне становище, або особою, що має політичний вплив, -

карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до ст. 369-2 частину 5 такого змісту:

5. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, -

карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

- додати до статті 369-2 примітки 2, 3 такого змісту:

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Примітка 3. Під особами, що мають політичний вплив, розуміються особи, визначені в Примітці 3 до статті 233 цього Кодексу.

- 5. У Кримінальному процесуальному кодексі України:

- у абзаці першому частини дев'ятої статті 31 слова "а також осіб, посади яких, згідно із [статтею 6 Закону України](#) «Про державну службу», віднесені до посад державної

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

служби підгруп I-1, I-2, I-3” замінити словами “осіб, обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень яких, віднесено до підслідності Національної служби боротьби з корупцією”;

- статтю 32 доповнити новою частиною третьою такого змісту:

“3. Кримінальне провадження щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією здійснюється:

- щодо кримінальних проваджень, досудове слідство у яких проводилося Центральним управлінням Національної служби боротьби з корупцією, апеляційним судом у місті Києві;

- місцевими апеляційними судами за місцезнаходженням територіальних управлінь Національної служби боротьби з корупцією, якщо досудове слідство проводилося такими територіальними управліннями.

- частину 5 статті 36 доповнити новим реченням такого змісту:

Забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, іншому органу досудового розслідування.

- частину шосту статті 36 доповнити новим реченням такого змісту:

“Скасування постанов слідчих Національної служби боротьби з корупцією здійснюється у відповідності з Законом України “Про Національну службу боротьби з корупцією”;

- частину першу статті 41 після слів “органів безпеки” доповнити словами “Національної служби боротьби з корупцією”;

- частину третю статті 154 доповнити реченням такого змісту:

Відсторонення від посади Директора Національної служби боротьби з корупцією здійснюється Радою національної безпеки і оборони в порядку, встановленому законодавством.

- частину другу статті 170 доповнити новим абзацом такого змісту:

“У невідкладних випадках, з метою забезпечення збереження речових доказів або можливої наступної конфіскації чи спеціальної конфіскації коштів та іншого майна, у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, арешт на майно або кошти на рахунках фізичних та юридичних осіб в фінансових установах, може бути накладено за письмовим рішенням Директора Національної служби боротьби з корупцією, погодженим з відповідним прокурором. Такі заходи застосовуються на строк до 72 годин. Національна служба боротьби з корупцією впродовж 72 годин з моменту прийняття такого рішення звертається до слідчого судді відповідного суду з клопотанням про арешт майна.”;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

- частину другу статті 214 після слів “Службою безпеки України” доповнити словами “Національною службою боротьби з корупцією”;

- у статті 216:

абзац другий частини другої доповнити словами “, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності Національної служби боротьби з корупцією”;

доповнити частину другу новим абзацом такого змісту:

“Слідчі органів безпеки здійснюють також досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених абзацом першим частини четвертої цієї статті, якщо вони були вчинені службовими особами Національної служби боротьби з корупцією у відповідності з особливостями Закону України “Про національну службу боротьби з корупцією”;

частину четверту викласти у такій редакції:

“4. Слідчі Національної служби боротьби з корупцією здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 157, 158, 159-1, 190, 191, 201, 209, 210, 211, 212, 212-2, 222, 222-1, 233, 255, 255-1, 256, 258-3, 258-5, 294, 305, 328, 330, 332, 343, 344, 354, 355, 357, 361, 364, 365, 368, 368-2, 369-2, 371, 372, 387, 388 Кримінального кодексу України, якщо їх вчинено службовими особами, визначеними у статті 11 Закону України «Про державну службу боротьби з корупцією».

частину п'яту доповнити новим абзацом такого змісту:

“Питання підслідності у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, розв'язує прокурор, відкомандирований до Національної служби боротьби з корупцією за правилами Закону України “Про Національну службу боротьби з корупцією”;

- у статті 246:

абзаци четвертий та п'ятий частини п'ятої після слів “Служби безпеки України” доповнити відповідно словами “керівником відповідного управління Національної служби боротьби з корупцією та Директором Національної служби боротьби з корупцією”;

частину шосту після слів “органів безпеки” доповнити словами “Національної служби боротьби з корупцією

- статтю 480 доповнити пунктом 9 такого змісту:

9) Директора та службових осіб Національної служби боротьби з корупцією.

- пункти 2, 3 статті 481 викласти в такій редакції:

2) народному депутату України, кандидату у Президенти України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Рахункової палати, його першому заступнику, заступнику, головному контролеру, секретарю Рахункової палати,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Директору Національної служби боротьби з корупцією, заступникам Генерального прокурора України - Генеральним прокурором України;

3) судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя, службовій особі Національного бюро антикорупційних розслідувань - Генеральним прокурором України або його заступником;

- пункти 1, 2 статті 545 викласти у наступній редакції:

1. Генеральна прокуратура України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів, крім досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України.

2. Міністерство юстиції України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу, позовами та клопотаннями до іноземних судів та розглядає відповідні запити судів іноземних держав крім справ, пов'язаних з діяльністю Національної служби боротьби з корупцією.

- абзац третій пункту 1 розділу X "Прикінцеві положення" викласти в такій редакції:

"частини четвертої статті 216 цього Кодексу, яка вводиться в дію з дня початку діяльності Національної служби боротьби з корупцією";

- пункт 1 Розділу XI "Перехідні положення" викласти в такій редакції:

"1. До дня введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслідування передбачених нею кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.

Після введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури Національній службі боротьби з корупцією";

7. Закон України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 53, ст. 793) доповнити статтею 17-1 такого змісту:

"Стаття 17-1. Прокурори, відкомандировані до Національної служби боротьби з корупцією".

Стаття 17-1. Прокурори Національної служби боротьби з корупцією

Наказом Генерального прокурора України до Національної служби боротьби з корупцією терміном на 5 років відкомандировуються прокурори для здійснення нагляду за додержанням законів під час діяльності Національної служби боротьби з корупцією.

Прокурори, що відкомандировуються до Національної служби боротьби з корупцією, залишаються на службі в органах прокуратури.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Кількість прокурорів, що відкомандировуються, та порядок їх служби в Національній службі боротьби з корупцією визначаються Генеральним прокурором України за погодженням з Директором Національної служби боротьби з корупцією.

Прокурори, що відкомандировуються до Національної служби боротьби з корупцією, підпорядковуються безпосередньо Генеральному прокуророві України.

8. У Законі України "Про оперативно-розшукову діяльність" (Відомості Верховної Ради, 1992, № 22, ст.303):

- частину першу статті 5 доповнити новим абзацом такого змісту:

"Національної служби боротьби з корупцією.";

- у статті 9:

частину першу після слів "розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону" доповнити словами "підрозділу Національної служби боротьби з корупцією ";

частину другу після слів "розвідувальним органом Міністерства оборони України" доповнити словами " Національної служби боротьби з корупцією ";

частину восьму після слів "Служба зовнішньої розвідки України" доповнити словами "Національна служба боротьби з корупцією ";

- частини другу та третю статті 9-1 після слів "Головою Служби зовнішньої розвідки України" доповнити словами "Директором національної служби боротьби з корупцією.";

9. У статті 8 Закону України "Про попереднє ув'язнення" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360; 2001 р., № 40, ст. 193; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 15, ст. 109, № 29, ст. 233; 2005, № 10, ст. 187):

- абзац четвертий частини другої після слів "розвідувальних органів України" доповнити словами "та співробітників Національної служби боротьби з корупцією ";

- абзац десятий частини другої після слова "юстиції" доповнити словами "Національній службі боротьби з корупцією ";

10. частину другу статті 9 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993 р., № 52, ст. 490; ВВР, 2003 р., № 30, ст. 247) після слів "внутрішніх справ" доповнити словом "Національної служби боротьби з корупцією";

11. Абзац перший частини третьої статті 3 Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 51; 2003, № 16, ст. 124) викласти в такій редакції:

"3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки, органи внутрішніх справ або Національної служби боротьби з корупцією, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

під захист, якщо кримінальні справи знаходяться у провадженні прокуратури або суду, здійснюється за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ, Національною службою боротьби з корупцією чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторами.”;

12. У Законі України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 50; 1999 р., № 4, ст. 35; 2002 р., № 33, ст. 236; 2003 р., № 29, ст. 233; 2004 р., № 22, ст. 314; 2006 р., № 14, ст. 116):

- абзац перший пункту 1 частини першої статті 2 після слів “Військової служби правопорядку у Збройних Силах України” доповнити словами “Національна служба боротьби з корупцією”;

- статтю 14 доповнити пунктом “ж” такого змісту:

“ж) Директор Національної служби боротьби з корупцією, голови її територіальних управлінь – щодо захисту підлеглих співробітників Національної служби боротьби з корупцією, а також їх близьких родичів.”;

- частину першу статті 15 доповнити пунктом “д” такого змісту:

“д) щодо співробітників Національної служби боротьби з корупцією та їх близьких родичів – на відповідні підрозділи Національної служби боротьби з корупцією.”;

13. Статтю 15 Закону України “Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 1, ст. 1; 2001 р., № 9, ст. 38; 2003, № 27, ст. 209) після слів “Державної кримінально-виконавчої служби України” доповнити словами “співробітниками Національної служби боротьби з корупцією.”;

14. Пункт 3 частини першої статті 62 Закону України “Про банки та банківську діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2004, № 13, ст.181) після слів “Міністерства внутрішніх справ України” доповнити словами “Національній службі боротьби з корупцією”;

15. Частину четверту статті 24 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади” (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 38, ст.385) після слів “Державний комітет телебачення і радіомовлення України” доповнити словами “Національна служба боротьби з корупцією”;

16. Статті 18 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., №№ 41-45, ст. 529 із наступними змінами) доповнити пунктом 4 такого змісту:

4. У місцевих загальних судах та апеляційних судах областей, міст Києва та Севастополя, Апеляційному суді Автономної Республіки Крим діє спеціалізація зі здійснення кримінального провадження щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Судді (суддя), уповноважені здійснювати таке кримінальне провадження, обираються з числа суддів відповідного суду зборами суддів цього суду за пропозицією голови суду або за пропозицією будь-якого судді цього суду, якщо пропозиція голови суду не була підтримана, на строк не більше трьох років і можуть бути переобрані повторно. Кількість суддів, уповноважених здійснювати таке кримінальне провадження, визначається окремо для кожного суду зборами суддів цього суду.

Судді, уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, не звільняються від виконання обов'язків судді відповідної інстанції, проте здійснення ними таких повноважень враховується при розподілі судових справ та має пріоритетне значення.

17. В абзаці другому частини п'ятої статті 5 Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 40, ст.404 із наступними змінами) слова "органи прокуратури" замінити словами "органи прокуратури та відповідно до підслідності Національна служба боротьби з корупцією". Останній абзац частини 5 доповнити словами "та прокурори, прикомандировані до Національної служби боротьби з корупцією".

18. Кабінету Міністрів України:

- 1) не пізніше одного місця з дня набрання чинності цим Законом, вжити заходів для забезпечення фінансування Національної служби боротьби з корупцією.
- 2) врахувати у проекті Державного бюджету України на наступний рік видатки на діяльність Національної служби боротьби з корупцією;

19. Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України та органам прокуратури у тримісячний строк з дня введення в дію цього Закону забезпечити передачу Національної служби боротьби з корупцією та його територіальним органам інформаційної бази, закріпленої за їх відповідними підрозділами, в частині необхідній для утворення та функціонування Національної служби боротьби з корупцією та її територіальних управлінь.

20. Питання подальших досудових розслідувань, які були розпочаті до набрання чинності цим Законом, у кримінальних провадженнях, що відповідно до закону віднесені до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, вирішуються відкомандированими прокурорами у відповідності з законодавством України.

21. До приведення у відповідність із цим Законом закони України, інші законодавчі та нормативно-правові акти України діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України
Голова Верховної Ради України

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до розділу 5 проекту Закону України "Про Національну службу боротьби з корупцією"
ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Чинна редакція законодавчого акта	Проект Закону України
Кримінальний кодекс України	
<p>Стаття 51. Види покарань</p> <p>До осіб, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі види покарань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) штраф; 2) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; 3) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; 4) громадські роботи; 5) виправні роботи; 6) службові обмеження для військовослужбовців; 7) конфіскація майна; 8) арешт; 9) обмеження волі; 10) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; 11) позбавлення волі на певний строк; 12) довічне позбавлення волі. <p>Стаття 96-1. Спеціальна конфіскація</p> <p>1. Спеціальна конфіскація полягає у примусовому безоплатному вилученні за рішенням суду у власність держави грошей, цінностей та іншого майна за умови вчинення злочину у випадках, передбачених в Особливій частині цього Кодексу.</p>	<p>Стаття 51. Види покарань</p> <p>До осіб, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі види покарань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) штраф; 2) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; 3) позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; 4) громадські роботи; 5) виправні роботи; 6) службові обмеження для військовослужбовців; 7) конфіскація та спеціальна конфіскація майна; 8) арешт; 9) обмеження волі; 10) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; 11) позбавлення волі на певний строк; 12) довічне позбавлення волі. <p>Стаття 96-1. Спеціальна конфіскація.</p> <p>1. Спеціальна конфіскація – це виключний вид конфіскації, який полягає у примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, фактичним вигодоодержувачем (бенефіціаром) якого є засуджений, не залежно від того, хто володіє майном у відповідності з</p>

<p>Стаття 96-2. Випадки застосування спеціальної конфіскації</p> <p>1. Спеціальна конфіскація застосовується у разі, якщо гроші, цінності та інше майно:</p>	<p>правовстановлюючими документами.</p> <p>2. Спеціальна конфіскація може застосовуватися як додатковий вид покарання до службових осіб, що визначені в примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу, у випадках, передбачених цим Кодексом.</p> <p>3. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються.</p> <p>Примітка. Фактичним вигодоодержувачем (бенефіціаром) вважається особа, яка, не залежно від оформлення правовстановлюючих або трастових документів, якщо це стосується іноземної власності, фактично володіє, контролює кошти, в тому числі на банківських рахунках, майно або корпоративні права, або одержує прибуток від коштів, в тому числі на банківських рахунках, майна або корпоративних прав на юридичну особу, які передано в довірче користування або управління другій юридичній чи фізичній особі (в тому числі оренда, винайм), або від використання яких третіми особами (наприклад, коли акціонер передає акції в користування брокеру), вона отримує прибуток. Способами доказування в даному випадку можуть бути як докази фактичного управління та контролю таких коштів, майна або корпоративних прав, так і докази одержання прибутку та вигоди в іншій формі особисто, або разом з іншими особами.</p> <p>Стаття 96-2. Випадки застосування спеціальної конфіскації</p> <p>1. Спеціальна конфіскація застосовується на засадах, передбачених у ст. 96-1, а також якщо гроші, цінності та інше майно:</p> <p>1) одержані внаслідок вчинення злочину та/або є доходами від такого майна;</p> <p>2) призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення злочину, фінансування та/або матеріального забезпечення злочину або винагороди за його вчинення;</p>
--	--

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>1) одержані внаслідок вчинення злочину та/ або є доходами від такого майна;</p> <p>2) призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення злочину, фінансування та/ або матеріального забезпечення злочину або винагороди за його вчинення;</p> <p>3) були предметом злочину, крім тих, що повертаються власнику (законному володільцю), а у разі, коли його не встановлено, - переходять у власність держави;</p> <p>4) були підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення злочину, крім тих, що повертаються власнику (законному володільцю), який не знав і не міг знати про їх незаконне використання.</p> <p>2. У разі якщо гроші, цінності та інше майно, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, були повністю або частково перетворені в інше майно, спеціальній конфіскації підлягає повністю або частково перетворене майно. Якщо конфіскація грошей, цінностей та іншого майна, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, на момент прийняття судом рішення про спеціальну конфіскацію неможлива внаслідок їх використання або неможливості виділення з набутого законним шляхом майна, або відчуження, або з інших причин, суд виносить рішення про конфіскацію грошової суми, що відповідає вартості такого майна.</p> <p>3. Гроші, цінності та інше майно, зазначені у цій статті, передані особою, яка вчинила злочин, іншій фізичній або юридичній особі, підлягають спеціальній конфіскації, якщо особа, яка прийняла майно, знала або повинна була знати, що таке майно одержано внаслідок вчинення злочину.</p> <p>4. Спеціальна конфіскація не застосовується до грошей, цінностей та іншого майна, зазначених у цій статті, які згідно із законом підлягають поверненню власнику (законному володільцю) або призначені для відшкодування шкоди, завданої злочинцем.</p>	<p>3) були предметом злочину, крім тих, що повертаються власнику (законному володільцю), а у разі, коли його не встановлено, - переходять у власність держави;</p> <p>4) були підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення злочину, крім тих, що повертаються власнику (законному володільцю), який не знав і не міг знати про їх незаконне використання.</p> <p>2. У разі якщо гроші, цінності та інше майно, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, були повністю або частково перетворені в інше майно, спеціальній конфіскації підлягає повністю або частково перетворене майно. Якщо конфіскація грошей, цінностей та іншого майна, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, на момент прийняття судом рішення про спеціальну конфіскацію неможлива внаслідок їх використання або неможливості виділення з набутого законним шляхом майна, або відчуження, або з інших причин, суд виносить рішення про конфіскацію грошової суми, що відповідає вартості такого майна.</p> <p>3. Гроші, цінності та інше майно, зазначені у цій статті, передані особою, яка вчинила злочин, іншій фізичній або юридичній особі, підлягають спеціальній конфіскації, якщо особа, яка прийняла майно, знала або повинна була знати, що таке майно одержано внаслідок вчинення злочину.</p> <p>4. Спеціальна конфіскація не застосовується до грошей, цінностей та іншого майна, зазначених у цій статті, які згідно із законом підлягають поверненню власнику (законному володільцю) або призначені для відшкодування</p> <p>Стаття 190. Шахрайство</p> <p>1. Заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство) -</p>
--	--

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 190. Шахрайство

1. Заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство) - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Шахрайство, вчинене повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому, - карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

3. Шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

4. Шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Стаття 191. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.

2. Шахрайство, вчинене повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому, - карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

3. Шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.

4. Шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою, **або службовою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище**, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 191. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

1. Привласнення чи розтрата чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні, - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

1. Привласнення чи розтрата чужого майна, яке було ввірене особі чи перебувало в її віданні, - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до чотирьох років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, - караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

4. Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, якщо вони вчинені у великих розмірах, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

5. Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою або четвертою цієї статті, якщо вони вчинені в особливо великих розмірах або організованою групою, - караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.

років або без такого.

2. Привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, - караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

4. Дії, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, якщо вони вчинені у великих розмірах, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

5. Дії, передбачені частинами першою, другою, третьою або четвертою цієї статті, якщо вони вчинені в особливо великих розмірах або організованою групою, **або службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище** - караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією **та спеціальною конфіскацією майна**.

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 201. Контрабанда

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 201. Контрабанда

1. Контрабанда, тобто переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, - карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди.
2. Та сама дія, вчинена за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або службовою особою з використанням службового становища, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією майна.

1. Контрабанда, тобто переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, - карається позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди.
2. Та сама дія, вчинена за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або службовою особою з використанням службового становища, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією майна.
3. Та сама дія, вчинена службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 209. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом

1. Вчинення фінансової операції чи правочину з коштами або іншим майном, одержаними внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, а також вчинення дій, спрямованих на

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 209. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом

1. Вчинення фінансової операції чи правочину з коштами або іншим майном, одержаними внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, а також вчинення дій, спрямованих на приховання чи маскуванню незаконного походження таких коштів або іншого майна чи володіння ними, прав на такі кошти або майно, джерела їх походження, місцезнаходження, переміщення, а так само набуття, володіння або використання коштів чи іншого майна, одержаних внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, - караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або у великому розмірі, - караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою або в особливо великому розмірі, - караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією

приховання чи маскуванню незаконного походження таких коштів або іншого майна чи володіння ними, прав на такі кошти або майно, джерела їх походження, місцезнаходження, переміщення, а так само набуття, володіння або використання коштів чи іншого майна, одержаних внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, - караються позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або у великому розмірі, - караються позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою або в особливо великому розмірі, - караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна.

4. Дії, передбачені частинами першою або другою або третьою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, а також легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом службовими особами, що займають відповідальне або особливо відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років з

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна.

Примітка. 1. Суспільно небезпечним протиправним діянням, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, відповідно до цієї статті є діяння, за яке Кримінальним кодексом України передбачено основне покарання у виді позбавлення волі або штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (за винятком діянь, передбачених статтями 212 і 212-1 Кримінального кодексу України), або діяння, вчинене за межами України, якщо воно визнається суспільно небезпечним протиправним діянням, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, за кримінальним законом держави, де воно було вчинене, і є злочином за Кримінальним кодексом України та внаслідок вчинення якого незаконно одержані доходи.

2. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, визнається вчиненою у великому розмірі, якщо предметом злочину були кошти або інше майно на суму, що перевищує шість тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, визнається вчиненою в особливо великому розмірі, якщо

конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

Примітка. 1. Суспільно небезпечним протиправним діянням, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, відповідно до цієї статті є діяння, за яке Кримінальним кодексом України передбачено основне покарання у виді позбавлення волі або штрафу понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (за винятком діянь, передбачених статтями 212 і 212-1 Кримінального кодексу України), або діяння, вчинене за межами України, якщо воно визнається суспільно небезпечним протиправним діянням, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, за кримінальним законом держави, де воно було вчинене, і є злочином за Кримінальним кодексом України та внаслідок вчинення якого незаконно одержані доходи.

2. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, визнається вчиненою у великому розмірі, якщо предметом злочину були кошти або інше майно на суму, що перевищує шість тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

3. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, визнається вчиненою в особливо великому розмірі, якщо предметом злочину були кошти або інше майно на суму, що перевищує вісімнадцять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

4. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 210. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

предметом злочину були кошти або інше майно на суму, що перевищує вісімнадцять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 210. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням

1. Нецільове використання бюджетних коштів службовою особою, а так само здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням всупереч Бюджетному кодексу України чи закону про Державний бюджет України на відповідний рік, якщо предметом таких дій були бюджетні кошти у великих розмірах, - караються штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Ті самі діяння, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах або вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

1. Нецільове використання бюджетних коштів службовою особою, а так само здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням всупереч Бюджетному кодексу України чи закону про Державний бюджет України на відповідний рік, якщо предметом таких дій були бюджетні кошти у великих розмірах, - караються штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Ті самі діяння, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах або вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, - караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Ті самі діяння, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах, вчинені службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище, - караються обмеженням волі на строк від п'яти до восьми років або позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

Примітка. 1. До бюджетних коштів належать кошти, що включаються до державного бюджету і місцевих бюджетів незалежно від джерела їх формування.

2. Великим розміром бюджетних коштів відповідно до статей 210, 211 цього Кодексу вважається сума, що в тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Примітка. 1. До бюджетних коштів належать кошти, що включаються до державного бюджету і місцевих бюджетів незалежно від джерела їх формування.

2. Великим розміром бюджетних коштів відповідно до статей 210, 211 цього Кодексу вважається сума, що в тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

3. Особливо великим розміром бюджетних коштів відповідно до статей 210, 211 цього Кодексу вважається сума, що в три тисячі і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 211. Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону

1. Видання службовою особою нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону, якщо предметом таких дій були бюджетні кошти у великих розмірах, - карається штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних

3. Особливо великим розміром бюджетних коштів відповідно до статей 210, 211 цього Кодексу вважається сума, що в три тисячі і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

4. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 211. Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону

1. Видання службовою особою нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону, якщо предметом таких дій були бюджетні кошти у великих розмірах, - карається штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах або вчинені повторно, - караються позбавленням волі на строк від двох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Ті самі дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті вчинені службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище, караються обмеженням волі на строк від чотирьох до семи років або позбавленням волі на

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, предметом яких були бюджетні кошти в особливо великих розмірах або вчинені повторно, - караються позбавленням волі на строк від двох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Стаття 212. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)

1. Умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного

строк від п'яти до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

Примітка 1. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 212. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)

1. Умисне ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, - карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), або якщо вони призвели до

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, - карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах, - караються штрафом від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

4. Особа, яка вчинила діяння, передбачені частинами першою, другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах, - караються штрафом від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

4. Діяння, передбачені частинами першою - третьою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає важливе або особливо важливе становище, караються обмеженням волі на строк від п'яти до восьми років або позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

5. Особа, яка вчинила діяння, передбачені частинами першою, другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

Примітка 1. Під значним розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в тисячу і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в три тисячі і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які в п'ять тисяч і більше разів

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Примітка. Під значним розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в тисячу і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів і інших обов'язкових платежів, які в три тисячі і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми податків, зборів, інших обов'язкових платежів, які в п'ять тисяч і більше разів перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

перевищують установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 212-2. Втілення корупційних схем.

1. Умисне втілення корупційних схем, в яких беруть участь службові особи, що займають відповідальне становище, наслідком яких є ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), що входять в систему оподаткування, введених у встановленому законом порядку, якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах, або збагачення вказаних службових осіб або інших осіб, в інтересах яких вони діють, - карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах, - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або позбавленням волі на строк до трьох років з конфіскацією майна, яке було отримано внаслідок втілення корупційної схеми.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах, - караються штрафом від п'ятнадцяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років з конфіскацією майна та спеціальною конфіскацією майна.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

відсутня

4. Особа, яка вчинила діяння, передбачені частинами першою, другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті, звільняється від покарання у вигляді позбавлення волі, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

Примітка 1. Під корупційною схемою розуміється розроблений та реалізований план дій, який включає використання службовими особами, наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди, преференцій, переваг та пільг для себе чи інших фізичних або юридичних осіб, а також схиляння або примушування з цією метою інших службових осіб органів державної влади та самоврядування, прокуратури та суду до протиправного використання наданих їм службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей, що призвів до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів або збагачення або отримання пільг, преференцій та переваг у порівнянні з іншими особами, службовими особами або фізичними чи юридичними особами, в інтересах яких вони діяли.

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 233. Незаконна приватизація державного, комунального майна

1. Приватизація державного, комунального майна шляхом заниження його вартості через визначення її у спосіб, не передбачений законом, або використання піддроблених приватизаційних документів, а також сама приватизація майна, яке не підлягає приватизації згідно з законом, або приватизація неправомочною особою -

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 233. Незаконна приватизація державного, комунального майна</p> <p>1. Приватизація державного, комунального майна шляхом заниження його вартості через визначення її у спосіб, не передбачений законом, або використання підроблених приватизаційних документів, а також сама приватизація майна, яке не підлягає приватизації згідно з законом, або приватизація неправомочною особою - караються штрафом від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, якщо воно призвело до незаконної приватизації майна державної чи комунальної власності в великих розмірах або вчинене групою осіб - караються штрафом від двадцяти п'яти тисяч до тридцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією майна або без такої.</p> <p>3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо воно вчинено службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, або особою, що має політичний вплив, - караються штрафом від десяти до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або обмеженням волі на строк від трьох до шести років та/або з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.</p>	<p>караються штрафом від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.</p> <p>2. Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, якщо воно призвело до незаконної приватизації майна державної чи комунальної власності в великих розмірах або вчинене групою осіб за попередньою змовою, - карається штрафом від двадцяти п'яти тисяч до тридцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією майна або без такої.</p> <p>3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо воно вчинено службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, або особою, що має політичний вплив, - караються штрафом від десяти до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або обмеженням волі на строк від трьох до шести років та/або з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.</p> <p>Примітка. Великим розміром, передбаченим у цій статті, визнається незаконна приватизація майна на суму, що у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.</p> <p>2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище, розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.</p> <p>3. Під особами, що мають політичний вплив, розуміються особи, що раніше займали посади Президента України, членів Кабінету Міністрів України, Прем'єр-Міністра України, Віце Прем'єр-Міністра України, перших заступники та заступників міністрів України, керівники політичних партій, що мають представництво у Верховній Раді України, та їх заступники та члени сімей цих осіб.</p>
--	--

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

осіб за попередньою змовою, - карається штрафом від двадцяти п'яти тисяч до тридцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією майна або без такої.

Примітка. Великим розміром, передбаченим у цій статті, визнається незаконна приватизація майна на суму, що у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 255-1. Створення злочинної корупційної організації

1. Створення злочинної корупційної організації з метою скоєння корупційних діянь, що становлять особливу суспільну небезпеку, а також керівництво такою організацією або участь у ній, або участь у злочинах, вчинюваних такою організацією, а також організація, керівництво чи сприяння координації представників злочинних організацій або організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення злочинів, матеріального забезпечення злочинної діяльності чи координації дій об'єднань злочинних організацій або організованих груп - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років та конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.

2. Звільняється від кримінальної відповідальності особа, крім організатора або керівника злочинної організації, за вчинення злочину, передбаченого частиною першою цієї статті, якщо вона не скоїла іншого злочину, добровільно заявила про створення злочинної організації або участь у ній та активно сприяла її розкриттю.

Примітка. корупційним діянням, що становить особливу суспільну небезпеку, є діяння, перелічені у ст. 11 Закону України "Про державну службу боротьби з корупцією", вчинене службовими особами, які перелічені у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 305. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів

1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, тобто їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>відсутня</p> <p>Стаття 305. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів</p> <p>1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, тобто їх переміщення через митний кордон України поза митним</p>	<p>були предметом контрабанди.</p> <p>2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також якщо предметом цих дій були особливо небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби у великих розмірах, - караються позбавленням волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією майна.</p> <p>3. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, вчинена організованою групою, а також якщо предметом контрабанди були наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби в особливо великих розмірах, - карається позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років із конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією майна.</p> <p>4. Діяння, передбачені частинами першою – третьою цієї статті, вчинені службовою особою, що займає відповідальне або особливо відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.</p> <p>Примітка. Поняття великий та особливо великий розмір наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, або фальсифікованих</p>
--	---

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

контролем або з приховуванням від митного контролю, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також якщо предметом цих дій були особливо небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби у великих розмірах, - караються позбавленням волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією майна.

3. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, вчинена організованою групою, а також якщо предметом контрабанди були наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби в особливо великих розмірах, - карається позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років із конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією майна.

лікарських засобів, що застосовується в цьому розділі, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.

2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 344. Втручання у діяльність державного діяча

1. Незаконний вплив у будь-якій формі на Президента України, Голову Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника, **Директора Національної служби боротьби з корупцією**, Голову Рахункової палати або члена Рахункової палати, Голову або члена Центральної виборчої комісії, Голову Національного банку України, члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Голову Антимонопольного комітету України, Голову Фонду державного майна України, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України з метою перешкодити виконанню ними службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень –

карається штрафом від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Стаття 346. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча

1. Погроза вбивством, заподіянням шкоди здоров'ю, знищенням або пошкодженням майна, а також викраденням або позбавленням волі щодо Президента України, Голови Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Примітка. Поняття великий та особливо великий розмір наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, або фальсифікованих лікарських засобів, що застосовується в цьому розділі, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.

Стаття 344. Втручання у діяльність державного діяча

1. Незаконний вплив у будь-якій формі на Президента України, Голову Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника, Голову Рахункової палати або члена Рахункової палати, Голову або члена Центральної виборчої комісії, Голову Національного банку України, члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Голову Антимонопольного комітету України, Голову Фонду державного майна України, Голову Державного комітету телебачення і радіомовлення України з метою перешкодити виконанню ними службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень –

карається штрафом від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Голови чи судді Конституційного Суду України або Верховного Суду України чи вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, **Директора Національної служби боротьби з корупцією**, Голови Рахункової палати, Голови Національного банку України, керівника політичної партії України, а також щодо їх близьких родичів, вчинена у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем

1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, - карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

3. те саме діяння, якщо воно вчинене службовою особою, що займає відповідальне становище, або особою, що має політичний вплив, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 346. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча

1. Погроза вбивством, заподіянням шкоди здоров'ю, знищенням або пошкодженням майна, а також викраденням або позбавленням волі щодо Президента України, Голови Верховної Ради України, народного депутата України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, Голови чи судді Конституційного Суду України або Верховного Суду України чи вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови Рахункової палати, Голови Національного банку України, керівника політичної партії України, а також щодо їх близьких родичів, вчинена у зв'язку з їх державною чи громадською діяльністю, -

карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем

1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -

карається виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від двохсот п'ятдесяти до семисот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до шести років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі штрафом від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі

позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

4. те саме діяння, якщо воно вчинене службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

Примітка. 1. Службовими особами у статтях 364, 368, 368-2, 369 цього Кодексу є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, судом або законом.

Для цілей статей 364, 368, 368-2, 369 цього Кодексу до державних та комунальних підприємств прирівнюються юридичні особи, не залежно від розміру державної або комунальної частки у їх статутному фонді.

2. Службовими особами також визнаються посадові особи

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

спеціальною конфіскацією.

Примітка. 1. Службовими особами у статтях 364, 368, 368-2, 369 цього Кодексу є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також обіймають постійно чи тимчасово в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів.

3. Істотною шкодою у статтях 364, 364-1, 365, 365-2, 367, якщо вона полягає у завданні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

4. Тяжкими наслідками у статтях 364 - 367, якщо вони полягають у завданні матеріальних збитків, вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

5. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

6. Під особами, що мають політичний вплив, розуміються особи, визначені у Примітці 3 до статті 233 цього Кодексу.

Стаття 365. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу

1. Перевищення влади або службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, якщо вони

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Для цілей статей 364, 368, 368-2, 369 цього Кодексу до державних та комунальних підприємств прирівнюються юридичні особи, у статутному фонді яких відповідно державна чи комунальна частка перевищує 50 відсотків або становить величину, що забезпечує державі чи територіальній громаді право вирішального впливу на господарську діяльність такого підприємства.

2. Службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, у тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному судовому, посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів.

3. Істотною шкодою у статтях 364, 364-1, 365, 365-2, 367, якщо вона полягає у завданні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

4. Тяжкими наслідками у статтях 364 - 367, якщо вони полягають у завданні матеріальних збитків, вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

завдали істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам, інтересам юридичних осіб, - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, якщо вони супроводжувалися насильством або погрозою застосування насильства, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування, - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, - караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

4. Дії, передбачені частинами першою-третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає відповідальне становище, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

5. Дії, передбачені частинами першою-третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище,

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Стаття 365. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу

1. Перевищення влади або службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, якщо вони завдали істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам, інтересам юридичних осіб, - карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.
2. Дії, передбачені частиною першою цієї статті, якщо вони супроводжувалися насильством або погрозою застосування насильства, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування, - караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.
3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, - караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

- караються позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

Примітка. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

1. Прийняття службовою особою пропозиції чи обіцянки надати їй або третій особі неправомірну вигоду за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує або обіцяє неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища - караються штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років.
2. Одержання службовою особою неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища - карається штрафом від однієї тисячі до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією.
3. Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, предметом якого була неправомірною вигода у значному розмірі, - карається штрафом від тисячі п'ятисот до двох тисяч

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою</p> <p>1. Прийняття службовою особою пропозиції чи обіцянки надати їй або третій особі неправомірну вигоду за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує або обіцяє неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища - караються штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років.</p>	<p>неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією.</p> <p>4. Діяння, передбачене частиною другою або третьою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.</p> <p>5. Діяння, передбачене частиною другою, третьою або четвертою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією та спеціальною конфіскацією майна.</p> <p>Примітка. 1. Неправомірною вигодою в значному розмірі вважається вигода, що в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, у великому розмірі - така, що у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, в особливо великому розмірі - така, що у п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.</p> <p>2. Службовими особами, що займають відповідальне становище є особи, посади яких зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-4, II-2, II-3, II-4, III-1, III-2, III-3, III-4, судді, прокурори і слідчі, керівники і</p>
--	---

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

2. Одержання службовою особою неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища – карається штрафом від однієї тисячі до тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від трьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією.

3. Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у значному розмірі, - карається штрафом від тисячі п'ятисот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією.

4. Діяння, передбачене частиною другою або третьою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

5. Діяння, передбачене частиною другою, третьою або четвертою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися

заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць, керівники і заступники керівників підприємств, що знаходяться у державній та комунальній власності, незалежно від частки такої власності.

2-1. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, є:

1) особи, зазначені у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Голова Верховної Ради України, його перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України, **народні депутати України; Директор Національної служби боротьби з корупцією та його заступники**

2) особи, посади яких згідно зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп І-1, І-2, І-3 та ІІ-1;

3) особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування

Стаття 368-2. Незаконне збагачення

1. Одержання службовою особою неправомірної вигоди у значному розмірі або передача нею такої вигоди близьким родичам за відсутності ознак, зазначених у статті 368 цього Кодексу, (незаконне збагачення) - карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

Примітка. 1. Неправомірною вигодою в значному розмірі вважається вигода, що в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, у великому розмірі - така, що у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, в особливо великому розмірі - така, що у п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-4, II-2, II-3, II-4, III-1, III-2, III-3, III-4, IV-1, IV-2, IV-3, судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 2-1 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

2-1. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368 та 382 цього Кодексу є:

1) особи, зазначені у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Голова Верховної Ради України, його перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, члени Ради національної безпеки і оборони України;

мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

2. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода у великих розмірах, - карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

3. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода в особливо великих розмірах, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

4. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

5. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

Примітка. Неправомірною вигодою у значному розмірі

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

2) особи, посади яких згідно зі статтею 6 Закону України "Про державну службу" ([4050-17](#)) віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3 та II-1;

3) особи, посади яких згідно зі статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.

Стаття 368-2. Незаконне збагачення

1. Одержання службовою особою неправомірної вигоди у значному розмірі або передача нею такої вигоди близьким родичам за відсутності ознак, зазначених у статті 368 цього Кодексу, (незаконне збагачення) -

карається штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

2. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода у великих розмірах, - карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

3. Незаконне збагачення, якщо його предметом була неправомірна вигода в особливо великих розмірах, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

вважаються грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, на суму, що перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, у великому розмірі - на суму, що перевищує двісті неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, в особливо великому розмірі - на суму, що перевищує п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Стаття 369-2. Зловживання впливом

1. Пропозиція або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, - карається штрафом від двохсот до п'ятисотнеоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, зі спеціальною конфіскацією.

2. Одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або пропозиція здійснити вплив за надання такої вигоди для себе чи третьої особи - карається штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, зі спеціальною конфіскацією.

3. Одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, поєднане з вимаганням такої вигоди, -

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Примітка. Неправомірною вигодою у значному розмірі вважаються грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, що їх без законних на те підстав обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, на суму, що перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, у великому розмірі - на суму, що перевищує двісті неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, в особливо великому розмірі - на суму, що перевищує п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 369-2. Зловживання впливом

карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, зі спеціальною конфіскацією, з конфіскацією майна.

4. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає відповідальне становище, або особою, що має політичний вплив, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до семи років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, зі штрафом від тисячі до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

5. Діяння, передбачені частинами першою третьою цієї статті, якщо вони вчинені службовою особою, що займає особливо відповідальне становище, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до десяти років, зі штрафом до півтори тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та зі спеціальною конфіскацією.

Примітка 1. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави, є особи, визначені в пунктах 1-3 частини першої статті 4 Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції"

Примітка 2. Під службовими особами, що займають відповідальне та особливо відповідальне становище розуміються особи, визначені визначеними у примітках 2, 2-1 до ст. 368 цього Кодексу.

Примітка 3. Під особами, що мають політичний вплив, розуміються особи, визначені в Примітці 3 до статті 233 цього Кодексу.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

1. Пропозиція або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, - караються штрафом від двохсот до п'ятисотнеоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, зі спеціальною конфіскацією.

2. Одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або пропозиція здійснити вплив за надання такої вигоди для себе чи третьої особи - карається штрафом від семисот п'ятдесяти до однієї тисячі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, зі спеціальною конфіскацією.

3. Одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, поєднане з вимаганням такої вигоди, - карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, зі спеціальною конфіскацією, з конфіскацією майна.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Примітка. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави, є особи, визначені в пунктах 1-3 частини першої статті 4 Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції"

Кримінальний процесуальний кодекс України

Стаття 31. Склад суду

9. Кримінальне провадження стосовно **осіб, зазначених у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Голови Верховної Ради України, його першого заступника чи заступника, Прем'єр-міністра України, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, члена Ради національної безпеки і оборони України, а також осіб, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3, здійснюється:**

1) в суді першої інстанції - колегіально судом у складі трьох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти

Стаття 31. Склад суду

9. Кримінальне провадження стосовно **Президента України, членів Кабінету Міністрів України, перших заступників та заступників міністрів, народних депутатів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, члена Ради національної безпеки і оборони України, осіб, посади яких віднесено до першої категорії посад державних службовців, а також щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, здійснюється:**

1) в суді першої інстанції - колегіально судом у складі трьох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, а у разі здійснення кримінального провадження щодо злочинів, за

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

років, а у разі здійснення кримінального провадження щодо злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого - судом присяжних у складі двох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, та трьох присяжних;

2) в апеляційному порядку - колегіально судом у складі п'яти професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше семи років;

3) в касаційному порядку - колегіально судом у складі семи професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

У разі якщо в суді, який згідно з правилами підсудності має здійснювати кримінальне провадження, неможливо утворити склад суду, передбачений цією частиною, кримінальне провадження здійснює найбільш територіально наблизений суд, в якому можливо утворити такий склад суду.

10. Кримінальне провадження щодо розгляду стосовно неповнолітньої особи обвинувального акта, клопотань про звільнення від кримінальної відповідальності, застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, їх продовження, зміну чи припинення, а також кримінальне провадження в апеляційному чи касаційному порядку щодо перегляду прийнятих із зазначених питань судових рішень здійснюються суддею, уповноваженим згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.

У разі якщо таке кримінальне провадження має здійснюватися судом колегіально, головуючим під час судового розгляду може бути лише суддя, уповноважений згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.

вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, за клопотанням обвинуваченого - судом присяжних у складі двох професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, та трьох присяжних;

2) в апеляційному порядку - колегіально судом у складі п'яти професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше семи років;

3) в касаційному порядку - колегіально судом у складі семи професійних суддів, які мають стаж роботи на посаді судді не менше десяти років.

У разі якщо в суді, який згідно з правилами підсудності має здійснювати кримінальне провадження, неможливо утворити склад суду, передбачений цією частиною, кримінальне провадження здійснює найбільш територіально наблизений суд, в якому можливо утворити такий склад суду.

10. Кримінальне провадження щодо розгляду стосовно неповнолітньої особи обвинувального акта, клопотань про звільнення від кримінальної відповідальності, застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, їх продовження, зміну чи припинення, а також кримінальне провадження в апеляційному чи касаційному порядку щодо перегляду прийнятих із зазначених питань судових рішень здійснюються суддею, уповноваженим згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.

У разі якщо таке кримінальне провадження має здійснюватися судом колегіально, головуючим під час судового розгляду може бути лише суддя, уповноважений згідно із Законом України "Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження стосовно неповнолітніх.

11. Кримінальне провадження щодо розгляду обвинувального акта стосовно кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, клопотання про звільнення від кримінальної відповідальності у такому провадженні, а також кримінальне провадження в апеляційному чи касаційному порядку щодо перегляду прийнятих із зазначених питань судових рішень здійснюються суддею, уповноваженим згідно із Законом України

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	"Про судоустрій і статус суддів" на здійснення кримінального провадження щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань.
<p>Стаття 32. Територіальна підсудність</p> <p>1. Кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення. У разі якщо було вчинено кілька кримінальних правопорушень, кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено більш тяжке правопорушення, а якщо вони були однаковими за тяжкістю, - суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено останнє за часом кримінальне правопорушення. Якщо місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, кримінальне провадження здійснюється судом, у межах територіальної юрисдикції якого закінчено досудове розслідування.</p> <p>2. Кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді. Якщо згідно з частиною першою цієї статті кримінальне провадження стосовно судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).</p>	<p>Стаття 32. Територіальна підсудність</p> <p>1. Кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено кримінальне правопорушення. У разі якщо було вчинено кілька кримінальних правопорушень, кримінальне провадження здійснює суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено більш тяжке правопорушення, а якщо вони були однаковими за тяжкістю, - суд, у межах територіальної юрисдикції якого вчинено останнє за часом кримінальне правопорушення. Якщо місце вчинення кримінального правопорушення встановити неможливо, кримінальне провадження здійснюється судом, у межах територіальної юрисдикції якого закінчено досудове розслідування.</p> <p>2. Кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді. Якщо згідно з частиною першою цієї статті кримінальне провадження стосовно судді має здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду, в якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).</p> <p>3. У разі, якщо кримінальне правопорушення, досудове розслідування якого проводилося територіальним органом національної служби боротьби з корупцією, вчинено у межах територіальної юрисдикції місцевого суду за місцезнаходженням відповідного територіального органу Національної служби боротьби з корупцією, то кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду за місцезнаходженням відповідного територіального органу Національної служби боротьби з корупцією, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя).</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 36. Прокурор</p> <p>...</p> <p>5. Генеральний прокурор України, його заступники, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і прирівняні до них прокурори своєю вмотивованою постановою мають право доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування.</p> <p>6. Генеральний прокурор України, перший заступник, заступники Генерального прокурора України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, прокурори міст і районів, районів у містах, міжрайонні та спеціалізовані прокурори, їх перші заступники і заступники при здійсненні нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування мають право скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих та підпорядкованих прокурорів у межах строків досудового розслідування, передбачених статтею 219 цього Кодексу. Про скасування таких постанов повідомляється прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення відповідного досудового розслідування.</p>	<p>Стаття 36. Прокурор</p> <p>...</p> <p>5. Генеральний прокурор України, його заступники, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя і прирівняні до них прокурори своєю вмотивованою постановою мають право доручити здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня в межах одного органу, у разі неефективного досудового розслідування. Забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, іншому органу досудового розслідування.</p> <p>6. Генеральний прокурор України, перший заступник, заступники Генерального прокурора України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, прокурори міст і районів, районів у містах, міжрайонні та спеціалізовані прокурори, їх перші заступники і заступники при здійсненні нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування мають право скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих та підпорядкованих прокурорів у межах строків досудового розслідування, передбачених статтею 219 цього Кодексу. Про скасування таких постанов повідомляється прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення відповідного досудового розслідування. Скасування таких постанов слідчих та прокурорів Національної служби боротьби з корупцією може бути здійснено лише Генеральним прокурором України.</p>
<p>Стаття 41. Оперативні підрозділи</p> <p>1. Оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 41. Оперативні підрозділи</p> <p>1. Оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, Національної служби боротьби з корупцією, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, прокурора.</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 154. Загальні положення відсторонення від посади</p> <p>1. Відсторонення від посади може бути здійснено щодо особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину середньої тяжкості, тяжкого чи особливо тяжкого злочину, і незалежно від тяжкості злочину - щодо особи, яка є службовою особою правоохоронного органу.</p> <p>2. Відсторонення від посади здійснюється на підставі рішення слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження на строк не більше двох місяців. Строк відсторонення від посади може бути продовжено відповідно до вимог статті 158 цього Кодексу.</p> <p>3. Питання про відсторонення від посади осіб, що призначаються Президентом України, вирішується Президентом України на підставі клопотання прокурора в порядку, встановленому законодавством. Відсторонення судді від посади здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством.</p>	<p>...</p> <p>Стаття 154. Загальні положення відсторонення від посади</p> <p>1. Відсторонення від посади може бути здійснено щодо особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину середньої тяжкості, тяжкого чи особливо тяжкого злочину, і незалежно від тяжкості злочину - щодо особи, яка є службовою особою правоохоронного органу.</p> <p>2. Відсторонення від посади здійснюється на підставі рішення слідчого судді під час досудового розслідування чи суду під час судового провадження на строк не більше двох місяців. Строк відсторонення від посади може бути продовжено відповідно до вимог статті 158 цього Кодексу.</p> <p>3. Питання про відсторонення від посади осіб, що призначаються Президентом України, вирішується Президентом України на підставі клопотання прокурора в порядку, встановленому законодавством. Відсторонення судді від посади здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією суддів України на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законодавством. Відсторонення від посади Директора Національної служби боротьби з корупцією здійснюється Радою національної безпеки і оборони в порядку, встановленому законодавством.</p>
<p>Стаття 170. Підстави для арешту майна</p> <p>...</p> <p>2. Слідчий суддя або суд під час судового провадження накладає арешт на майно, якщо є достатні підстави вважати, що вони відповідають критеріям, зазначеним у частині другій статті 167 цього Кодексу. Крім того, у випадку задоволення цивільного позову суд за клопотанням прокурора, цивільного позивача може вирішити питання про накладення арешту на майно для забезпечення цивільного позову до набрання судовим рішенням законної сили, якщо таких заходів не було вжито раніше.</p> <p>...</p>	<p>Стаття 170. Підстави для арешту майна</p> <p>...</p> <p>2. Слідчий суддя або суд під час судового провадження накладає арешт на майно, якщо є достатні підстави вважати, що вони відповідають критеріям, зазначеним у частині другій статті 167 цього Кодексу. Крім того, у випадку задоволення цивільного позову суд за клопотанням прокурора, цивільного позивача може вирішити питання про накладення арешту на майно для забезпечення цивільного позову до набрання судовим рішенням законної сили, якщо таких заходів не було вжито раніше.</p> <p>У невідкладних випадках, з метою забезпечення збереження речових доказів або можливої наступної конфіскації чи спеціальної конфіскації коштів та іншого майна, у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, арешт на майно або кошти на рахунках фізичних та юридичних осіб в фінансових установах, може</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	<p>бути накладено за письмовим рішенням Директора Національного бюро антикорупційних розслідувань, погодженим прокурором. Такі заходи застосовуються на строк до 72 годин. Директор Національного бюро антикорупційних розслідувань впродовж 24 годин з моменту прийняття такого рішення звертається до слідчого судді, суду з клопотанням про арешт майна.</p> <p>...</p>
<p>Стаття 214. Початок досудового розслідування</p> <p>...</p> <p>2. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства.</p>	<p>Стаття 214. Початок досудового розслідування</p> <p>...</p> <p>2. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Національною службою боротьби з корупцією, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства.</p>
<p>Стаття 216. Підслідність</p> <p>1. Слідчі органів внутрішніх справ здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування.</p> <p>2. Слідчі органів безпеки здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 109, 110, 111, 112, 113, 114, 201, 258, 258⁻¹, 258⁻², 258⁻³, 258⁻⁴, 258⁻⁵, 261, 265⁻¹, 305, 328, 329, 330, 332, 333, 334, 359, 422, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447 Кримінального кодексу України.</p> <p>Якщо під час розслідування злочинів, передбачених статтями 328, 329, 422 Кримінального кодексу України, будуть встановлені злочини, передбачені статтями 364, 365, 366, 367, 425, 426 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані із злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів безпеки.</p>	<p>Стаття 216. Підслідність</p> <p>1. Слідчі органів внутрішніх справ здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування.</p> <p>2. Слідчі органів безпеки здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 109, 110, 111, 112, 113, 114, 201, 258, 258⁻¹, 258⁻², 258⁻³, 258⁻⁴, 258⁻⁵, 261, 265⁻¹, 305, 328, 329, 330, 332, 333, 334, 359, 422, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447 Кримінального кодексу України.</p> <p>Якщо під час розслідування злочинів, передбачених статтями 328, 329, 422 Кримінального кодексу України, будуть встановлені злочини, передбачені статтями 364, 365, 366, 367, 425, 426 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані із злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів безпеки.</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

3. Слідчі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 204, 209, 212, 212¹, 216, 219 Кримінального кодексу України.

Якщо під час розслідування зазначених злочинів будуть встановлені злочини, передбачені статтями 192, 200, 205, 222, 222¹, 358 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства.

4. Слідчі органів державного бюро розслідувань здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених:

1) особами, зазначеними у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Головою Національного банку України, його першим заступником чи заступником, членом Ради національної безпеки і оборони України;

2) суддею чи працівником правоохоронного органу;

3) службовими особами, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3, I-4, II-1, II-2, III-1, IV-1;

4) особами, посади яких згідно із статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорії посад в органах місцевого самоврядування.

5. У кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 209¹, 384, 385, 386, 387, 388, 396 Кримінального кодексу України, досудове розслідування здійснюється слідчим того органу, до підслідності якого відноситься злочин, у зв'язку з яким почато досудове розслідування.

Якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші злочини, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або

Слідчі органів безпеки здійснюють також досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених абзацом першим частини четвертої цієї статті, якщо вони були вчинені службовими особами Національного бюро антикорупційних розслідувань.

3. Слідчі органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 204, 209, 212, 212¹, 216, 219 Кримінального кодексу України.

Якщо під час розслідування зазначених злочинів будуть встановлені злочини, передбачені статтями 192, 200, 205, 222, 222¹, 358 Кримінального кодексу України, вчинені особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої здійснюється досудове розслідування, вони розслідуються слідчими органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства.

4. Слідчі Національної служби боротьби з корупцією здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 157, 158, 159-1, 190, 191, 201, 209, 210, 211, 212, 212-2, 222, 222-1, 233, 255, 255-1, 256, 258-3, 258-5, 294, 305, 328, 330, 332, 343, 344, 354, 355, 357, 361, 364, 365, 368, 368-2, 369-2, 371, 372, 387, 388 Кримінального кодексу України, якщо їх вчинено службовими особами, визначеними у статті 11 Закону України «Про державну службу боротьби з корупцією».

5. У кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 209¹, 384, 385, 386, 387, 388, 396 Кримінального кодексу України, досудове розслідування здійснюється слідчим того органу, до підслідності якого відноситься злочин, у зв'язку з яким почато досудове розслідування.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, і які не підслідні тому органу, який здійснює у кримінальному провадженні досудове розслідування, то у разі неможливості виділення цих матеріалів в окреме провадження прокурор, який здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, своєю постановою визначає підслідність всіх цих злочинів.</p>	<p>Якщо під час досудового розслідування буде встановлено інші злочини, вчинені особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, або іншою особою, якщо вони пов'язані зі злочинами, вчиненими особою, щодо якої ведеться досудове розслідування, і які не підслідні тому органу, який здійснює у кримінальному провадженні досудове розслідування, то у разі неможливості виділення цих матеріалів в окреме провадження прокурор, який здійснює нагляд за досудовим розслідуванням, своєю постановою визначає підслідність всіх цих злочинів.</p> <p>Питання підслідності у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, розв'язує прокурор, відкомандирований до Національної служби боротьби з корупцією за правилами Закону України "Про Національну службу боротьби з корупцією."</p>
<p>Стаття 246. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій</p> <p>...</p> <p>5. У рішенні про проведення негласної слідчої (розшукової) дії зазначається строк її проведення. Строк проведення негласної слідчої (розшукової) дії може бути продовжений:</p> <p>прокурором, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>керівником органу досудового розслідування, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його або слідчого рішенням, - до шести місяців;</p> <p>начальником головного, самостійного управління Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, головного управління, управління Міністерства внутрішніх справ України, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до дванадцяти місяців;</p> <p>Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки</p>	<p>Стаття 246. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій</p> <p>...</p> <p>5. У рішенні про проведення негласної слідчої (розшукової) дії зазначається строк її проведення. Строк проведення негласної слідчої (розшукової) дії може бути продовжений:</p> <p>прокурором, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>керівником органу досудового розслідування, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його або слідчого рішенням, - до шести місяців;</p> <p>начальником головного, самостійного управління Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, керівником відповідного підрозділу Національної служби боротьби з корупцією, головного управління, управління Міністерства внутрішніх справ України, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до дванадцяти місяців;</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>України, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, головою державного бюро розслідувань, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>слідчим суддею, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням у порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу.</p> <p>6. Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням - уповноважені оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.</p>	<p>Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, Директором Національної служби боротьби з корупцією, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, головою державного бюро розслідувань, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, - до вісімнадцяти місяців;</p> <p>слідчим суддею, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням у порядку, передбаченому статтею 249 цього Кодексу.</p> <p>6. Проводити негласні слідчі (розшукові) дії має право слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням - уповноважені оперативні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, Національної служби боротьби з корупцією, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового і митного законодавства, органів Державної пенітенціарної служби України, органів Державної прикордонної служби України. За рішенням слідчого чи прокурора до проведення негласних слідчих (розшукових) дій можуть залучатися також інші особи.</p>
<p>Стаття 480. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження</p> <p>1. Особливий порядок кримінального провадження застосовується стосовно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) народного депутата України; 2) судді Конституційного Суду України, професійного судді, а також присяжного і народного засідателя на час здійснення ними правосуддя; 3) кандидата у Президенти України; 4) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 5) Голови Рахункової палати, його першого заступника, заступника, головного контролера та секретаря Рахункової палати; 6) депутата місцевої ради; 7) адвоката; 8) Генерального прокурора України, його заступника.	<p>Стаття 480. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження</p> <p>1. Особливий порядок кримінального провадження застосовується стосовно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) народного депутата України; 2) судді Конституційного Суду України, професійного судді, а також присяжного і народного засідателя на час здійснення ними правосуддя; 3) кандидата у Президенти України; 4) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 5) Голови Рахункової палати, його першого заступника, заступника, головного контролера та секретаря Рахункової палати; 6) депутата місцевої ради; 7) адвоката; 8) Генерального прокурора України, його заступника;

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	<p>9) Директора та службових осіб Національної служби боротьби з корупцією.</p>
<p>Стаття 481. Повідомлення про підозру</p> <p>1. Письмове повідомлення про підозру здійснюється:</p> <p>1) адвокату, депутату місцевої ради, депутату Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільському, селищному, міському голові - Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва або Севастополя в межах його повноважень;</p> <p>2) народному депутату України, кандидату у Президенти України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Рахункової палати, його першому заступнику, заступнику, головному контролеру, секретарю Рахункової палати, заступникам Генерального прокурора України - Генеральним прокурором України;</p> <p>3) судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя - Генеральним прокурором України або його заступником;</p> <p>4) Генеральному прокурору України - заступником Генерального прокурора України.</p>	<p>Стаття 481. Повідомлення про підозру</p> <p>1. Письмове повідомлення про підозру здійснюється:</p> <p>1) адвокату, депутату місцевої ради, депутату Верховної Ради Автономної Республіки Крим, сільському, селищному, міському голові - Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва або Севастополя в межах його повноважень;</p> <p>2) народному депутату України, кандидату у Президенти України, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, Голові Рахункової палати, його першому заступнику, заступнику, головному контролеру, секретарю Рахункової палати, Директору Національної служби боротьби з корупцією, заступникам Генерального прокурора України - Генеральним прокурором України;</p> <p>3) судді Конституційного Суду України, професійному судді, присяжному та народному засідателю на час здійснення ними правосуддя, службовій особі Національного бюро антикорупційних розслідувань - Генеральним прокурором України або його заступником;</p> <p>4) Генеральному прокурору України - заступником Генерального прокурора України.</p>
<p>Стаття 545. Центральний орган України</p> <p>1. Генеральна прокуратура України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів.</p> <p>2. Міністерство юстиції України звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав.</p>	<p>Стаття 545. Центральний орган України</p> <p>1. Генеральна прокуратура України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів, крім досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України.</p> <p>2. Міністерство юстиції України звертається із запитом про міжнародну правову допомогу, позовами та клопотаннями до іноземних судів та розглядає відповідні запити судів іноземних держав крім справ, пов'язаних з діяльністю Національної служби боротьби з корупцією.</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>3. Якщо цим Кодексом або чинним міжнародним договором України передбачено інший порядок зносин, на визначений цими законодавчими актами орган поширюються повноваження, передбачені частинами першою, другою цієї статті.</p>	<p>3. Якщо цим Кодексом або чинним міжнародним договором України передбачено інший порядок зносин, на визначений цими законодавчими актами орган поширюються повноваження, передбачені частинами першою, другою цієї статті.</p>
<p style="text-align: center;">Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. Цей Кодекс набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім:</p> <p>положень, що стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків, які вводяться в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки;</p> <p>частини першої (у частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 цього Кодексу, які вводяться в дію з дня початку діяльності Державного бюро розслідувань України, але не пізніше п’яти років з дня набрання чинності цим Кодексом;</p> <p>...</p>	<p style="text-align: center;">Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. Цей Кодекс набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім:</p> <p>положень, що стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків, які вводяться в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки;</p> <p>частини четвертої статті 216 цього Кодексу, яка вводиться в дію з дня початку діяльності Національної служби боротьби з корупцією, але не пізніше трьох років з дня набрання чинності цим Кодексом;</p> <p>...</p>
<p style="text-align: center;">Розділ XI ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. До дня введення в дію положень частини першої (в частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслідування передбачених ними кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.</p> <p>Після введення в дію положень частини першої (в частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури відповідним органам досудового розслідування з урахуванням підслідності, визначеної</p>	<p style="text-align: center;">Розділ XI ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ</p> <p>1. До дня введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслідування передбачених нею кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.</p> <p>Після введення в дію частини четвертої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури Національної служби боротьби з корупцією.</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>цим Кодексом. ...</p>	
<p>Закон України "Про прокуратуру"</p>	
<p><i>Відсутня</i></p>	<p>Стаття 17-1. Прокурори Національної служби боротьби з корупцією</p> <p>Наказом Генерального прокурора України до Національної служби боротьби з корупцією терміном на 5 років відкомандировуються прокурори для здійснення нагляду за додержанням законів під час діяльності Національної служби боротьби з корупцією.</p> <p>Прокурори, що відкомандировуються до Національної служби боротьби з корупцією, залишаються на службі в органах прокуратури.</p> <p>Кількість прокурорів, що відкомандировуються, та порядок їх служби в Національній службі боротьби з корупцією визначаються Генеральним прокурором України за погодженням з Директором Національної служби боротьби з корупцією.</p> <p>Прокурори, що відряджаються до Національної служби боротьби з корупцією, підпорядковуються безпосередньо Генеральному прокуророві України.</p>
<p>Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність"</p>	
<p>Стаття 5. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність</p> <p>Оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами:</p> <p>...</p>	<p>Стаття 5. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність</p> <p>Оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами:</p> <p>...</p> <p>Національної служби боротьби з корупцією.</p>
<p>Стаття 9. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності</p> <p>У кожному випадку наявності підстав для проведення оперативно-</p>	<p>Стаття 9. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

розшукової діяльності заводиться оперативно-розшукова справа. Постанова про заведення такої справи підлягає затвердженню начальником органу внутрішніх справ, підрозділу внутрішньої безпеки МВС, органу Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, охорони вищих посадових осіб, Служби зовнішньої розвідки України, оперативного підрозділу органів доходів і зборів, органу, установи виконання покарань чи слідчого ізолятора, розвідувального органу Міністерства оборони України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону або його уповноваженим заступником.

Контроль за оперативно-розшуковою діяльністю здійснюється Міністерством внутрішніх справ України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управлінням державної охорони України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальним органом Міністерства оборони України.

...

У випадках порушення прав і свобод людини або юридичних осіб в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності, а також у разі, якщо причетність до правопорушення особи, щодо якої здійснювались оперативно-розшукові заходи, не підтвердилась, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управління державної охорони України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань,

У кожному випадку наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності заводиться оперативно-розшукова справа. Постанова про заведення такої справи підлягає затвердженню начальником органу внутрішніх справ, підрозділу внутрішньої безпеки МВС, органу Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, охорони вищих посадових осіб, Служби зовнішньої розвідки України, оперативного підрозділу органів доходів і зборів, органу, установи виконання покарань чи слідчого ізолятора, розвідувального органу Міністерства оборони України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, **підрозділу Національної служби боротьби з корупцією** або його уповноваженим заступником.

Контроль за оперативно-розшуковою діяльністю здійснюється Міністерством внутрішніх справ України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управлінням державної охорони України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальним органом Міністерства оборони України, **Національною службою боротьби з корупцією.**

...

У випадках порушення прав і свобод людини або юридичних осіб в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності, а також у разі, якщо причетність до правопорушення особи, щодо якої здійснювались оперативно-розшукові заходи, не підтвердилась, Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Управління державної охорони України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>розвідувальний орган Міністерства оборони України, розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служба зовнішньої розвідки України зобов'язані невідкладно поновити порушені права і відшкодувати заподіяні матеріальні та моральні збитки в повному обсязі.</p>	<p>політику, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, розвідувальний орган Міністерства оборони України, розвідувальний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служба зовнішньої розвідки України, Національна служба боротьби з корупцією зобов'язані невідкладно поновити порушені права і відшкодувати заподіяні матеріальні та моральні збитки в повному обсязі.</p>
<p>Стаття 9-1. Строки ведення оперативно-розшукових справ</p> <p>...</p> <p>За наявності даних, отриманих у ході ведення оперативно-розшукової справи, про участь особи у підготовці тяжкого чи особливо тяжкого злочину строк ведення справи може бути продовжений до 12 місяців начальниками головних, самостійних управлінь Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, уповноваженим керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, начальникам головних управлінь, управлінь Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі, регіональних органів та органів військової контррозвідки Служби безпеки України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України, територіальних органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Головою Державної прикордонної служби України, уповноваженим керівником регіонального органу доходів і зборів, Головою Служби зовнішньої розвідки України, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України або їх заступниками за погодженням із Генеральним прокурором України, прокурорами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя і прирівняними до них прокурорами, їх заступниками. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом б частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p>	<p>Стаття 9-1. Строки ведення оперативно-розшукових справ</p> <p>...</p> <p>За наявності даних, отриманих у ході ведення оперативно-розшукової справи, про участь особи у підготовці тяжкого чи особливо тяжкого злочину строк ведення справи може бути продовжений до 12 місяців начальниками головних, самостійних управлінь Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, уповноваженим керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, начальникам головних управлінь, управлінь Міністерства внутрішніх справ України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі, регіональних органів та органів військової контррозвідки Служби безпеки України, розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України, територіальних органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Головою Державної прикордонної служби України, уповноваженим керівником регіонального органу доходів і зборів, Головою Служби зовнішньої розвідки України, Директором Національної служби боротьби з корупцією, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України або їх заступниками за погодженням із Генеральним прокурором України, прокурорами Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва, Севастополя і прирівняними до них прокурорами, їх заступниками. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом б частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Подальше продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, але не більш як до 18 місяців, може бути здійснено Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а також Головою Державної прикордонної служби України, Головою Служби зовнішньої розвідки України, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України та начальником Управління державної охорони України за погодженням із Генеральним прокурором України або його заступником. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом 6 частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p> <p>...</p>	<p>прокурором.</p> <p>Подальше продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, але не більш як до 18 місяців, може бути здійснено Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, керівником центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, а також Головою Державної прикордонної служби України, Головою Служби зовнішньої розвідки України, Директором Національного бюро антикорупційних розслідувань, керівником розвідувального органу Міністерства оборони України та начальником Управління державної охорони України за погодженням із Генеральним прокурором України або його заступником. Продовження строку ведення оперативно-розшукової справи, у рамках якої проводяться заходи, передбачені частиною четвертою статті 8 цього Закону та пунктом 6 частини другої статті 7 Закону України "Про контррозвідувальну діяльність", здійснюється без погодження з прокурором.</p> <p>...</p>
<p>Закон України «Про попереднє ув'язнення»</p>	
<p>Стаття 8. Роздільне тримання у місцях попереднього ув'язнення</p> <p>Осіб, взятих під варту, розміщують у камерах з додержанням таких вимог ізоляції:</p> <p>...</p> <p>взятих під варту співробітників кадрового складу розвідувальних органів України - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;</p> <p>...</p> <p>осіб, які раніше працювали в органах внутрішніх справ, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Державній кримінально-виконавчій службі України та в суді, - окремо від інших осіб, які перебувають під</p>	<p>Стаття 8. Роздільне тримання у місцях попереднього ув'язнення</p> <p>Осіб, взятих під варту, розміщують у камерах з додержанням таких вимог ізоляції:</p> <p>...</p> <p>взятих під варту співробітників кадрового складу розвідувальних органів України та співробітників Національної служби боротьби з корупцією - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;</p> <p>...</p> <p>осіб, які раніше працювали в органах внутрішніх справ, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, служби безпеки, прокуратури, юстиції, Національної служби боротьби з корупцією, Державній кримінально-виконавчій службі України та в суді, - окремо від інших осіб, які перебувають під вартою;</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

вартою; ...	...
Закону України “Про державну службу”	
Частина друга Статті 9. Особливості правового регулювання статусу державних службовців державних органів та їх апарату Регулювання правового становища державних службовців, що працюють в апараті органів прокуратури, судів, дипломатичної служби, митного контролю, служби безпеки, внутрішніх справ та інших, здійснюється відповідно до цього Закону, якщо інше не передбачено законами України.	Частина друга Статті 9. Особливості правового регулювання статусу державних службовців державних органів та їх апарату Регулювання правового становища державних службовців, що працюють в апараті органів прокуратури, судів, дипломатичної служби, митного контролю, служби безпеки, внутрішніх справ, Національної служби боротьби з корупцією та інших, здійснюється відповідно до цього Закону, якщо інше не передбачено законами України.
Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві"	
Стаття 3. Органи, які забезпечують безпеку ... 3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки або внутрішніх справ, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні провадження знаходяться у провадженні податкової міліції, прокуратури або суду, забезпечується за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторами. ...	Стаття 3. Органи, які забезпечують безпеку .... 3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки, органи внутрішніх справ або Національна служба боротьби з корупцією , у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні справи знаходяться у провадженні прокуратури або суду, здійснюється за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ, Національною службою боротьби з корупцією чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторами. ...
Закон України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”	
Абзац перший пункту 1 частини першої статті 2 1. Правоохоронні органи - органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, органи охорони державного кордону, органи	Абзац перший пункту 1 частини першої статті 2 1. Правоохоронні органи - органи прокуратури, внутрішніх справ, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національна служба боротьби з корупцією , органи

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.</p>	<p>охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.</p>
<p>Стаття 14</p> <p>Рішення про вжиття спеціальних заходів забезпечення безпеки приймають:</p> <p>...</p>	<p>Стаття 14</p> <p>Рішення про вжиття спеціальних заходів забезпечення безпеки приймають:</p> <p>...</p> <p>ж) Директор Національної служби боротьби з корупцією, директори його територіальних органів – щодо захисту підлеглих працівників Національного бюро антикорупційних розслідувань, а також їх близьких родичів.</p>
<p>Частина перша статті 15</p> <p>1. Здійснення спеціальних заходів забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів покладається:</p> <p>...</p> <p>З цією метою у структурі зазначених органів створюються спеціальні підрозділи.</p>	<p>Частина перша статті 15</p> <p>1. Здійснення спеціальних заходів забезпечення безпеки працівників суду і правоохоронних органів та їх близьких родичів покладається:</p> <p>...</p> <p>д) щодо працівників Національної служби боротьби з корупцією та їх близьких родичів – на відповідні підрозділи Національної служби боротьби з корупцією.</p> <p>З цією метою у структурі зазначених органів створюються спеціальні підрозділи.</p>
<p align="center">Закону України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду"</p>	
<p>Стаття 15</p> <p>Поновлення службових, пенсійних, житлових, інших особистих і майнових прав та відшкодування іншої шкоди, завданої військовослужбовцю Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань,</p>	<p>Стаття 15</p> <p>Поновлення службових, пенсійних, житлових, інших особистих і майнових прав та відшкодування іншої шкоди, завданої військовослужбовцю Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань, створюваних відповідно до</p>

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>створюваних відповідно до законодавства України, Державної спеціальної служби транспорту, а також особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України та Державної кримінально-виконавчої служби України, провадиться за правилами, встановленими цим Законом.</p>	<p>законодавства України, Державної спеціальної служби транспорту, а також особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ України та Державної кримінально-виконавчої служби України, співробітникам Національної служби боротьби з корупцією, провадиться за правилами, встановленими цим Законом.</p>
<p>Закон України “Про банки та банківську діяльність”</p>	
<p>Стаття 62. Порядок розкриття банківської таємниці</p> <p>Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації; 2) на письмову вимогу суду або за рішенням суду; 3) органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу; <p>...</p>	<p>Стаття 62. Порядок розкриття банківської таємниці</p> <p>Інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) на письмовий запит або з письмового дозволу власника такої інформації; 2) на письмову вимогу суду або за рішенням суду; 3) органам прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Національній служби боротьби з корупцією, Антимонопольного комітету України - на їх письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу; <p>...</p>
<p>Закон України “Про судоустрій і статус суддів”</p>	
<p>Стаття 18. Спеціалізація судів загальної юрисдикції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення. 2. У судах загальної юрисдикції може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ. 3. У місцевих загальних судах та апеляційних судах областей, міст Києва та Севастополя, Апеляційному суді Автономної Республіки Крим діє спеціалізація зі здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх. 	<p>Стаття 18. Спеціалізація судів загальної юрисдикції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення. 2. У судах загальної юрисдикції може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ. 3. У місцевих загальних судах та апеляційних судах областей, міст Києва та Севастополя, Апеляційному суді Автономної Республіки Крим діє спеціалізація зі здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

Судді (суддя), уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, обираються з числа суддів відповідного суду зборами суддів цього суду за пропозицією голови суду або за пропозицією будь-якого судді цього суду, якщо пропозиція голови суду не була підтримана, на строк не більше трьох років і можуть бути переобрані повторно. Кількість суддів, уповноважених здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, визначається окремо для кожного суду зборами суддів цього суду. Суддею, уповноваженим здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, може бути обрано суддю із стажем роботи суддею не менше десяти років, досвідом здійснення кримінального провадження в суді і високими морально-діловими та професійними якостями. У разі відсутності в суді суддів з необхідним стажем роботи суддя, уповноважений здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, обирається з числа суддів, які мають найбільший стаж роботи на посаді судді.

Судді, уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, не звільняються від виконання обов'язків судді відповідної інстанції, проте здійснення ними таких повноважень враховується при розподілі судових справ та має пріоритетне значення.

Судді (суддя), уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, обираються з числа суддів відповідного суду зборами суддів цього суду за пропозицією голови суду або за пропозицією будь-якого судді цього суду, якщо пропозиція голови суду не була підтримана, на строк не більше трьох років і можуть бути переобрані повторно. Кількість суддів, уповноважених здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, визначається окремо для кожного суду зборами суддів цього суду. Суддею, уповноваженим здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, може бути обрано суддю із стажем роботи суддею не менше десяти років, досвідом здійснення кримінального провадження в суді і високими морально-діловими та професійними якостями. У разі відсутності в суді суддів з необхідним стажем роботи суддя, уповноважений здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, обирається з числа суддів, які мають найбільший стаж роботи на посаді судді.

Судді, уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, не звільняються від виконання обов'язків судді відповідної інстанції, проте здійснення ними таких повноважень враховується при розподілі судових справ та має пріоритетне значення.

4. У місцевих загальних судах та апеляційних судах областей, міст Києва та Севастополя, Апеляційному суді Автономної Республіки Крим діє спеціалізація зі здійснення кримінального провадження щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро антикорупційних розслідувань.

Судді (суддя), уповноважені здійснювати таке кримінальне провадження, обираються з числа суддів відповідного суду зборами суддів цього суду за пропозицією голови суду або за пропозицією будь-якого судді цього суду, якщо пропозиція голови суду не була підтримана, на строк не більше трьох років і можуть бути переобрані повторно. Кількість суддів, уповноважених здійснювати таке кримінальне провадження, визначається окремо для кожного суду зборами суддів цього суду.

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

	<p>Судді, уповноважені здійснювати кримінальне провадження щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національної служби боротьби з корупцією, не звільняються від виконання обов'язків судді відповідної інстанції, проте здійснення ними таких повноважень враховується при розподілі судових справ та має пріоритетне значення.</p>
--	---

Закон України “Про засади запобігання і протидії корупції”

<p>Частина п'ята статті 5</p> <p>5. Спеціально уповноважені суб'єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі - спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції).</p> <p>Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом.</p> <p>Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.</p>	<p>Частина п'ята статті 5</p> <p>5. Спеціально уповноважені суб'єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі - спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції).</p> <p>Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури та у справах, віднесених до підслідності, - Національна служба боротьби з корупцією, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом.</p> <p>Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України, підпорядковані йому прокурори та прокурори, прикомандировані до Національної служби боротьби з корупцією.</p>
---	---

Закон України “Про Раду національної безпеки і оборони України”

<p>Стаття 3. Функції Ради національної безпеки і оборони України</p> <p>...</p>	<p>Стаття 3. Функції Ради національної безпеки і оборони України</p> <p>...</p> <p>4) координація та здійснення контролю за діяльністю</p>
---	---

Висновок ОБСЄ/БДПЛ щодо двох проектів антикорупційних законів України

<p>Стаття 4. Компетенція Ради національної безпеки і оборони України ...</p> <p>Стаття 7. Секретар Ради національної безпеки і оборони ...</p>	<p>Національної служби боротьби з корупцією у будь-який час.</p> <p>Стаття 4. Компетенція Ради національної безпеки і оборони України</p> <p>...</p> <p>7) розробляє та затверджує Положення про Національну службу боротьби з корупцією України та Положення про Громадську раду Національної служби боротьби з корупцією;</p> <p>8) призначає на посаду та звільняє з посади Директора Національної служби боротьби з корупцією та погоджує призначення його заступників;</p> <p>9) координує та контролює діяльність Національної служби боротьби з корупцією;</p> <p>10) затверджує форму та зразки печаток та штампів Національної служби боротьби з корупцією, здійснює інші функції, покладені на неї Законом України “Про Національну службу боротьби з корупцією”.</p> <p>Стаття 7. Секретар Ради національної безпеки і оборони</p> <p>...</p> <p>Секретар Ради національної безпеки та оборони бере участь у засіданнях Громадської ради Національної служби боротьби з корупцією.</p>
--	---

Народний депутат України

Пашинський С.В.